

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Coordonate ale îmbunătățirii elaborării planurilor
- Rolul impozitului pe valoarea producției nete
- Cadru favorabil ridicării pe o treaptă superioară a activității de comerț exterior
- În dezbatere: participarea oamenilor muncii la beneficii

perfecționarea mecanismului

economico-financiar

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A PARTICIPAT LA DESCHIDEREA OFICIALĂ A EXPOZIȚIEI NAȚIONALE A CREAȚIEI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, împreună cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, la deschiderea oficială a Expoziției naționale a creației științifice și tehnice, eveniment de profundă semnificație în viața economico-socială a țării, care a inaugurat acțiunile prilejuite de „Săptă-

mina științei și tehnicii românești”, organizată și realizată sub înaltul patronaj al secretarului general al partidului.

Cu prilejul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat înalte aprecieri capacității creatoare a muncitorilor și specialiștilor noștri și a făcut prețioase recomandări pentru creșterea rolului științei și tehnicii în modernizarea și dezvoltarea accelerată a economiei naționale.

ÎNFLORIREA MULTILATERALĂ A TUTUROR LOCALITĂȚILOR PATRIEI

PRINCIPALUL EVENIMENT POLITIC INTERN, care în zilele săptămînii trecute a polarizat atenția întregului nostru popor, a fost Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, ampla cuvîntare rostită de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la încheierea lucrărilor conferinței. Cuprinzînd o problemă largă, de la preocuparea consecventă pentru perfecționarea continuă a mecanismului economico-financiar, afirmarea deplină a democrației socialiste prin autoconducere și autogestionare, de la stilul de muncă al consiliilor populare, dar și al organelor centrale, pînă la grija pentru ridicarea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, accelerarea procesului de sistematizare și urbanizare ale localităților patriei, îmbunătățirea activității în domeniul învățămîntului și sănătății, cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** constituie un document de o deosebită consistență teoretică și practică, un adevărat îndrumar pentru ridicarea pe noi trepte calitative a întregii activități economice, sociale și politice a poporului nostru pentru înflorirea multilaterală a tuturor localităților patriei.

Desfășurîndu-și lucrările în anul cînd se împlinesc un deceniu de la reorganizarea teritorial-administrativă, Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, elocventa manifestare a democratismului profund și real al orînduirii noastre socialiste, a constituit și un prilej pentru relevarea bilanțului marilor realizări dobîndite de poporul nostru în ridicarea economică și socială, a gradului de civilizație ale tuturor zonelor și localităților patriei. Pentru că măsurile adoptate cu 10 ani în urmă și-au dovedit pe deplin, și-au verificat practic, justetea și viabilitatea, au descătușat energiile uriașe ale maselor largi populare din orașele și comunele patriei. Practic, aceste măsuri au creat cîmpul necesar pentru afirmarea unei concepții originale, profund științifică și echitabilă, elaborată de partidul nostru, în privința amplasării forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, dezvoltării în ritmuri mai rapide a județelor și localităților rămase în urmă, au asigurat condițiile pentru adoptarea ulterioară a hotărîrii revoluționare ca pînă în anul 1980 în fiecare județ să se realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Așa cum s-a subliniat și în lucrările conferinței, ca o nouă expresie a convingerii ferme a poporului român, succesele remarcabile pe care le realizăm, întreaga noastră realitate,

demonstrează cu putere justetea politicii partidului, a Programului elaborat de Congresul al XI-lea, forța și hotărîrea cu care oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, acționează în deplină unitate pentru traducerea în viață, pentru accelerarea procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DESIGUR, în momentul de față, de o deosebită actualitate este înfăptuirea practică a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării activității economico-sociale adoptate de recenta plenară a C.C. al P.C.R., măsuri care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, se referă deopotrivă și la activitatea consiliilor populare de toate gradele. Consider că acum, după realizarea cadrului organizatoric și legislativ corespunzător, spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea sa, „se impune ca o necesitate obiectivă să luăm și măsurile de ordin economico-financiar, de întărire a autoconducerii și autogestiei, pentru a da tuturor organelor economice și deci și consiliilor populare, mijloacele necesare spre a-și putea îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale”. În acest sens secretarul general al partidului a dat indicații deosebit de prețioase, atît din punct de vedere teoretic cît și practic, pentru înțelegerea și aplicarea măsurilor de autoconducere și autogestionare, în sensul larg în care sînt acestea concepute azi, la nivelul unităților teritorial-administrative, indicații pe care vom încerca să le sintetizăm în cele ce urmează.

1. Înfăptuirea autoconducerii, autogestiei și autofinanțării presupune o preocupare mai intensă din partea tuturor consiliilor populare și a organizațiilor de partid teritoriale pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare dezvoltării activităților economice. O atenție deosebită trebuie să fie acordată de consiliile populare îndeplinirii exemplare a planului de producție și de investiții de către toate unitățile industriale de pe raza lor teritorială. Prioritare în această ordine de idei sînt problemele complexe de ordin calitativ ale producției, ale afirmării în viață a revoluției tehnico-științifice, creșterii eficienței economice, prin reducerea cheltuielilor materiale și de producție, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, ale ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, buneii organizări a muncii, mecanizării și automatizării proceselor de producție pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii. O

atenție sporită trebuie să se acorde dezvoltării industriei locale și artizanale care pe lângă faptul că, valorificând o serie de resurse locale creează condiții superioare pentru satisfacerea cerințelor de consum ale populației, asigură, mai ales când este vorba de comune, ocuparea permanentă — și în perioadele când nu sînt lucrări agricole — pentru toți cetățenii.

Sarcini de o deosebită răspundere revin consiliilor populare în domeniul agriculturii, pentru dezvoltarea într-un ritm mai intens a agriculturii pe teritoriul comunelor și orașelor, pentru desfășurarea normală și unitară a întregii activități agricole și sporirea continuă a producțiilor agricole. Este deosebit de interesantă indicația ca în fiecare localitate să se asigure atît produsele necesare fondului de stat în conformitate cu planul, cît și acelea necesare consumului populației locale. În acest scop secretarul general al partidului arăta necesitatea ca în planul fiecărei localități cantitățile de produse agricole să fie stabilite distinct, pe cele două destinații amintite și ca o parte din producțiile peste plan să rămînă la dispoziția unităților sau localităților, pentru a le asigura o mai bună aprovizionare.

2. Dezvoltarea activităților economice pe plan local, creșterea continuă a eficienței lor, vor crea condiții pentru realizarea sarcinii, subliniată de secretarul general al partidului, ca în decurs de cîtiva ani toate localitățile patriei să se poată autofinanța, să nu mai aștepte dotări de la bugetul statului, ceea ce, fără îndoială, va reprezenta un adevărat salt calitativ în gospodărirea comunelor și orașelor. În acest sens autoconducerea și autofinanțarea presupun ca fiecare unitate teritorial-administrativă să întocmească și să realizeze propriul său buget de venituri și cheltuieli.

De asemenea, după cum sublinia secretarul general al partidului pentru a accentua procesul de autoconducere și autogestiune, pentru a spori răspunderea și autoritatea organelor locale este necesar ca întregul personal care servește orașele și comunele să treacă sub răspunderea directă a consiliilor populare, care vor trebui să se ocupe și de utilizarea deplină și cît mai rațională a resurselor de forță de muncă. Pentru că, spunea în cuvîntarea sa tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în felul acesta trebuie să înțelegem organizarea activității de autoconducere și autogestiune, ca în toate localitățile să asigurăm folosirea rațională a tuturor mijloacelor materiale și financiare, dar în primul rînd a forței omenești, a oamenilor, aceia care reușesc să pună în valoare tot ceea ce avem, să asigure dezvoltarea în ritm intens a patriei noastre.

3. Trecerea fermă la autoconducere și autogestiunea economico-financiară în toate unitățile teritorial-administrative presupune întocmirea planurilor de dezvoltare anuale și cincinale pentru fiecare localitate, planuri în care să fie cuprinsă întreaga activitate ce se desfășoară pe teritoriul respectiv, indiferent de subordonarea unităților sau întreprinderilor industriale și agricole, serviciile, comerțul, învățămîntul, sănătatea, activitatea culturală etc. Dezbătute larg cu cetățenii, în vederea stabilirii măsurilor necesare realizării lor în cele mai bune condițiuni, planul fiecărei localități este parte integrantă a planului unic de dezvoltare economică și socială. Pentru că întărirea autonomiei, a autoconducerii și autogestiunii în cadrul procesului de dezvoltare a democrației socialiste, de participare activă a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate presupune, în același timp, creșterea rolului planului național unic, aplicarea cu consecvență a principiului centralismului democratic, astfel încît întreaga activitate să se desfășoare armonios, într-o singură direcție. „**Să facem totul**, se subliniază în cuvîntarea secretarului general al partidului, **ca întregul nostru organism de stat să funcționeze ca un mecanism unificat, care asigură unirea eforturilor întregului nostru**

popor pentru înlăptuirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului”.

UN LOC IMPORTANT în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** îl ocupă și problemele înlăptuirii hotărîrilor adoptate de partid privind urbanizarea satelor, ridicarea gradului lor de civilizație, ca o condiție a apropierii treptate a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe, în strînsă legătură cu realizarea programului de sistematizare a localităților. Este relevantă legătura indisolubilă dintre sistematizare și urbanizare, subliniindu-se necesitatea ca fiecare cetățean să înțeleagă că fără restrîngerea suprafețelor locuibile, fără concentrarea localităților, nu se poate realiza în mod corespunzător modernizarea satelor, nu pot fi asigurate materialele necesare pentru realizarea lucrărilor edilitare și de gospodărie comunală pe lungimile exagerate ale satelor noastre: „**Realizarea sistematizării și restrîngerea suprafețelor orașelor și comunelor**, se arată în cuvîntare, **constituie o cerință obligatorie pentru a putea înlăptui programul de ridicare a gradului de urbanizare și de civilizație al tuturor localităților din patria noastră”.**

ALTĂ PROBLEMĂ căreia secretarul general al partidului îi acordă o statornică atenție și pe care o regăsim și în recenta sa cuvîntare este aceea a luptei pentru îmbunătățirea necontenită a stilului de muncă. Problemă cu o atît mai mare importanță în condițiile trecerii la autoconducere și autofinanțare, cînd calitatea activității fiecăruia devine hotărîtoare, cînd și în munca organelor locale ale puterii de stat, ca și în toate celelalte domenii ale vieții noastre, trebuie să se producă un adevărat salt calitativ. După cum sublinia secretarul general al partidului este necesar să adoptăm un nou spirit de muncă, metode noi, să renunțăm cu desăvîrșire la practicile birocratice care se mai întîlnesc atît în munca organelor locale cît și a celor centrale, să asigurăm soluționarea rapidă a problemelor, pentru a da cîmp liber de afirmare forței și inițiativei creatoare a organelor de partid și de stat, a oamenilor muncii. Aceasta implică și intensificarea muncii de formare a conștiinței socialiste, a omului nou, pentru că o nouă calitate a activității se poate întemeia numai pe un om nou, cu o temeinică pregătire profesională și politică, în măsură să sesizeze la timp ceea ce nu mai corespunde realității și trebuie înlăturat, ceea ce este nou și trebuie stimulat și promovat cu mult curaj. În aceeași ordine de idei au fost criticate unele tendințe de centralism excesiv, manifestările de neîncredere ale unor organisme centrale în forța și capacitatea consiliilor populare, ceea ce le împiedică să-și îndeplinească în cele mai bune condiții sarcinile și atribuțiile. „**Să lăsăm consiliile populare să acționeze în conformitate cu hotărîrile și legile țării, să-și îndeplinească în bune condiții atribuțiile, acordîndu-le sprijin în soluționarea practică a problemelor**”, a cerut în cuvîntarea sa tovarășul **Nicolae Ceaușescu**.

Atmosfera de puternică angajare politică în care și-a încheiat lucrările Conferința pe țară a președinților consiliilor populare a constituit o elocventă expresie a adeziunii depline și unanime față de prețioasele idei cuprinse în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, a hotărîrii ferme a tuturor participanților, și prin glasul lor a întregului nostru popor, de a acționa neabătut pentru a le traduce în viață, pentru a îndeplini exemplar obiectivele planului, dînd un avînt și mai puternic dezvoltării multilaterale a patriei noastre, contribuind cît mai activ la înlăptuirea minunatelor perspective socialiste și comuniste ale României, care vor duce la ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, la afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre libere și independente în comunitatea mondială a națiunilor.

N. IONESCU

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

„Congresul al XI-lea și Conferința Națională din 1977 au trasat ca unul din obiectivele principale ale partidului creșterea rolului planului național unic și totodată al organelor centrale, organelor locale și unităților economico-sociale în înlăturarea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism“.

NICOLAE CEAUȘESCU

COORDONATE ALE ÎMBUNĂTĂȚIRII ELABORĂRII PLANURILOR

UNA DIN TRASATURILE esențiale ale politicii economice a partidului o constituie grija permanentă pentru asigurarea unei concordanțe cât mai depline între nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și relațiile de producție. Accentul care s-a pus, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, pe laturile calitative ale creșterii economice, pe problemele conducerii științifice a întregii vieți economico-sociale, a proiectat România pe coordonatele unei dezvoltări accelerate, ale recuperării cât mai rapide a decalajelor ce ne mai despart încă de țările industrializate, pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. În această direcție se înscriu și măsurile stabilite de recenta plenară a C.C. al P.C.R. pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Începând cu Conferința Națională a partidului din 1967 au fost întreprinse o serie de măsuri care au cuprins toate laturile vieții economice și sociale, și care au fost perfecționate pe parcurs în lumina hotărârilor congreselor și conferințelor naționale ale partidului. S-a statuat astfel un cadru organizatoric care grupează întreprinderile economice în centrale, în special pe principiu de subramură sau grupe de produse și care

sînt subordonate ministerelor coordonatoare de ramură. În paralel s-au format și structurile administrativ-teritoriale: comună, oraș, municipiu, județ. Au fost inițiate, de asemenea, o serie de măsuri pentru democratizarea cadrului organizatoric al economiei, pentru lărgirea continuă a participării oamenilor muncii, a colectivelor de muncă la luarea deciziilor și la realizarea acestora. În acest sens este de remarcat instituționalizarea conducerii colective pe toate treptele organizatorice — adunările generale ale oamenilor muncii în întreprinderi, consiliile de conducere în centrale și ministere etc. — care oferă condiții pentru manifestarea deplină a inițiativei și întărirea răspunderii în realizarea sarcinilor. De aici necesitatea asigurării funcționării corespunzătoare a acestui cadru organizatoric, larg democratic, creat în scopul creșterii rapide a producției și a eficienței acesteia, al unei tot mai bune împliniri a dublei calități a oamenilor muncii de proprietari și producători ai mijloacelor de producție.

Este de relevant, în același timp, gradul de complexitate la care a ajuns economia românească, dimensiunea capacităților de producție, în special în industria prelucrătoare — construcția de mașini, chimia, industria ușoară —

a căror folosire integrală impune o cunoaștere cât mai concretă a cerințelor pieței interne și externe. Desfășurarea superioară a activității în aceste condiții constituie o problemă deosebit de importantă, a cărei rezolvare implică participarea directă, nemijlocită a colectivelor de oameni ai muncii din unitățile producătoare. Creșterile cantitative și problemele pe care le ridică desfacerea producției necesită un accent mai puternic pe eficiența economică, sporirea continuă a acesteia neputînd fi realizată în mod corespunzător decît prin autogestionarea și autofinanțarea unităților, prin asigurarea unor condiții corespunzătoare de funcționare a pîrghiilor economico-financiare care să dea alte dimensiuni raportului dintre cantitate-valoare-utilitate.

În acest spirit trebuie înțelese măsurile stabilite de partid pentru perfecționarea finanțelor unităților economice, cerințele care se pun în fața întreprinderilor ca în cadrul bugetului de venituri și cheltuieli acestea să acopere vîrșămintele la buget, cheltuielile pentru dezvoltarea economică și mijloacele circulante, investițiile pentru construcția de locuințe și alte lucrări social-culturale, fondul pentru acțiunile sociale și fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, prin venitu-

rile pe care le realizează ca urmare a activității de producție și prestări de servicii, atât pentru intern, cât și pentru piața externă. Această cerință, care se pune ca un element nou în fața întreprinderilor, implică schimbări corespunzătoare în activitatea de planificare, atât în ceea ce privește mecanismul de fundamentare și elaborare a planurilor, cât și în ceea ce privește modul de exprimare a sarcinilor prin indicatorii de plan

Elaborarea și fundamentarea planului pornind de la întreprinderi

UN ELEMENT DE plecare în analiza acestor aspecte noi ale activității de planificare îl reprezintă necesitatea ca **fundamentarea și elaborarea planului să pornească nemijlocit de la întreprindere**, ca activitatea pe care aceasta o depune în domeniul planificării să aibă în vedere utilizarea deplină a capacităților de care dispune prin realizarea de produse cu desfacere asigurată în măsură să satisfacă cerințele beneficiarilor interni, să prezinte competitivitate în schimburile externe. Realizarea de produse vandabile presupune, în același timp, posibilitatea adaptării și lărgirii profilului de fabricație al unităților respective, astfel încât capacitățile și forța de muncă să fie valorificate în mod corespunzător chiar în condițiile unei fluctuații a cererii. Important este ca prevederile de plan să asigure, în condițiile utilizării integrale și eficiente a potențialului, modernizarea continuă a producției, promovarea progresului tehnic, valorificarea la un nivel tot mai ridicat a materiilor prime și materialelor, creșterea permanentă a eficienței fondurilor fixe, a fondurilor totale de producție.

În lumina noilor hotărâri, **centralele** urmează să sprijine nemijlocit întreprinderile subordonate în fundamentarea sarcinilor de plan, care să permită încărcarea corespunzătoare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor de producție, să conducă la specializarea și profilarea producției, la extinderea cooperării între unitățile în subordine, precum și cu întreprinderi din alte centrale. Ele trebuie să faciliteze în-

cheierea contractelor de aprovizionare și desfacere, intervenind efectiv, prin atribuțiile care le au, în rezolvarea problemelor care se ridică în contractarea producției și aprovizionarea tehnico-materială. În mod deosebit centrala trebuie să acționeze pentru crearea condițiilor de realizare, prin intermediul investițiilor, a noilor capacități de producție, pentru organizarea asimilării în fabricație de noi produse, pentru extinderea tehnologiilor moderne în toate unitățile.

Conclucrind în permanență cu centralele și întreprinderile, **ministerele** asigură, pe baza propunerilor acestora, fundamentarea planului pe întreaga ramură pe care o coordonează, urmărind perfecționarea continuă a structurilor productive în concordanță cu cerințele pieței interne și externe. **Consiliile populare**, prin colaborarea pe parcurs cu întreprinderile, centralele, ministerele și celelalte organe centrale, elaborează proiectele planurilor de dezvoltare economico-socială ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, urmărind folosirea eficientă a întregului potențial economic de pe teritoriul respectiv, o mai judicioasă și mai puternică dezvoltare a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, înfăptuirea programelor de sistematizare teritorială. Pentru ca resursele planificate pe toate treptele organizatorice să se înscrie în cerințele unei activități cât mai eficiente este necesar ca pe întreg parcursul lucrărilor de fundamentare a planului întreprinderea să conlucreze permanent cu beneficiarii produselor și cu furnizorii de materii prime, să-și coreleze sarcinile cu cele ce revin centralei de care aparține, să colaboreze activ cu organele locale pentru a satisface cerințele dezvoltării teritoriale.

Astfel întocmite, proiectele de planuri se coordonează, se corelează reciproc, pe ansamblul economiei și în profil departamental — pe întreprindere, centrală, minister —, în profil pe ramură — pe ramurile economiei și subramurile industriei —, în profil teritorial — pe comună, oraș, municipiu și județ. Pe fiecare treaptă ele urmează să fie adoptate de organele de conducere colectivă, iar la întreprinderi de adunările generale ale oamenilor muncii.

Propunerile de plan trebuie să se înscrie în obiectivele stabilite de congresele și conferințele naționale ale partidului, în orientările și indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, să fie subordonate cerințelor dezvoltării de ansamblu ale economiei în perioada planificată. În acest scop ele trebuie să pornească de la:

- a) sarcinile ce revin unităților respective pentru perioada de plan din cincinal și programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în 1980;
- b) prevederile programelor speciale ce se întocmesc pe produse și grupe de produse, ramuri și subramuri, probleme de sinteză și pe județe;
- c) nivelurile orientative și normative de plan care urmează a fi atinse la principalii indicatori fizici, valorici, de eficiență și care se stabilesc pe ministere, centrale și întreprinderi, precum și pe județe; acestea se bazează pe analiza critică a rezultatelor din perioadele trecute, pe studierea cerințelor interne și a situației conjuncturale pe piața externă, pe studiile de perspectivă;
- d) contractele ferme sau cu caracter cadru pentru desfacerea producției și asigurarea aprovizionării tehnico-materiale, încheiate între furnizorii și beneficiarii interni precum și cu partenerii externi.

Un sistem de indicatori ierarhizat în lumina cerințelor de creștere a eficienței

ÎN CADRUL perfecționării activității de planificare, în strînsă legătură și intercondiționare cu ridicarea pe un plan superior a autogestunii și autofinanțării unităților, sînt necesare îmbunătățiri corespunzătoare ale sistemului indicatorilor de plan. În ierarhia acestora, pe prima treaptă trec **indicatorii care exprimă activități finale și încorporează totodată aspectele de eficiență ale dezvoltării, precum și indicatorii fizici ai producției și destinației acesteia pentru consum intern și export**. În această orientare locul central îl va deține **valoarea producției nete**, care se va determina pentru industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi după metoda de producție; sinte-

tic aceasta se exprimă prin scăderea cheltuielilor materiale aferente din valoarea producției globale

Locul primordial al indicatorului valoarea producției nete decurge din faptul că prin intermediul acestui indicator se comensurează direct contribuția fiecărei unități la crearea venitului național, realizarea producției nete concentrând atât sporirea volumului de activitate, cât și îmbunătățirea eficienței acesteia. Datorită importanței pe care o are realizarea producției nete, urmează ca, în conformitate cu sarcinile stabilite, începând cu semestrul II a.c. calcularea și eliberarea fondului de retribuire a personalului muncitor din întreprinderile industriale să se efectueze în legătură directă cu gradul de îndeplinire a acestui indicator. Se urmărește astfel dirijarea activității din întreprinderi spre realizarea sarcinilor fizice de producție cu un consum cât mai redus de muncă trecută, spre obținerea unui volum cât mai ridicat de valoare nou creată.

Realizarea producției nete va fi susținută de concretizarea în detaliu a **sarcinilor de plan pe produse fizice**. Se are în vedere extinderea și ierarhizarea corespunzătoare a nomenclatorului de produse, pe trepte organizatorice, în strânsă concordanță cu resursele și destinațiile din balanțele materiale, care să asigure totodată condiții de desfășurare normală a acțiunii de contractare a producției și a bazei materiale a acesteia. Sigur, vor fi utilizați în continuare indicatorii de volum ai producției: producția marfă, pe baza căreia se vor stabili nivelurile cheltuielilor de producție, precum și producția globală, care va servi pentru comensurarea dinamismului dezvoltării la toate nivelurile și pentru evidențierea schimbărilor structurale ale producției.

În domeniul investițiilor, decisiv pentru realizarea ritmurilor de dezvoltare proiectate, pe primul plan vor trece indicatorii care definesc finalizarea eforturilor de acumulare ce se fac atât la nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor și județelor, cât și pe ansamblul economiei. Aceștia sînt: fondurile fixe ce se pun în func-

țiune și noile capacități ce vor intra în producție în anul de plan. În contextul evidențierii cât mai complete a aspectelor calitative ale creșterii economice, în sistemul indicatorilor de plan vor căpăta un loc important **indicatorii de eficiență legați de utilizarea forței de muncă, valorificarea materiilor prime și materialelor, folosirea fondurilor fixe**. În exprimarea acestora valoarea producției nete va fi utilizată pentru calculul productivității muncii și al eficienței fondurilor fixe. O extindere corespunzătoare vor căpăta **indicatorii fizici de eficiență**, prin stabilirea productivității în ore manoperă pe produs și a costurilor pe unitate de produs. Un loc central, legat de utilizarea eficientă a forței de muncă, îl va avea fondul total de timp de muncă al întreprinderii, exprimat în ore-om, indicator ce urmează să fie folosit pentru determinarea necesarului de forță de muncă care să asigure îndeplinirea tuturor sarcinilor și lucrărilor prevăzute în plan, pentru determinarea creșterii productivității muncii.

Necesitatea folosirii cu eficiență maximă a resurselor materiale, cerința obținerii unei valori cât mai mari de producție pe unitatea de materie primă prelucrată implică extinderea indicatorilor care se referă la **valorificarea acestora, a normelor și normativelor de consum și a coeficienților de utilizare**. Acești indicatori vor servi în același timp la fundamentarea în detaliu a balanțelor materiale, a echilibrului material al dezvoltării. În domeniul comerțului exterior eficiența va fi exprimată atât prin cursul de revenire al produselor, cât și prin aportul valutar al acestora la export. La toate nivelurile din economie planul de export și import va fi stabilit valoric și pe produse fizice, iar pentru măsurarea aportului la balanța comercială se va utiliza un nou indicator și anume **soldul dintre export și import**. Un element nou în această activitate îl reprezintă renunțarea la sarcinile valorice din domeniul comerțului exterior în lei valută și trecerea la exprimarea acestora în lei prin intermediul unui **curs comercial unic al valutilor străine**. Se asigură astfel legătura

directă între prețurile și tarifele interne și prețurile externe, precum și o reflectare corespunzătoare în bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii a rezultatelor obținute de aceasta din activitatea de comerț exterior.

În prezent în întreaga economie au început lucrările pentru îmbunătățirea planului pe anii 1979 și 1980. În graficul de elaborare a propunerilor se are în vedere o etapă de analize detaliate, la nivelul centralelor și întreprinderilor, pentru conturarea soluțiilor care să asigure, la un nivel superior, dinamismul și eficiența stabilită prin planul cincinal și programul suplimentar pentru acești doi ani. Lucrările urmează să fie amplificate în continuare la nivelul județului, ministerelor și al celorlalte organe centrale, astfel încît înainte de sfîrșitul acestui trimestru planul să fie înaintat spre aprobare.

Sistemul de elaborare simultană a sarcinilor pentru planul anual și de actualizare a prevederilor pentru anul următor — care va fi folosit ca o metodă curentă în viitor — creează posibilitatea ca pînă la începerea perioadei efective de plan să fie asigurate toate condițiile de realizare a acestuia; în același timp, prin cunoașterea sarcinilor pentru anul următor acțiunea de contractare a desfacerii producției și a bazei materiale necesare capătă condiții corespunzătoare de desfășurare.

ÎN MĂSURILE ADOPTATE la recenta plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare se relevă abordarea unitară și sistemică a dezvoltării economice-sociale a României. Aceasta permite elaborarea planurilor și realizarea sarcinilor — la toate nivelurile — în condițiile gospodăririi cât mai eficiente a mijloacelor de producție, a părții din proprietatea comună aflată în administrarea fiecărei întreprinderi, asigurarea creșterii cointeresării oamenilor muncii în accelerarea dezvoltării țării și, pe această bază, sporirea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Constantin CALOIANU

directorul Direcției coordonării planurilor și prognozelor din Comitetul de Stat al Planificării

IMPOZITUL PE VALOAREA PRODUCȚIEI NETE — COMPONENTĂ A AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, autoconducerea muncitorească și autogestiunea ca laturi inseparabile ale mecanismului economico-financiar, se înfăptuiesc pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială elaborat în concordanță cu obiectivele fundamentale stabilite pentru fiecare etapă. Aceasta impune, în mod obiectiv, creșterea răspunderii conducerilor colective, a tuturor oamenilor muncii, pentru realizarea prevederilor de plan, pentru desfășurarea activității economice cu maximum de eficiență.

Aplicarea în practică a principiului autogestiunii economico-financiare trebuie înțeleasă ca o lărgire a competențelor în condițiile întăririi răspunderii în respectarea legilor țării, a desfășurării unei activități care să îmbine în mod armonios interesele fiecărui colectiv de oameni ai muncii cu interesele generale ale societății. Autogestiunea economico-financiară se referă la gospodărirea cu maximum de eficiență a tuturor fondurilor încredințate de societate unităților economice și nu numai la administrarea fondurilor care rămân la dispoziția acestora. În consecință conceptul de autogestiune economico-financiară presupune, în mod legic, **nu numai precizarea drepturilor unităților economice, ci și a obligațiilor acestora față de societate, ambele laturi ale autogestiunii constituind un tot unitar**; absența unei laturi face practic imposibilă înfăptuirea în bune condiții a principiului autogestiunii economico-financiare.

Delimitarea precisă a obligației întreprinderilor de a participa la formarea fondurilor necesare dez-

voltării generale a societății este de natură să **întărească** răspunderea acestora în realizarea unor rezultate financiare care să le dea posibilitatea constituirii propriilor fonduri și îndeplinirii obligațiilor față de societate. Trebuie avut în vedere că scopul oricărei activități productive nu este numai acela de a satisface o necesitate de consum social, ci și de a obține rezultate care să permită constituirea fondurilor necesare dezvoltării în ritm ascendent a economiei și creșterii continue a nivelului de trai al întregului popor.

Preluarea unei părți din valoarea nou creată se poate realiza pe mai multe căi. În hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare se prevede că **o parte din valoarea nou creată în industrie va fi prelevată la bugetul de stat sub formă de impozit pe valoarea producției nete**. Acest impozit prezintă o serie de avantaje față de alte forme de prelevare, printre care amintim: legarea impozitului direct de valoarea producției nete, respectiv de indicatorul de bază în aprecierea rezultatelor activității întreprinderii și, totodată, de beneficiu — sursa din care se suportă — întrucît, în industrie, o mare parte din valoarea producției nete o constituie beneficiul.

Introducerea impozitului pe valoarea producției nete va da posibilitatea de a regla nivelul rentabilității, astfel încît acesta să ajungă, în medie pe ansamblul industriei, la 14—15%. Reglarea rentabilității prezintă o maximă importanță, întrucît, după cum se cunoaște, în unele subramuri ale industriei se înregistrează rentabilități ridicate, care, nu în toate ca-

zurile sînt rezultatul activității nemijlocite a întreprinderilor, ci o consecință a politicii de prețuri, a efortului făcut de stat pentru dotarea tehnică a acestora etc. În acest mod se va realiza o apropiere a nivelului rentabilității, ceea ce va da posibilitatea unei aprecieri mai reale a efortului unităților în obținerea beneficiilor.

AȘA CUM PREVEDE Hotărîrea recentei plenare, cotele de impozit vor fi diferențiate pe ministere și centrale, iar în cazuri justificate și pe întreprinderi, în funcție de volumul beneficiilor, nivelul rentabilității și necesitățile de autofinanțare. Diferențierea cotelor de impozit are în vedere faptul că nu există un raport direct între volumul beneficiilor și necesitățile de autofinanțare, pe ministere și centrale, astfel că aplicarea unei cote unice de impozit nu ar asigura o reglare corespunzătoare a rentabilității, ar menține totodată dispersii mari de rentabilitate de la un sector la altul. De asemenea, trebuie ținut seama de faptul că ponderea beneficiului în valoarea producției nete este diferită de la o subramură la alta, ceea ce impune ca la dimensionarea nivelului cotei de impozit să se ia în considerare un complex de elemente, în așa fel încît beneficiul rămas întreprinderii după plata impozitului pe valoarea producției nete să asigure aplicarea în bune condiții a principiului autogestiunii economico-financiare. Așa, de exemplu, nivelul cotei de impozit pe valoarea producției nete în industria construcțiilor de mașini și în chimie va fi mai mare decît în alte subramuri, date fiind nivelul

superior al rentabilității și volumul ridicat al beneficiului.

În ce privește diferențierea cotei de impozit pe centrale, **ar fi indicat ca, pe cât posibil, să se aplice cota stabilită pe total minister, abaterile de la această cotă urmînd să reflecte situația deosebită a unor centrale din cadrul aceluiași minister, sub aspectul nivelului rentabilității, al volumului beneficiului și al necesităților de autofinanțare.**

Diferențierea cotei de impozit pe unele întreprinderi din cadrul centralei trebuie să intervină în cazuri excepționale care să impună o astfel de soluție. Așa, de exemplu, în cadrul Centralei zahărului și a produselor zaharoase există diferențe foarte mari în nivelul rentabilității la fabricile de zahăr, față de întreprinderile de produse zaharoase, ceea ce va impune stabilirea unor cote de impozit diferențiate cel puțin pe două grupe de întreprinderi. De asemenea, în faze de atingere a parametrilor proiectați volumul beneficiilor este foarte redus, astfel că pentru aceste întreprinderi se justifică scutirea de plata impozitului pe perioada respectivă.

O problemă de maximă importanță este aceea a asigurării stabilității cotelor de impozit atît în cursul anului, cît și pe o anumită perioadă de timp pentru a da posibilitatea evidențierii rezultatelor obținute în creșterea rentabilității de la un an la altul. Aceasta nu exclude însă necesitatea efectuării unor modificări de cote ținînd seama de situația unor centrale sau întreprinderi. De exemplu: după atingerea parametrilor proiectați sau în cazul realizării de beneficii care să nu mai justifice scutirea de impozit, întreprinderile în cauză vor trebui să devină plătitoare de impozit și deci trebuie stabilită cota pe care o vor aplica la valoarea producției nete. Rezultă că sistemul cotelor de impozit, fără a fi „glisant”, trebuie să dea posibilitatea efectuării unor corecturi pe fondul menținerii, ca regulă generală, a cotelor existente. La o creștere mai accentuată a nivelului general al rentabilității, va apare necesitatea reexaminării nivelului cotelor de impozit, în ansamblul lor, pentru a duce rentabilitatea în limite normale.

Trebuie subliniat că reglarea rentabilității prin impozitul pe valoarea producției nete nu poate

duce la o uniformizare a rentabilității pe fiecare întreprindere. În consecință vor exista, în continuare, diferențe de rentabilitate între întreprinderi cu același profil de producție, ceea ce va scoate în evidență existența unor costuri individuale diferite.

IMPOZITUL pe valoarea producției nete urmează să se calculeze pe total întreprindere, prin aplicarea cotei stabilite la valoarea producției nete realizate. Calculul impozitului pe total întreprindere simplifică operațiunile de stabilire și plată a acestuia și, în plus, va determina întreprinderile să ia măsuri pentru fabricarea de produse cu desfacere asigurată, pentru reducerea stocului de produse finite, pentru valorificarea rapidă a producției care să asigure apropierea momentului plății impozitului pe valoarea producției nete, de acela al realizării beneficiului. În acest mod impozitul pe valoarea producției nete va constitui un factor suplimentar de activizare a conducătorilor întreprinderilor în acțiunea pentru realizarea producției potrivit prevederilor din contracte, atît în ce privește sortimentele și tipodimensiunile, cît și termenele de livrare.

Impozitul va fi suportat **direct din rezultatele financiare ale întreprinderii** (așa cum se suportă taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat) și va constitui în fapt o cheltuială pentru întreprindere. Beneficiul întreprinderii va fi deci un beneficiu net, rămas după plata impozitului pe valoarea producției nete și în consecință rentabilitatea pe total întreprindere va fi cea corespunzătoare beneficiului rămas întreprinderii.

Pentru a frîna **tendința întreprinderilor de a orienta producția spre sortimente cu rentabilități ridicate se impune reglarea rentabilității și pe produse.** În efectuarea acestei operațiuni trebuie avut în vedere că, în cadrul aceluiași întreprindere, există dispersii foarte mari de rentabilități pe produse, ceea ce necesită adoptarea unei soluții care să acționeze numai asupra produselor cu rentabilități ridicate. În această categorie ar putea fi încadrate produsele care au o rentabilitate mai mare decît media pe total întreprindere (rămasă după plata impozitului pe valoarea producției nete). Impozitul pe valoarea producției nete va apropia nivelele de rentabilitate pe produ-

se de media pe întreprindere fără a le omogeniza, astfel că diferențele de rentabilitate, la produse din aceeași gamă, vor reflecta diferențele existente între scara costurilor comparativ cu a valorilor de întrebuițare și respectiv a prețurilor de producție. Această situație va atrage atenția asupra necesității de a se lua măsuri pentru scăderea costurilor la produsele la care rentabilitățile se situează sub nivelul rentabilității medii pe întreprindere, ceea ce va avea ca efect o îmbunătățire a rezultatelor financiare pe ansamblul întreprinderii.

Măsurile adoptate de recenta plenară a partidului urmăresc creșterea contribuției tuturor oamenilor muncii în sporirea eficienței, în depășirea producției nete, în mod deosebit prin scăderea cheltuielilor materiale. Pentru a stimula și mai puternic unitățile în realizarea acestui obiectiv important al politicii economice a partidului nostru, în Hotărîrea adoptată de plenară se prevede ca **la valoarea producției nete realizate peste plan să se aplice o cotă de impozit mai redusă.** Se creează și pe această cale un stimulente suplimentar pentru depășirea producției nete, întrucît reducerea de impozit se va reflecta direct în beneficiile întreprinderilor, ceea ce va spori fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și deci venitul celor care au contribuit la obținerea acestor rezultate.

Impozitul pe valoarea producției nete este foarte sensibil la modul de realizare a indicatorului de bază al activității întreprinderii — valoarea producției nete. În consecință nerealizarea impozitului atrage atenția asupra modului nesatisfăcător în care se realizează valoarea producției nete, astfel că impozitul va avea nu numai funcția de participare a unităților economice din industrie la crearea fondurilor necesare dezvoltării generale a societății și de reglare a rentabilității, ci va constitui totodată un mijloc eficace de analiză și control la nivelul fiecărei întreprinderi asupra modului cum se realizează sarcinile de producție, desfacere, costuri etc., ceea ce va contribui la stabilirea de măsuri pentru obținerea de rezultate financiare superioare.

G. NICOLESCU

director
în Ministerul Finanțelor

CADRU ECONOMICO-FINANCIAR FAVORABIL RIDICĂRII PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ A ACTIVITĂȚII DE COMERȚ EXTERIOR

AȘEZAREA RELAȚIILOR VALUTAR-FINANCIARE pe principii autogestivii presupune ca fiecare întreprindere să producă pentru a-și acoperi, din activități proprii, toate cheltuielile, atât în lei, cât și în valută și să contribuie cu o cotă cât mai însemnată la acoperirea necesităților de dezvoltare a economiei naționale.

Dintre măsurile vizând perfecționarea mecanismului economic și financiar în activitatea de comerț exterior vom trata, pe scurt, cele referitoare la : introducerea balanței comerciale de export-import la întreprinderile producătoare ; trecerea la un curs comercial unic și exprimarea direct în lei a activității de comerț exterior ; stimularea întreprinderilor producătoare și a personalului muncitor al acestora în depășirea planului de export.

BALANȚA COMERCIALĂ DE EXPORT-IMPORT va constitui un instrument deosebit de important pentru întreprinderile producătoare în realizarea autoconducerii, autogestivii și autofinanțării în activitatea de comerț exterior, în realizarea unui echilibru corespunzător al planului de comerț exterior și balanței de plăți. Ea va cuprinde, pe de o parte, exportul fizic și valoric pe produse și pe modalități de plată — cliring țări socialiste, devize libere și cliring țări nesocialiste —, iar pe de altă parte importul de mașini, utilaje și instalații complexe pentru acțiuni și obiective de investiții, importul de materii prime, materiale, ansamble, subansamble și piese de schimb pentru producție și importul pentru realizarea acțiunilor de cooperare economică internațională. Importul va fi înscris în balanță pe modalități de plată, atât valoric cât și fizic în cazul materiilor prime și bunurilor pentru investiții. Soldul balanței comerciale de export-import va constitui principalul indicator al activității de comerț exterior a întreprinderilor producătoare.

Elaborarea balanței comerciale de export-import necesită stabilirea necesarului de import de către întreprinderile beneficiare, renunțându-se în acest fel la planificarea importului, în mod centralizat, pe ministere coordonatoare de balanțe materiale. În acest fel se creează posibilitatea ca impor-

turile să se efectueze în strictă concordanță cu necesitățile reale și condițiile de producție specifice fiecărei întreprinderi. De asemenea, fundamentarea sarcinilor de export de către colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile producătoare determină realitatea planului de export și creează certitudinea realizării lui, întrucât acesta se bazează pe măsuri concrete, pe un fond de marfă pentru care s-au asigurat condițiile de producție necesare, pe soluții care să ducă la valorificarea superioară a mărfurilor pe piața externă.

Soluțiile stabilite pentru dezvoltarea producției de export, creșterea eficienței financiar-valutare, reducerea efortului valutar pentru plata importurilor și realizarea pe această bază a unui sold favorabil al balanței comerciale de export-import trebuie să fie rodul analizelor permanente și al propunerilor făcute prin participarea tuturor oamenilor muncii din atelierele și secțiile de producție, din activitatea de cercetare și de comerț exterior.

Pentru elaborarea și realizarea unei balanțe comerciale de export-import la nivelul posibilităților concrete din fiecare unitate, prin noul mecanism se are în vedere creșterea răspunderii întreprinderilor producătoare și a celor de comerț exterior, a centralelor, ministerelor economice, Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale pentru cunoașterea condițiilor în care se

produc și se comercializează mărfurile pe piața internațională; pentru adaptarea producției la cerințele partenerilor străini; pentru asigurarea necesarului de comenzi pe perioade cât mai îndelungate ; pentru includerea în plan și punerea în fabricație numai a mărfurilor cu desfacere certă și posibilități de realizare în condiții de eficiență care să asigure valorificarea superioară a materiilor prime; pentru realizarea întregii producții de export în condiții tehnice și la parametrii calitativi cei mai înalți, corespunzător prevederilor din contractele încheiate ; pentru respectarea riguroasă a termenelor de livrare și celorlalte obligații contractuale ; pentru reducerea plăților în valută pentru importuri prin diminuarea consumurilor de materii prime și materiale scumpe, folosirea înlocuitorilor, reducerea greutateii specifice a produselor finite, realizarea unor importuri prin acțiuni de cooperare cu plata în ansamble sau produse ale întreprinderii ; pentru realizarea unui sold favorabil al balanței și creșterea rentabilității întregii activități de comerț exterior.

Balanța comercială de export-import va constitui, de asemenea, un instrument prețios la îndemna organelor financiar-bancare pentru sprijinirea unităților și executarea unui control sistematic și permanent privind realizarea integrală a sarcinilor de export-import, asigurarea resurselor financiare și valutare necesare îndeplinirii acestor sarcini și utilizarea cu eficiență sporită a acestor resurse.

Organele financiar-bancare, folosind eficient pirghiile financiare și de credit, vor trebui să sesizeze la timp și să stabilească măsuri pentru eliminarea eventualelor lipsuri legate de neasigurarea desfacerii producției de export, de înscrierea în plan a unor produse cu o eficiență scăzută, de neîndeplinirea integrală și la termen a obli-

gațiilor asumate prin contracte, de aprovizionarea din import a unor materii prime, materiale și alte bunuri în neconcordanță cu necesitățile reale ale producției.

CURSUL COMERCIAL UNIC va exprima raportul mediu dintre prețurile și tarifele interne și cele practicate pe piața internațională la mărfurile de export, la lucrările de construcții-montaj în străinătate, la acțiunile de cooperare economică internațională, prestații de servicii, turism internațional și la alte activități de comerț exterior, luându-se ca monedă de referință dolarul S.U.A. Pentru celelalte valute în care se încheie contractele de comerț exterior, cursul comercial unic se va stabili ținându-se seama de corelațiile existente pe piețele financiare internaționale între dolarul S.U.A. și celelalte valute. Prin adoptarea cursului comercial unic se renunță la noțiunea de leu valută, în care se exprimă în prezent planul de comerț exterior și cooperare economică internațională.

Cursul comercial unic prezintă, față de leul valută, următoarele avantaje :

a) Exprimă real, pentru o anumită perioadă, raportul în care se găsește leul față de celelalte monede utilizate în comerțul nostru exterior, ceea ce permite să se stabilească măsuri de creștere continuă a eficienței activității de export-import și de îmbunătățire pe această bază a raportului dintre leu și celelalte valute, respectiv de creștere a puterii monedei naționale pe plan extern și de trecere în perspectivă la convertibilitatea leului.

b) Permite realizarea unei legături directe între prețurile și tarifele interne și cele practicate pe piața internațională la bunurile și serviciile care fac obiectul schimburilor noastre economice cu străinătatea, respectiv între cheltuielile de producție și circulație interne și cele recunoscute de piața internațională prin prețul extern obținut. În acest fel întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export și cele beneficiare de importuri au posibilitatea să determine rezultatele obținute din valorificarea mărfurilor pe piața internațională și efortul efectuat pentru importul materiilor prime, bunurilor de investiții și celorlalte mărfuri și servicii și să ia măsuri pentru reducerea cheltuielilor de producție, creșterea prețurilor ex-

terne, eliminarea sau limitarea la export a produselor cu o eficiență scăzută, concomitent cu dezvoltarea producției și exportului la produsele cu eficiență ridicată, precum și pentru reducerea efortului valutar efectuat pentru plata importurilor.

c) Simplificarea lucrărilor de planificare, de urmărire și raportare a planului de comerț exterior, precum și a evidențelor ce se țin la întreprinderi, bănci și ministere, întrucât față de situația actuală, când operațiile de comerț exterior, de încasare a valutei și documentele de comerț exterior sînt evidențiate atît în lei valută cît și în lei, prin introducerea cursului comercial unic acestea se vor exprima numai în lei.

Fiecare întreprindere producătoare de mărfuri pentru export trebuie să se încadreze în cursul comercial unic, astfel încît prin prețul extern să se acopere integral cheltuielile de producție și de circulație și să se asigure un beneficiu. Desigur, dat fiind faptul că prețurile noastre interne sînt stabile o perioadă îndelungată de timp, iar pe piața externă prețurile prezintă modificări mari de la o perioadă la alta, ca urmare a instabilității economice și financiare, că de la o țară la alta există deosebiri sensibile între nivelul productivității muncii, costurilor de producție, posibilităților de desfacere pe piața internațională, și în viitor vor apare produse de export la care raportul dintre prețurile interne și cele externe va fi mai mic sau va depăși cursul comercial unic. În acest din urmă caz unitățile vor putea înscrise în plan produsele respective după efectuarea unor analize temeinice din care să rezulte că din export se realizează o eficiență corespunzătoare.

STIMULAREA ÎNTREPRINDERILOR ȘI A PERSONALULUI MUNCITOR are o deosebită importanță pentru realizarea și depășirea sarcinilor de export, pentru creșterea eficienței întregii activități de comerț exterior.

O primă măsură constă în reținerea de către întreprinderile producătoare a unei cote de pînă la 25% din valuta obținută peste plan ca urmare a depășirii exportului, în condițiile încadrării acestuia în indicatorii de eficiență planificați. Valuta rămasă la dispoziția unităților economice va fi utilizată pentru efectuarea de importuri nece-

sare dezvoltării producției de export, îmbunătățirii calității, introducerii de tehnologii noi sau modernizării celor existente.

Cotele pe care întreprinderile producătoare urmează a le primi din valuta obținută peste prevederile planului urmează a fi diferențiate în funcție de gradul de depășire a planului, de complexitatea producției de export, de eficiența financiar-valutară a produselor exportate, de condițiile de plată și de credit practicate și de alte criterii care vor trebui stabilite cu exactitate, înainte de începerea perioadei de plan, în așa fel încît întreprinderile să cunoască cu certitudine drepturile ce li se cuvin din depășirile de plan. Apreciem că parte din drepturile în valută cuvenite unităților producătoare ar trebui puse la dispoziția acestora și în cursul anului de plan, în funcție de îndeplinirea planului pe trimestre, ceea ce ar contribui la realizarea mai devreme a efectului favorabil al acestor stimulente. Întreprinderile producătoare care depășesc planul de export vor beneficia și de fonduri în valută în limita a 2% din valuta obținută peste prevederile planului, care vor fi utilizate în vederea organizării de excursii colective în străinătate pentru personalul muncitor.

Pentru stimularea personalului muncitor din întreprinderile producătoare în stabilirea unor sarcini de export la nivelul posibilităților reale și în depășirea acestora, fondul de participare la beneficii se constituie și dintr-o cotă de pînă la 10% din beneficiul peste plan obținut, proporțional cu depășirea planului de export. Sursa de formare a fondului de participare la beneficii pentru depășirea sarcinii de export va putea fi de pînă la 1,5% din valoarea exportului realizat peste prevederile planului.

MĂSURILE DE PERFECȚIONARE a conducerii și planificării economico-financiare în activitatea de comerț exterior, de realizare a unui mecanism economic și financiar mai bun trebuie să-și găsească o aplicare corespunzătoare în viață, în activitatea întreprinderilor, centralelor, ministerelor, organelor de comerț exterior și financiar-bancare, întrucît numai astfel se poate atinge scopul lor.

Stelian MARIN
inspector general în
Ministerul Finanțelor

ÎN DEZBATERE: PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII

Îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale ale societății

MASURILE cu privire la participarea la beneficii a oamenilor muncii adoptate în plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 constituie un puternic stimulent în mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii din unitățile economice în creșterea eficienței activităților, pe calea îndeplinirii și depășirii sarcinilor cantitative de producție, pe calea reducerii cheltuielilor de producție și în special a celor materiale, printr-o mai bună organizare a procesului de producție, o mai rațională gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, prin întărirea disciplinei tehnologice, a disciplinei muncii în general.

La baza constituirii fondurilor de participare la beneficii stau rezultatele anuale obținute în realizarea indicatorilor cei mai reprezentativi de creștere a eficienței economice cum sînt: reducerea cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție, depășirea planului de producție netă ca urmare a depășirii producției fizice, depășirea planului de export și a prevederilor de plan la alți indicatori. Măsurile puse în dezbatere publică aduc unele elemente noi, printre care amintim: caracterul nelimitat al stimulentei acordate peste retribuția tarifară, nivelul acestora nemai-fiind limitat la trei retribuții tarifare, ca pînă în prezent; stimularea stabilității oamenilor muncii în cadrul aceleiași întreprinderi prin aceea că drepturile de gratificații se stabilesc și în raport de vechimea în unitate; stabilirea unei cote din fondurile de participare la beneficii a oamenilor muncii pentru stimularea mai accentuată a personalului cu merite deosebite nu se mai face ca pînă în prezent numai asupra fondurilor rezultate din beneficiile

peste plan, ci și din fondurile de premiere stabilite pe baza beneficiului planificat.

Caracterul de echitate în repartizarea și folosirea fondurilor constă și în aceea că se atribuie consiliilor oamenilor muncii dreptul de a stimula din aceste fonduri, muncitorii și inginerii, tehnicienii, economiștii și restul personalului muncitor, proporțional cu aportul la obținerea acestor beneficii, dîndu-se posibilitatea ca în cadrul unei cote de pînă la 5% să se atribuie stimulente majorate, concomitent cu posibilitatea reducerii pînă la anulare a cotei de participare pentru persoanele care în cursul anului au avut deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri disciplinare.

Potrivit măsurilor adoptate, dreptul de participare la beneficii a oamenilor muncii nu exclude dreptul la alte premii ce se acordă în cursul anului potrivit legii cum sînt: premii pentru realizări deosebite în muncă în limita a 1% din fondul de retribuție planificat, premii pentru economii de materiale și forță de muncă în limita a 30% sau 50% din acestea și alte premii ce se acordă în anumite domenii de activitate.

În același timp, se dă posibilitatea consiliilor oamenilor muncii, colectivelor de muncitori, ingineri tehnicieni și economiști ca în cadrul anumitor limite stabilite de lege să poată utiliza, pentru construcția de locuințe și alte nevoi sociale, anumite cote din beneficii și din amortizările aferente locuințelor și celorlalte bunuri cu caracter social. În vederea creșterii nivelului de trai al colectivelor de muncă din unitățile economice s-a prevăzut constituirea și folosirea unor fonduri pentru acțiuni sociale și dispoziția întreprinderii. În cadrul acestor fonduri constituite prin

prelevări din beneficiul planificat, dintr-o cotă de pînă la 5% din fondul de participare la beneficii, cît și din sumele reprezentînd contribuția datorată, potrivit legii, pentru trimiterea la tratament balnear și odihnă, ca și pentru întreținerea copiilor în creșe și grădinițele de pe lîngă unitățile economice, se pot asigura bilete de tratament balnear și odihnă pentru personalul muncitor cu merite deosebite, se pot acoperi cheltuielile de regie și hrană pentru creșe, grădinițe, pentru cantine restaurant, pentru întreținerea și repararea căminelor muncitorești, pentru funcționarea dispensarelor și pentru alte cheltuieli cu caracter social stabilite prin lege.

Caracterul mobilizator în sporirea eficienței economice al măsurilor adoptate rezultă și din diferențierea cotelor de constituire a acestora în funcție de sursa de proveniență: pînă la 3% din beneficiul planificat și de pînă la 8—25% din beneficiul peste plan. Este sugestiv să arătăm că, în condițiile prevederilor, cota de participare la 1 milion de lei beneficii în cadrul planului, poate să atingă suma de maximum 30 mii lei, în timp ce la 1 milion de lei beneficii obținute peste plan fondurile ce se pot constitui pot atinge sume maxime între 80—250 mii lei în funcție de sursa pe seama căruia a fost obținut. Trebuie însă să remarcăm diferențele mari între cotele de constituire a fondului de participare pe seama beneficiului planificat și a celor pentru beneficiul peste plan. De aceea, considerăm că în condițiile stabilirii sarcinilor de plan la nivelul capacităților maxime, cotele stabilite pentru constituirea fondului de participare pe seama beneficiului planificat ar putea să fie mai stimulative. Pornind de la această constatare apreciem că trebuie revizuit nivelul cotelor de constituire a fondurilor de participare încît colectivele de muncă să fie cointerestate în primul rînd în realizarea sarcinilor de plan.

Avînd în vedere că în cadrul unităților constructoare de mașini ponderea cea mai mare în realizarea economiilor o deține redu-

cerea cheltuielilor materiale, element asupra căruia se poate acționa în modul cel mai eficient prin re proiectarea constructivă și tehnologică a produselor, prin asimilarea de produse noi cu parametri funcționali, tehnico-economici superiori, **considerăm că legarea atelierelor de proiectare, a institutelor de proiectare — pe calea cointeresării materiale — de rezultatele economico-financiare ale unităților economice pe care le deservesc ar contribui la stimularea directă a cadrelor tehnice și ingineresti din unitățile de proiectare în realizarea și depășirea sarcinilor de creștere a eficienței economice în cadrul întreprinderilor realizatoare.**

De o importanță deosebită în realizarea scopurilor pe care și le propun măsurile adoptate de plenară este și așezarea sarcinilor de

plan afiș pentru indicatorii cantitativi cit și calitativi pe baze științifice, corespunzător cu capacitățile reale existente în întreprinderi și nu în mod determinant pe baza realizărilor obținute în anul de bază, cum se practică în prezent.

Ne exprimăm convingerea că punerea în practică a măsurilor de participare la beneficii a oamenilor muncii, împreună cu celelalte măsuri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, va conduce la obținerea unei înalte eficiențe economice, la cointeresarea puternică a colectivelor de muncă din unitățile economice în realizarea integrală a sarcinilor de plan.

Iancu T. MARIN
șef contabil

ec. Rodica MĂNDOIU
uzina „Timpuri Noi” — București

Respectarea riguroasă a disciplinei contractuale

CONSIDERĂM că măsurile vizând participarea la beneficii a oamenilor muncii au menirea de a stimula într-o măsură cu mult mai mare decât în prezent creșterea eficienței economice a activității depuse de fiecare unitate. Așa cum s-a arătat la plenară aceste măsuri vor duce la îmbunătățirea mecanismului economico-financiar, deschizând drum larg manifestării neîngrădite a inițiativelor tuturor organelor de conducere colectivă, a maselor de oameni ai muncii. Prin felul în care s-a hotărât să se legisfeze repartizarea beneficiului s-au creat premisele creșterii rolului stimulator al acestuia. Îmbinându-se în mod armonios interesele oamenilor muncii cu cele ale unităților economice și ale statului.

Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii permite fiecărui membru al colectivelor din întreprinderi să obțină o serie de avantaje deosebit de substanțiale, dintre care am menționat creșterea neplafonată a veniturilor ce le va încasa din beneficii, în raport cu contribuția adusă la obținerea rezultatelor și de vechimea în aceeași unitate, stimularea mai accentuată a personalului distins cu titluri de fruntaș în întrecerea socialistă, alte avantaje materiale colective (excursii etc.) De aseme-

nea, cointeresarea colectivelor de oameni ai muncii în creșterea beneficiilor este determinată și de faptul că din acestea se finanțează unele lucrări de investiții pentru construcții de locuințe, cămine muncitorești, creșe, grădinițe etc. și o parte importantă din costurile funcționării și întreținerii acestora.

Rezultatele aplicării acestor prevederi vor duce cu certitudine, în fiecare unitate economică, la reducerea substanțială a consumurilor materiale și de muncă vie, introducerea unui regim sever de economii, aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific, valorificarea superioară a tuturor resurselor existente.

În paralel cu creșterea cointeresării, va spori foarte mult și răspunderea în întărirea autogestivității economico-financiare și îndeplinirea exemplară a programelor de dezvoltare în ritmuri tot mai înalte a forțelor de producție.

Pentru atingerea scopului urmărit, după părerea noastră, trebuie să se acționeze în mai mare măsură ca pînă în prezent, în următoarele direcții :

● **Proiectanții să fie obligați** ca la stabilirea dotărilor tehnice să aibă în vedere nu numai realizarea producției fizice și valorice, ci să prevadă utilaje, tehnologii și

produse care să conducă la diminuarea consumurilor specifice, la reducerea costurilor materiale, respectiv la creșterea producției nete.

● La efectuarea unei investiții să se aibă în vedere creșterea producției nete — ca parte componentă a venitului național — și respectiv creșterea productivității muncii vii și nu numai creșterea productivității totale a muncii.

● Este necesar să se găsească soluții de îmbunătățire a calculației costurilor și a sistemului informațional pînă la nivelul secțiilor, atelierelor și a formațiilor de lucru în vederea mobilizării fiecărui lucrător la folosirea rațională a materialelor și a timpului de lucru.

● Pentru întărirea disciplinei contractuale și înlăturarea situațiilor generate de acei furnizori care nu își onorează la timp și integral contractele economice, pe lângă sancțiunile impuse de legea contractelor economice, să li se reducă cu 2% fondul de participare la beneficii și nu cu 1% cit este propus în documentul supus dezbaterei.

● Să se execute controlul preventiv de către cadre tehnice, economice și financiare nu numai la nivel de întreprindere, ci și la secții, șantiere etc., pentru urmărirea mai riguroasă a pregătirii și lansării în fabricație a produselor, a consumului de materiale, manoperă, a cheltuielilor indirecte și administrativ-gospodărești.

● Pentru îmbinarea intereselor generale ale statului cu cele ale oamenilor muncii, ar mai fi necesar să se aloce o cotă din beneficiile peste plan și la dispoziția comitetelor executive de pe raza unde își desfășoară activitatea unitatea respectivă, pentru utilizarea în scopul modernizării unor străzi, amenajarea și întreținerea zonelor verzi, precum și altor lucrări edilitare.

● În fine, să se creeze posibilitatea ca două sau mai multe întreprinderi mici să-și poată uni fondurile constituite din beneficii și alte surse prevăzute în documente pentru construcții de locuințe ținînd seama de faptul că nu dispun singure de resurse suficiente pentru efectuarea unor lucrări de această natură.

I. GROZAV

directorul Inspecției teritoriale
financiare de stat Timiș

PRODUCȚIA NETĂ ȘI PRODUCȚIA FIZICĂ — REALIZATE RITMIC, INTEGRAL

ÎN CONTEXTUL măsurilor adoptate de recenta plenară a C.C. al P.C.R. pe linia perfecționării mecanismului economico-financiar, îndeplinirea și depășirea indicatorilor producției nete și producției fizice capătă o însemnătate primordală pentru realizarea autogestunii. Din acest punct de vedere ritmicitatea producției se impune ca o condiție de bază pentru mai buna folosire a utilajelor și forței de muncă — căi principale de sporire accentuată a productivității muncii și asigurarea unei înalte calități a produselor. Realizarea ritmică a planului producției fizice permite, în același timp, livrarea la termen a produselor către beneficiari potrivit contractelor încheiate și, deci, încasarea contravalorii lor, fără ca întreprinderea să fie stinjenită în activitatea ei de greutate financiară sau fără a fi nevoită să recurgă la împrumuturi generatoare de dobânzi care afectează indicatorul sintetic de eficiență — beneficiul.

În cele ce urmează ne propunem să relieșăm experiența întreprinderii de mecanică fină din Capitală în îndeplinirea sarcinilor de producție la principalii indicatori de plan.

Pirghii importante în îndeplinirea planului

CUNOAȘTEREA cu mult înaintea de începerea anului a indicatorilor de plan, încheierea la timp a contractelor economice cu beneficiarii produselor, asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare cu materii prime și materiale, potrivit structurii producției, măsurile tehnice și organizatorice luate — prin elaborarea unor programe judicioase fundamentate și stabilirea unor termene și responsabilități precise de aplicare — iată, în esență, pirghiile principale care au permis întreprinderii nu numai să îndeplinească, dar să și depășească substanțial principalii indicatori

de plan în primele 3 luni ce s-au scurs din acest an. (tabelul nr. 1).

Ceea ce merită subliniat în mod deosebit este faptul că, în primul trimestru, atât producția netă, producția fizică, cât și productivitatea muncii — indicatori de mare însemnătate pentru ridicarea eficienței economice a întregii activități productive — au fost simțitor depășite. Aceasta reflectă faptul că rezervele potențiale ale întreprinderii au fost mai bine valorificate, că oamenii muncii de aici sint hotărâți să-și aducă din plin aportul la realizarea producției suplimentare stabilite de Conferința Națională a partidului.

Investigația noastră a surprins însă, pe lângă laturile pozitive ale activității desfășurate, și un aspect mai puțin pozitiv și anume modul în care s-a desfășurat producția în decursul acestei perioade (tabelul

Tabelul nr. 1
Realizarea principalilor indicatori de plan pe perioada 1 ianuarie—31 martie 1978

Indicatorul	Realizat (%)		
	ianuarie	februarie	martie
Valoarea producției globale	105,92	107,80	103,28
Valoarea producției marfă	102,98	108,48	103,67
Producția netă*)	113,58	96,31	108,16
Producția fizică la produsele de mecanică fină	113,43	110,73	100,00
din care la sortimentele principale :			
— aparate de control activ	121,05	108,94	104,50
— aparate termotehnice	106,35	103,20	101,90
Productivitatea muncii	105,44	102,88	100,02
Exportul	100,90	124,45	100,00

*) Din situația primelor 3 luni ale acestui an rezultă că, deși în luna februarie, întreprinderea nu s-a încadrat în limitele planificate, totuși pe întreg trimestrul I potrivit datelor preliminare indicatorul se realizează în proporție de 106,4%.

Tabelul nr. 2

Ritmicitatea lunară a realizării producției marfă (%)

Perioada	ianuarie	februarie	martie
Decada I	26,45	35,00	34,21
Decada II	28,57	39,35	31,06
Decada III	47,96	34,13	38,40

nr. 2). Așa cum rezultă din tabel, volumul producției realizate în prima lună a anului a înregistrat serioase discrepanțe între decade, marcând o oarecare relaxare în primele două, pentru ca în cea de-a treia să culmineze cu un adevărat „asalt”. Pornindu-se de la această situație, încă spre sfârșitul lunii ianuarie, într-o ședință largită a comitetului de partid și a consiliului oamenilor muncii au fost analizate cauzele și, mai ales, implicațiile nefavorabile ce derivă (discontinuitate în folosirea capacităților de producție, folosirea insuficientă a forței de muncă pe schimburi, slaba asistență tehnică, îndeosebi în schimburile II și III, neajunsurile ce se fac simțite în livrarea produselor către beneficiari etc.). În lumina concluziilor ce s-au desprins au fost stabilite măsuri menite să marcheze un reviriment, să asigure o riguroasă disciplină de plan — latură inseparabilă a transformării cantității într-o calitate nouă, superioară, în activitatea economică, să determine realizarea și chiar depășirea producției nete și a producției fizice.

Organizare calitativ superioară

PE BAZA DATELOR reieșite din analiză, au fost elaborate măsuri care au îmbrățișat laturile principale ale activității productive. În ce constau ele ?

● Stabilirea capacității de încărcare corespunzătoare fiecărui utilaj. Pentru a se ajunge aici, au fost reorganizate unele ateliere și

redistribuite o serie de mașini și utilaje, în funcție de necesitățile efective ale producției. Astfel, au fost reorganizate atelierele din secția I-a de producție pe familii de produse (termotehnice, orologerie, aparate de măsură și control), precum și din secția a II-a (portscule și S.D.V.-uri). În acest fel, s-au creat condiții pentru folosirea mai bună a mașinilor și utilajelor, eliminându-se stagnarea unora sau suprasolicitarea altora.

● **Redimensionarea profesională a echipelor.** În funcție de noua organizare a atelierelor, s-a trecut și la redimensionarea formațiilor de lucru potrivit necesităților realizării sarcinilor de plan pe familiile sau grupele de produse stabilite. S-a avut în vedere ca formațiile de lucru să fie mai omogene din punct de vedere al pregătirii profesionale, completările de personal făcându-se cu absolvenții Grupului școlar de mecanică fină. Aceștia au fost integrați în echipe, în așa fel încât pregătirea teoretică să se imbine cât mai strâns cu cerințele practice.

● **Redistribuirea cadrelor tehnice.** Dat fiind faptul că înainte peste 85% din personalul tehnic își desfășura activitatea în schimbul I, 10% în schimbul II și abia 5% în schimbul III, nu se putea asigura o asistență tehnică corespunzătoare, care să faciliteze nu numai folosirea întregului potențial existent, ci să și asigure o calitate înaltă a produselor executate. Pentru remedierea acestei situații, în afară de faptul că s-a făcut o mai bună distribuție a cadrelor tehnice, au fost integrați în secțiile direct productive și o bună parte din subinginerii (25 la număr) care înainte își desfășurau activitatea în atelierele de proiectare. Mărirea numărului cadrelor tehnice a permis o mai bună redistribuire a lor pe schimburi. Astfel, în schimbul I, există în prezent 70% din cadrele tehnice, în schimbul II — 20%, iar în schimbul III — unde activitatea este mai redusă — asistența tehnică este asigurată de 10%. Tuturor cadrelor tehnice li s-a dat în primire asistența directă a formațiilor de lucru sau răspunderea coordonării activității în cadrul secțiilor productive.

● **Aprovizionarea tehnico-materială mai bună.** Pentru asigurarea folosirii din plin a timpu-

lui de lucru al echipelor, au fost luate măsuri pentru o aprovizionare ritmică, atât cantitativ cât și calitativ, cu materiale, subansamble și SDV-uri. Tot în același scop au fost întocmite grafice-cadru la produsele care se repetă în cantități aproximativ egale lunar pentru a se obține un decalaj corespunzător între secțiile de prelucrare și cele de montaj. Graficul-cadru este întocmit de atelierul de montaj cu termene precise, transmis și însușit de secțiile de prelucrare. Acest grafic are menirea să sincronizeze mai bine activitatea tuturor compartimentelor și secțiilor de producție, să creeze condiții optime îndeplinirii și chiar depășirii producției nete și producției fizice.

Toate măsurile luate au avut drept efect o mai bună desfășurare a activității chiar din prima lună de aplicare, au facilitat îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan în lunile februarie și martie (tabelul nr. 2). Așa cum rezultă din tabel, în luna februarie volumul producției marfă — substanțial depășit față de luna ianuarie — a fost realizat pe decade mai uniform, eforturile fiind distribuite aproape egal sau cu mici diferențe pe fiecare perioadă. Acest fapt s-a reflectat nu numai în **livrarea mai omogenă, pe decade, a produselor către beneficiarii interni sau externi** (toate contractele economice au fost onorate în termen sau în avans), **dar și în ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor.** Astfel, dacă în 1977 a fost atins un indice de utilizare a mașinilor de numai 82%, în luna februarie el s-a ridicat la 85%.

Desigur, în domeniul utilizării mai bune a capacităților de producție mai sînt multe de făcut în întreprindere, întrucît sarcinile de plan pe acest an prevăd realizarea unui indice de utilizare de 86%. Hotărîrea colectivului este însă aceea de a atinge nu numai indicele planificat, ci chiar de a-l depăși. Aceasta, mai ales, pentru faptul că acțiunea de reorganizare se află încă în plină desfășurare. În prezent specialiștii studiază posibilitatea de a lua noi măsuri menite să ducă la **o mai bună organizare a producției și a muncii și, implicit, la statornicirea unei ritmicități optime în realizarea producției fizice.** Este vorba, între altele, să se lanseze în fabricație unele comenzi de stoc optim la atelierele de prelucrare, indepen-

dent de necesitățile atelierelor de montaj, încît să se asigure existența unui decalaj permanent între acestea.

Totodată, se intenționează — așa cum ne-au relatat specialiștii, lucrările în această direcție aflîndu-se într-o fază avansată — să se înființeze magazii intermediare de piese între secțiile de prelucrare și cele de montaj, care să confere procesului de producție valențele unei bune organizări și a unei evidențe stricte a fabricației. Organizarea unor astfel de magazii va elimina, totodată, deplasările muncitorilor, pierderea de timp pentru procurarea unor piese necesare, dîndu-le posibilitatea să utilizeze mai bine decît pînă acum timpul de lucru în folosul producției, sporirii indicelui de utilizare a mașinilor, creșterii mai accentuate a productivității muncii. Realizarea ritmică, fără „asalturi“, a sarcinilor de plan, presupune și eliminarea unor greutăți care apar **în domeniul aprovizionării tehnico-materială.** În ce constau ele?

Potrivit complexității produselor, întreprinderea are nevoie, îndeobște, de cantități mici de materiale, respectiv de cantități ne-vagonabile. Din această cauză nu pectă contractele încheiate, creînd ducătorii, ci încheie contracte economice, pe trimestre, cu bazele județene de aprovizionare tehnico-materială și cu Baza de aprovizionare tehnico-materială a Municipiului București, specificînd lunar cantitățile pe care trebuie să le primească pe decade. Or, unele baze de aprovizionare nu-și respectă contractele încheiate, creînd o serie de neajunsuri în activitatea productivă a întreprinderii de mecanică fină, fără a mai vorbi de faptul că, uneori, aceasta este pusă în situația să decalaze unele termene de livrare a produselor către diferiți beneficiari. Iată de ce se impune ca, atît bazele județene de aprovizionare, B.A.T.M.M.B., cît și întreprinderile furnizoare de materiale să-și îndeplinească întocmai și cu maximum de răspundere obligațiile ce le revin, să se alinieze și ele eforturilor pe care le depune întreprinderea pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan la producția netă și producția fizică, pentru ridicarea întregii ei activități la cote de eficiență mai înalte.

L. ȚINTEA

SĂPTĂMÎNA ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII ROMÂNEȘTI

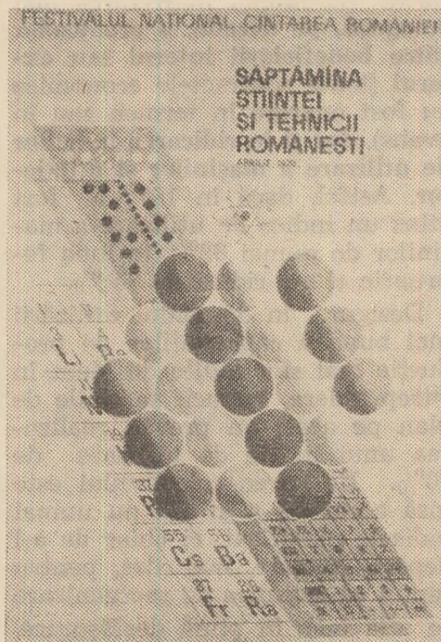
REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

ÎN PERMANENTA sa preocupare pentru ridicarea societății românești pe o treaptă superioară de civilizație, partidul nostru atribuie un rol deosebit dezvoltării creației științifice și tehnice, promovării progresului tehnic în toate ramurile economiei. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., Programul partidului, subliniază că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decât pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii. Numai în acest fel se poate realiza o creștere puternică a forțelor de producție și asigură sporirea continuă a producției de bunuri materiale, în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor.

O contribuție valoroasă la accelerarea introducerii progresului tehnic în activitatea economică și socială a adus-o desfășurarea — din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu — a acțiunii pentru stimularea participării oamenilor muncii la activitatea de creație științifică și tehnică în cadrul festivalului național „Cintarea României”. Încheierea primei ediții a acestei acțiuni, cu organizarea — sub înaltul patronaj al secretarului general al partidului — a unei ample manifestări: „Săptămîna științei și tehnicii românești”, a constituit un prilej de bilanț rodnic desfășurat sub genericul „Știința și tehnologia — factori determinanți ai calității și eficienței în dezvoltarea economiei naționale”. În cadrul acestei ample manifestări, organizată într-o concepție unitară, s-a deschis „Expoziția națională de creație științifică și tehnică”, a avut loc simpozionul pe țară „Bilanț și perspective în activitatea de creație științifică și teh-

nică”, precum și plenara lărgită a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

REALIZAREA integrală a obiectivelor actualului cincinal al revoluției tehnico-științifice face necesară intensificarea activității de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică în toate sectoarele, orientarea fermă spre rezolvarea nevoilor concrete ale producției, pentru valorificarea superioară și economisirea resurselor de materii prime, materiale, energie și combustibili, modernizarea teh-

nologiilor, ridicarea parametrilor calitativi ai produselor, creșterea productivității muncii sociale. Pentru realizarea exemplară a tuturor acestor obiective a fost elaborată o nouă concepție de organizare a efortului de introducere a progresului tehnic pe calea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice proprii :

- activitățile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, introducere a progresului tehnic, învățămînt și producție au fost așezate, la nivelul fiecărei ramuri a economiei naționale, în **sisteme integrate** sub raportul obiectivelor, organizării ramurilor, teritoriului și bazei materiale ;

- a fost realizată **planificarea activității de cercetare și dezvoltare pe obiective**, care să răspundă unor nevoi majore ale economiei și vieții sociale. Abordarea complexă a acestora se materializează în elaborarea unor programe integrate de cercetare-proiectare de produse — proiectare de tehnologii de execuție — pregătire a fabricației, pînă la obținerea produsului finit ;

- **planul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic este conceput ca o secțiune distinctă a planului național unic** de dezvoltare economică și socială a țării, în avans față de celelalte secțiuni de plan ;

- s-a înfăptuit, totodată, o **îmbunătățire a cadrului organizatoric**, prin adîncirea specializării și profilării cercetării, prin consolidarea rețelei de institute de cercetare și proiectare.

Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică se bucură în țara noastră de o atenție deosebită, de un sprijin susținut. **Efortul financiar al statului destinat activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic crește cu circa 5 miliarde lei în anul 1980 față de 1976.** Valoarea investițiilor pentru cercetare științifică și inginerie tehnologică sporește cu circa 880 milioane lei în anul 1980 față de 1976. Numărul personalului muncitor din activitatea de concepție va crește de la 156,7 mii persoane în anul

1976 la 209,7 mii persoane în anul 1980 la total personal și de la 126,0 mii persoane în anul 1976 la 168,5 mii persoane în anul 1980 la personalul din unitățile de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare.

Edificator este și faptul că **producția industrială a unităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică va spori cu peste 300 de milioane lei în anul 1980 față de 1976**, iar aportul progresului tehnic la creșterea productivității muncii, în industria republicană va fi de 75 % în 1980, față de circa 50% în 1976.

CELI 1 085 609 participanți (din care 665 397 muncitori și 267 730 tineri) la activitatea de creație științifică și tehnică din cadrul primei ediții a festivalului național „Cîntarea României” au contribuit la realizarea unui număr de **40 987 de produse noi și modernizate, a 9 490 tehnologii și procedee tehnologice noi și îmbunătățite, la elaborarea unui număr de 12 258 de sisteme noi de conducere și organizare modernă a producției.**

Cele mai valoroase realizări, rod al creației tehnico-științifice a oamenilor muncii care își desfășoară activitatea direct în producție și ale specialiștilor din activitatea de cercetare și de concepție au fost prezentate în cadrul „Expoziției naționale de creație științifică și tehnică”, deschisă în pavilionul expozițional de la Casa Științei, care reunește peste 9 000 de produse și tehnologii noi. În acest cadru, secretarul general al partidului, vizitînd expoziția, a purtat un viu și fructuos dialog de lucru cu un mare număr de cercetători, proiectanți, cadre didactice, muncitori, specialiști, conducători de ministere, centrale și întreprinderi, a analizat măsurile ce trebuie luate în continuare în vederea participării mai hotărîte a maselor de oameni ai muncii la activitatea de creație științifică și tehnologică și a dat prețioase indicații privind accelerarea introducerii progresului tehnic în întreaga economie.

Parcursul standurilor expoziției scoate pregnant în evidență faptul că — indiferent de sectorul în care își desfășoară activitatea — oamenii muncii au căutat și au găsit răspunsuri concrete unor probleme prioritare și stringente pe care le ridică activitatea economică.

Promovarea unor tehnologii de vîrf, realizarea unor produse noi,

complexe, de înaltă tehnicitate, a constituit, evident, o preocupare de prim ordin a colectivelor din numeroase unități economice. În gama largă a produselor și echipamentelor prezentate de unități constructoare de mașini se remarcă noi sisteme de mașini cu comandă program și afișaj numeric, motoare electrice și diesel realizate pe baza unor soluții constructive de înaltă eficiență, echipamente energetice, sisteme de autovehicule industriale, preseletoare cu impulsuri pentru măsurători industriale de precizie, echipamentul electronic tip Ecarom pentru controlul și supravegherea automată a proceselor de producție, minicalculatoare, sonda și pulserul logic, calculatoare de facturat și contabilizat, sisteme de calcul cu microprocesor, aparate și sisteme pentru investigații industriale și de laborator ș.a. Rețin atenția instalațiile de sudură, nitrurare, topire cu fascicule de electroni și ioni, tehnologiile în domeniul lășurilor, cele pentru crearea combustibililor și materialelor nucleare pentru viitoarele centrale nucleare-electrice, realizate în cadrul Institutului central de fizică, precum și tehnologiile moderne din metalurgie — de la noile metode de caracterizare a produselor metalurgice și pînă la tehnologiile de elaborare a oțelurilor electrice și a celor înalt aliate, a fontei și laminatelor de calitate superioare. În cadrul vizitei efectuate, dînd o înaltă apreciere realizărilor înregistrate, **secretarul general al partidului a cerut să se treacă la fabricarea în serie tipizată a motoarelor diesel cu consumuri reduse de combustibil, să se grăbească asimilarea motoarelor electrice de mare putere, să se treacă la realizarea unor tipuri de calculatoare mari, la creșterea gradului de integrare în fabricarea calculatoarelor, să se continue în ritm susținut cercetările pentru perfecționarea tehnologiilor de elaborare și laminare a metalului.**

În promovarea produselor și a tehnologiilor avansate, un loc aparte revine industriei chimice, ramură în care, în acest cincinal, se vor realiza 330 de noi obiective și vor fi aplicate 490 de tehnologii moderne, la finalizarea cărora cercetarea și proiectarea proprie dețin o pondere de peste 85%. Rezultate deosebite în cadrul efortului de cercetare și inginerie tehnologică au fost obținute în cadrul Institutului central de chimie. În anul trecut, această prestigioasă unitate științifică a țării a furnizat

documentații pentru asimilarea a 1 500 de produse noi și reproiectate printre care: o largă gamă sortimentală de mase plastice, cauciucul polibutadienic foarte rezistent la îmbătrînire și care înlocuiește cu succes cauciucul natural la fabricarea anvelopelor și poate fi utilizat în alte domenii, noi tipuri de erbicide și fungicide, de coloranți realizați prin folosirea materiilor prime indigene ș.a.

Noile produse și tehnologii expuse la standurile chimiei evidențiază succesele mari obținute în direcția realizării programelor de valorificare superioară a resurselor naturale, de creare a noi înlocuitori sintetici, de valorificare a subproduselor și a deșeurilor, precum și a unor minereuri sărace.

DE FAPT, **economisirea și folosirea rațională a materiilor prime, a combustibililor și a energiei electrice a reprezentat o altă direcție prioritară de orientare a creativității oamenilor muncii.** O gamă largă de dispozitive, produse și tehnologii prezentate demonstrează, la toate standurile, preocuparea largă și eficientă pentru economisirea resurselor energetice. Sînt expuse: pompa termică aer-aer, care asigură încălzirea locuințelor netermoficate, pompa termică apă-apă pentru prepararea apei calde menajere și pentru încălzirea clădirilor civile și industriale (reduce consumul de combustibil între 50—79%), soba electrică cu acumulare de căldură — produse realizate în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice, tehnologiile și instalațiile pentru recuperarea căldurii aglomeratului feros și pentru recuperarea căldurii gazelor arse la caupere realizate în cadrul Institutului central de cercetări metalurgice în colaborare cu Combinatul siderurgic din Galați (economii de 8 000 tcc/1 milion tone și, respectiv 96 000 tcc/an). Utilizarea calculatoarelor la conducerea activității în furnale și oțelării permite realizarea de economii prin optimizarea regimului termic la coupere etc. Sînt prezentate și soluții originale de atragere și folosire a unor noi tipuri de energie: solară, eoliană, geotermică etc.

În anul trecut, prin dezvoltarea creației științifice și tehnice, în

Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 32)

Reproiectare

PENTRU OBTINEREA unor economii substanțiale de metal în întreprinderile mari consumatoare, cum este și cea în care îmi desfășor activitatea, consider oportună fabricarea unor dispozitive cu caracter universal, care să conducă la înlocuirea S.D.V.-urilor strict specializate pe faze și operații. Printre acestea ar putea fi realizat, de exemplu, un dispozitiv universal cu acțiune pneumatică, multifuncțional pentru montarea și reglarea pieselor pe mașini. De asemenea, pentru reducerea efortului fizic al muncitorilor ar trebui executate și unele dispozitive portabile de găurit sau alezat cu acțiune pneumatică. Asemenea dispozitive ar trebui realizate, în primul rând, de unitățile specializate și, în cazuri de unicat, de întreprinderile interesate. În cazul nostru pentru proiectarea și construcția dispozitivelor universale este nevoie de o grupă de lucrători care să fie degrevați de problemele curente și care să aibă în vedere și problemele de autoutilare.

Emil MARIAN

tehnician, întreprinderea de mașini grele București

Precizari

PENTRU APLICAREA corectă a Decretului nr. 246/1977, privind alocația de stat pentru copii propun ca Ministerul Finanțelor să elaboreze instrucțiuni; acestea ar fi de mare utilitate pentru lucrătorii din serviciile financiare și ar permite eliminarea oricăror posibilități de interpretare a unor prevederi din decret.

Mircea NICOLAE

Cooperativa „Meșteșugarul” Mediuș

Delimitare

PENTRU REGLEMENTAREA stocurilor de materiale existente în cadrul unităților economice Direcția Centrală de Statistică solicită lunar darea de seamă statistică Apr. Cu toate că atît respectiva dare de seamă, cît și scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe (Legea nr. 62/1968) — se referă la unități economice, organele Consiliului popular al județului nostru ne solicită și nouă propuneri pentru casare și respectiv darea de seamă statistică. Din cîte cunoaștem noi nu sîntem o unitate economică, nu calculăm amortismente, facem parte din categoria instituțiilor autofinanțate, prevăzute de Decretul nr. 151/1975. Pentru aceasta credem că în mod greșit ni se cere să întocmim aceste situații. Propunem D.C.S.-ului să intervină cu explicații suplimentare.

Trifu ALMĂJAN

contabil șef al Operei Române Timișoara

ECOURI

Decontari

REFERINDU-NE la nota intitulată „Decontări” („R.E.” nr. 51/1977) vă facem cunoscut următoarele:

În circulara nr. 1099/C 1977 s-a prevăzut că, în vederea decontării facturilor reprezentînd importuri pentru investiții, beneficiarii trebuie să prezinte băncii finanțatoare acceptul lor în scris prin care să confirme că la stabilirea prețurilor de import, respectiv la transformarea în lei a valutei străine, s-a ținut seama de prevederile Decretelor nr. 394 și 395/1976.

Refuzul unităților beneficiare de a da acceptul în scris, prevăzut în circulara amintită, nu poate fi justificat de lipsa unor date de calcul din facturi, deoarece acestea, așa cum s-a arătat, au obligația legală de a efectua controlul financiar preventiv asupra tuturor plăților făcute din fondurile puse la dispoziția lor, iar din cercetările noastre a rezultat că majoritatea întreprinderilor importatoare înscriu în facturi aceste date. În cazul în care mai sînt unele omisiuni, beneficiarii nu sînt scutiți de efectuarea acestui control, deoarece cunosc prețurile din contractele încheiate cu furnizorii, iar diferențele care ar putea rezulta față de contracte sînt numai cele de curs valutar (dintre alte valute și dolar sau rublă) la data facturării, nu și la facturile întocmite cu prețuri direct în dolari sau ruble. Verificarea respectării prevederilor din Decretele nr. 394 și 395/1976 constituie o sarcină și pentru bazele de aprovizionare, care refacturează importurile de investiții, însă aceasta nu scutește beneficiarii de obligația efectuării controlului preventiv și confirmării la bancă a respectării prevederilor legale amintite.

Lipsa datelor de calcul din facturile privind importurile nu dă dreptul beneficiarilor să refuze plata pentru motivele arătate mai sus, ci doar să ceară băncii amînarea acesteia pînă la termenul maxim prevăzut în norme, în vederea lămuririi cu furnizorii a unor neclarități privind stabilirea prețurilor legale de import.

C. BOZDOGHINĂ

șef birou la Banca de Investiții

Cooperare

ÎN LEGĂTURĂ cu afirmația făcută în nota intitulată „Cooperare”, apărută la această rubrică în nr. 51/1977, menționăm că, încă din luna decembrie a anului trecut a fost pregătită producția de reperi din cauciuc necesară montării autoturismelor DACIA 1300. În paralel s-a desfășurat și activitatea de contractare, conform normelor legale. Contractul de livrare s-a încheiat la 10 ianuarie a.c. prin concilierea directă a punctelor divergente între întreprinderea noastră și întreprinderea de autoturisme.

Colectivul nostru de muncă asigură reacția „Revistei economice” că v-a depu-

ne, în continuare, toate eforturile pentru a nu stînjiți montajul autoturismului românesc DACIA 1300. Trebuie să arătăm însă că o serie de reperi din cauciuc se execută cu armătură metalică, armătura furnizată chiar de întreprinderea de autoturisme, care nu ne livrează la timp și în cantități suficiente acest produs.

Gh. ZAMFIRESCU

directorul Combinatului de articole tehnice din cauciuc Pitești

La termen

FAȚA DE SITUAȚIA existentă la data anchetei „R.E.” publicată în nr. 47/1977 sub titlul „Încheierea la termen a contractelor economice”, arătăm că contractarea producției marfă la întreprinderile de tractoare și mașini agricole și „Eletroputere” din Craiova, precum și la întreprinderea mecanică din Băilești s-a îmbunătățit simțitor, procentele de contractare reprezentînd cifre satisfăcătoare.

Repartițiile emise de Ministerul Industriei Metalurgice pentru Centrala industrială de tractoare și mașini agricole Brașov, în subordinea căreia se află întreprinderea mecanică Băilești și întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova, au reprezentat 98 la sută din specificațiile de materiale feroase depuse pentru sem.I.1978. Pentru sem.II.1978 specificațiile sînt la nivelul cotelor determinate pe baza normelor de consum, sarcinilor de producție și realizărilor anului 1977.

I. POPESCU

director general în M.I.C.M.

Economii

ÎN LEGATURA CU materialul publicat în „Revista economică” (nr. 51/1977) sub titlul „Economisirea combustibilului și energiei” menționăm că gazele arse rezultate în cuptoarele rotative de la I.P.R. Alba Iulia, care șamotizează argila, au un conținut extrem de mare de praf. Recuperarea căldurii din aceste gaze impune utilizarea unor cazane recuperatoare speciale, întrucît praful refractar care se depune în interiorul cazanului determină scăderea continuă a randamentului recuperării și scoaterea lui din funcțiune într-un timp scurt.

Realizarea instalațiilor de recuperare a căldurii este condiționată de elaborarea detaliilor de execuție pentru un cazan recuperator special, proiect ce trebuie să fie întocmit de către Institutul de cercetări și proiectare echipament termoenergetic din cadrul M.I.C.M. Din discuțiile purtate pînă în prezent a rezultat că, din cauza lipsei de capacitate de proiectare, întocmirea studiului de soluții și a detaliilor de execuție vor mai necesita o perioadă de timp. IPROMET, căruii îi revine sarcina de a întocmi proiectul de montaj și racordarea în circuitul tehnologic a instalației de recuperare a căldurii, va putea elabora acest proiect în decurs de 3 luni de la data primirii de la I.C.P.E.T. a detaliilor de execuție pentru cazanul recuperator ce se va monta la I.P.R. Alba Iulia.

ing. P. TEODOREANU

director tehnic IPROMET

ROLUL SPORT AL ECONOMIȘTILOR DIN ÎNTRINDERI ÎN REALIZAREA AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE

ÎN ANSAMBLUL MASURILOR adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R., elaborate din inițiativa secretarului general al partidului, o importanță aparte deține creșterea rolului întreprinderilor în planificare, în întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli, în desfășurarea întregii activități de producție și economico-financiare. „Principiul autoconducerii și autogestiei economico-financiare — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea la plenară — trebuie să conducă la mai buna gospodărire a mijloacelor de producție, a părții din proprietatea comună dată în administrarea fiecărei unități, a fiecărui colectiv de oameni ai muncii”.

Rezultatele concentrării eforturilor pentru obținerea, cu mijloacele materiale și financiare existente, a unei eficiențe maxime, a unei valori nou create cât mai ridicate sînt tot mai strîns legate de oportunitatea cadrelor de economiști din întreprinderi, care prin formația profesională și prin atribuțiile funcțiilor pe care le dețin trebuie să devină adevărați specialiști în problemele eficienței economice. În contextul accentuării laturilor calitative ale activității productive, economiștilor cu pregătire superioară le revin sarcini de mare răspundere în îmbunătățirea continuă a activității economico-financiare a unităților, în elaborarea soluțiilor și aplicarea măsurilor privind folosirea deplină și eficientă a potențialului productiv, creșterea în ritmuri accelerate a productivității muncii, reducerea continuă a costurilor de producție, sporirea rentabilității, a beneficiilor.

Aceasta implică și o nouă atitudine din partea conducerilor de întreprinderi, în ce privește folosirea judicioasă a cadrelor de economiști — domeniu în care s-au manifestat, pînă în prezent, o serie de neajunsuri.

UN COLECTIV de cadre didactice de la Facultatea de Științe economice din Cluj-Napoca a efectuat un studiu cu privire la asigurarea și folosirea economiștilor în cadrul a 31 de întreprinderi industriale, de construcții și transporturi din localitate. Metoda principală de investigare folosită a fost cea a chestionarelor anonime, elaborate în două variante — pentru conducerile unităților, respectiv pentru economiștii cu studii superioare.

Un prim domeniu de analiză l-a constituit situația acoperirii posturilor care necesită pregătire economică superioară, din statul de funcțiuni al unităților (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Situația acoperirii posturilor care necesită pregătire economică superioară (%)

Număr total de posturi planificate	100,00
din care pe criterii de ocupare :	
— cu pregătire economică superioară	81,06
— cu pregătire superioară economică sau tehnică	11,64
— cu pregătire superioară economică sau alte specialități	7,30
Total posturi ocupate	99,30
din care :	
— cu pregătire economică superioară	59,60
— cu pregătire tehnică superioară	6,50
— cu pregătire superioară de alte specialități	17,00
— cu pregătire economică medie	8,70
— cu pregătire tehnică medie	1,50
— cu pregătire medie de alte specialități	6,00

După cum este cunoscut, prin structura lor, unele posturi pot fi ocupate atât de economiști cît și de ingineri, sau chiar de cadre de alte specialități.

Gradul de ocupare a posturilor cu economiști cu studii superioare — 59,60% — este necorespunzător, chiar comparat cu nivelul relativ scăzut al prevederilor, 81,06%. În același timp, opțiunea făcută pentru economiști sau

ingineri o considerăm în limite normale : din totalul de posturi care admit această variantă, 56% sînt ocupate cu ingineri.

Alterarea structurii planificate este determinată de ocuparea unui număr mult prea mare de posturi cu cadre cu pregătire superioară de alte specialități, precum și cu cadre cu pregătire medie, din care aproximativ 50% de altă specialitate decît cea economică. Justificările invocate de 20 din conducătorii celor 31 de unități luate în studiu au un pronunțat caracter subiectiv, chiar cînd se invocă lipsa de candidați, faptul că mulți dintre aceștia nu au vechimea cerută etc. În unele întreprinderi apar chiar situații paradoxale; șefi de birou sau de servicii care au doar pregătire medie și în a căror subordine se află economiști cu pregătire superioară și cu vechime corespunzătoare pentru posturi de conducere.

Este cert că în condițiile actuale, lipsa studiilor de specialitate nu poate fi suplinită de practica acumulată din lucrări de rutină, iar dacă persoanele în cauză au dovedit unele calități necesare pentru asemenea posturi, ele au avut create toate condițiile ca să-și completeze studiile (învățămîntul seral sau fără frecvență).

În ce privește opțiunea între economist și inginer, pe care legea o permite pentru posturi de conducere (șef de birou, de serviciu etc.), investigațiile făcute au scos la iveală că în unele întreprinderi se acordă prioritate cunoștințelor tehnice, tehnologice, chiar și acolo unde compartimentul respectiv nu are un astfel de caracter — cum ar fi aprovizionarea și desfacerea etc. Posibilitatea îndeplinirii competente a atribuțiilor acestor posturi nu poate fi apreciată fără a avea în vedere și pregătirea acestor cadre. La facultățile tehnice, chiar și în ultima perioadă cînd se acordă o mai mare atenție pregătirii economice a inginerilor, numărul disciplinelor cu acest profil și fondul de timp afectat lor sînt mult inferior cele prevăzute pentru pregătirea în domeniul economiei producției la facultățile de științe economice — raportul pe întreg procesul de instruire fiind de aproximativ 1/10. Cert este că

logica economică și socială impune ca specialiștii să ocupe posturile care sînt în concordanță deplină cu profilul lor și cu cerințele majore ale politicii partidului și statului nostru privind folosirea eficientă a cadrelor ; altfel se ajunge la o folosire nerațională atât a economiștilor, cît și a inginerilor.

CU OCAZIA cercetării s-a constatat că unitățile la care politica de personal a fost corect aplicată și care au asigurat ocuparea cu absolvenți de la facultatea de profil a posturilor de economiști, inclusiv a posturilor de conducere la compartimentele care cer pregătire economică, obțin rezultate economico-financiare superioare. La întreprinderile „Someșul” (unde posturile de economiști cu pregătire superioară sînt ocupate numai cu economiști), „Unirea” (cu o pondere a economiștilor pe posturile de profil de peste 90%), „Clujana” (peste 86%), „Sinterom” (83%), „Terapia” (peste 70%), „Farmecul” (peste 67%), „Armătura” (peste 80%), „Libertatea” (peste 77%) ș.a., astfel de rezultate se datorează într-o măsură importantă efectuării unor studii tehnico-economice complexe, realizate de colective (echipe) de structură mixtă pe profesii — economiști, ingineri și alți specialiști — orientate spre probleme fundamentale : folosirea eficientă a fondurilor fixe ; creșterea productivității muncii ; reducerea costurilor de producție ; perfecționarea sistemului de programare operativă a producției ; asimilarea de noi produse ; marketing etc.

Participarea personalului cu pregătire economică superioară la întocmirea de studii speciale (complexe) în întreprinderile investigate poate fi apreciată pe baza următoarei distribuții statistice — pe teme abordate — a răspunsurilor din chestionarele completate de conducătorii a 25 de unități : dezvoltarea și modernizarea întreprinderii — 14 ; asimilarea în fabricație de produse noi și modernizarea celor existente — 6 ; creșterea rentabilității întreprinderii — 18 ; organizarea științifică a producției — 15 ; organizarea ergonomică a muncii și a locului de muncă — 7 ; folosirea eficientă a capacităților de producție — 14 ; reducerea cheltuielilor de producție — 22 ; studii de marketing pentru fundamentarea planului de desfacere a produselor — 4 ; participarea în colectivele de elaborare și de fundamentare a planului cincinal și anual — 20 ; participarea la elaborarea și fundamentarea planurilor operative (lunare) de producție — 15 ; îmbunătățirea sistemului informațional — 19 etc.

După cum se observă, antrenarea cadrelor economice cu pregătire superioară este destul de inconstantă, nu este orientată sistematic spre analiza diferitelor aspecte ale activității economico-financiare ; nu se recurge îndeajuns la sprijinul lor în fundamentarea elementelor de efort propriu ce trebuie luate în considerație la elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli al unității. Se acordă o prea mică importanță tratării complexe a unor domenii de activitate cu implicații directe asupra indicatorilor calitativi ai unităților, cum sînt : asimilarea noilor produse, organizarea ergonomică a muncii, studii de marketing. În urma discuțiilor avute la unitățile investigate a rezultat că econo-

Tabelul nr. 2

Proportia folosirii pregătirii din facultate (%)	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Acceșeri făcute din totalul chestionaților	8	9	12,6	7,3	20	9	12,6	14,3	5,2	2

miștii nu sînt solicitați aproape de loc la elaborarea și fundamentarea soluțiilor de proiectare din punct de vedere economic, fie că ele se referă la asimilarea de produse, la introducerea de tehnologii noi, la modernizarea organizării producției în secțiile de bază, auxiliare și de servire, fie la documentația lucrărilor de investiții.

Faptul că în destul de multe cazuri, organele de conducere de la diferite nivele din întreprinderi nu cunosc decît vag care sînt disciplinele cuprinse în programul de instruire a economiștilor și, deci, potențialul de care aceștia dispun după absolvire explică în cea mai mare măsură și situația că unii economiști cu studii superioare sînt de la început repartizați pe posturi sau sînt puși să efectueze lucrări care nu necesită decît pregătire medie, iar promovarea în posturi de răspundere (șefi de birou sau de serviciu) nu este întotdeauna precedată de verificarea pe linie profesională a cunoștințelor de care dispun candidații. În legătură cu acest ultim aspect, considerăm că ar fi util ca, măcar la întreprinderile din orașe centre universitare, în comisiile de concurs să fie atras și un cadru didactic de specialitate din învățămîntul superior de profil.

DIN ANALIZA opiniilor economiștilor cu studii superioare din unitățile investigate, exprimată în chestionarele completate, o primă concluzie care se poate formula este că marea lor majoritate consideră că pot efectua o muncă mult mai eficientă decît cea pe care o prestează în prezent. Pe lângă lucrările de rutină ce le execută, ei pot elabora studii menite să sporească eficiența activității din compartimentele unde sînt încadrați sau pot participa în colective mixte pentru realizarea de lucrări complexe — analize economico-financiare, căi de creștere a eficienței economice. Se cere în acest sens o mai mare receptivitate din partea conducătorilor, inclusiv prin crearea unui cadru organizatoric și unui climat de muncă, care să asigure lărgirea responsabilității și cîmpului de acțiune al specialiștilor, realizarea unei colaborări fructuoase între compartimentele funcționale, între acestea și activitatea de producție și concepție, între economiști, ingineri, matematicieni, informaticieni etc. Locul de realizare a acestei colaborări ar putea fi compartimentul de organizare a producției și a muncii, în a cărui activitate — pe lângă lucrările curente, care vizează mai mult latura tehnică a producției — un spațiu larg să fie ocupat de elaborarea unor studii privind creșterea eficienței economice a activității întreprinderii.

Din prelucrarea chestionarelor a rezultat că în activitatea economico-financiară, specialiștii economiști pot să aducă îmbunătățiri substanțiale prin folosirea metodelor și tehnicilor

însușite în facultate. Ei pot să asigure informațiile necesare și să elaboreze propuneri de soluții în mai multe variante pentru o serie de probleme ale întreprinderii, astfel încît organele de conducere colectivă să aibă elementele de fundamentare atunci cînd decid aplicarea unor măsuri.

În ce privește conținutul și gradul de dificultate al muncii curente pe care o prestează economiștii în întreprinderi, majoritatea au afirmat că pentru aproximativ 80% din lucrări sînt suficiente cunoștințele ce se obțin în școala medie economică — ceea ce evidențiază însemnate rezerve potențiale pe linia folosirii mai eficiente a cadrelor de specialitate.

După părerea noastră, măsurile care se impun trebuie să fie orientate în prima etapă spre îmbunătățirea raportului dintre cadrele cu pregătire medie și cele cu pregătire superioară. Combinînd această măsură cu extinderea prelucrării mecanizate și automatizate a informațiilor, se creează condiții reale pentru utilizarea specialiștilor în muncă de concepție, pentru efectuarea de studii și analize complexe ale fenomenelor, care să asigure fundamentarea științifică a indicatorilor și alegerea variantei optime a planului de dezvoltare economico-socială a întreprinderii.

DIN RĂSPUNSURILE date de cei 269 economiști cu pregătire superioară chestionați, la întrebarea „În ce măsură s-au dovedit necesare cunoștințele dobîndite în facultate, pentru înțelegerea problemelor legate de practica întreprinderilor?”, a reieșit că marea majoritate (78,6%) nu ar fi putut rezolva, fără aceste cunoștințe, peste 50% din atribuțiile lor de serviciu (excluzînd lucrările simple, de rutină — care, după cum am văzut, dețin o pondere importantă în volumul total de muncă).

În ce privește pregătirea de specialitate în facultățile cu profil economic, văzută prin prisma utilizării în activitatea practică a metodelor și tehnicilor însușite în timpul studiilor, din aprecierile absolvenților chestionați rezultă distribuția din tabelul nr. 2.

Corelînd această dispersie și cu alte analize, s-au conturat două concluzii și anume:

1. Absolvenții care sînt repartizați pe posturi ce nu corespund total profilului facultății absolvite nu pot aplica decît în mică măsură, în munca lor, cunoștințele însușite — unii fiind chiar nevoiți să urmeze cursuri de specializare în alte domenii decît cele din profilul de bază. În multe cazuri absolvenții secției de economia industriei sînt încadrați în compartimente financiar-contabile — și invers, cei de la secția finanțe-contabilitate ajung la compartimentele de planificare, programarea producției, organizare etc.

S-a dovedit, de altfel, că specializarea prea îngustă în învățămîntul su-

perior de specialitate are și alte dezavantaje, ceea ce justifică măsura luată pentru comasarea unor secții și facultăți, care asigură crearea unui profil mai larg, adecvat cerințelor practicii economice. Totodată, cei chestionați au considerat că mai sînt necesare o serie de măsuri pentru perfecționarea planului de învățămînt al fiecărui profil, îndeosebi în ce privește conținutul programelor analitice și repartizarea fondului de timp, acordîndu-se o pondere mai mare unor discipline cum sînt: „Contabilitate” și „Finanțe”, la secția economia industriei, construcțiilor și transporturilor; „Organizarea ergonomică a muncii” la secția finanțe-contabilitate ș.a. Se impune elaborarea unor programe analitice integrate, care să asigure realizarea unei pregătiri complexe a economiștilor, astfel încît aceștia să poată acoperi un cîmp mai larg de activitate în întreprinderile unde sînt repartizați.

2. În rîndurile absolvenților care de la început sînt repartizați pe posturi cu o muncă permanentă de rutină, ce nu necesită pregătire superioară, se înregistrează în mod firesc insatisfacții profesionale, puțînd avea drept consecință și renunțarea parțială sau totală a unora dintre ei la a se perfecționa, la a-și ridica nivelul cunoștințelor profesionale.

Ținînd seama și de părerile unui număr mare de conducători de unități, propunem să se analizeze posibilitatea ca absolvenții facultăților de științe economice să fie repartizați în producție pe baza mediei notelor obținute în anii de studii, iar examenul de diplomă să fie susținut după primul an de stagiatură. În această ipoteză:

— în primul an de stagiatură, absolventul va elabora lucrarea de diplomă pe o temă concretă din unitatea unde este repartizat;

— unitățile economice care primesc absolvenți vor fi direct interesate să-i sprijine în elaborarea lucrărilor de diplomă, deoarece vor beneficia de cercetarea efectuată, iar pe de altă parte vor avea posibilitatea de a verifica pe parcurs nivelul de pregătire al absolventului, în vederea repartizării lui definitive pe un post corespunzător;

— se va crea un cadru ordonat ca absolvenții să utilizeze din primele zile cunoștințele dobîndite în facultate, pentru elaborarea unor lucrări de cercetare utile unității unde sînt repartizați și să urmărească aplicarea efectivă a acestora;

— se va asigura posibilitatea afirmării absolvenților în unitățile unde sînt repartizați, pe baza unor lucrări care dovedesc contribuția personală a fiecăruia;

— se va putea evita situația ca absolvenților repartizați în unitățile economice să li se încredințeze spre efectuare lucrări care nu necesită pregătire superioară economică;

— pe linia facultății, se va realiza o legătură mult mai eficientă cu cercetarea și producția.

conf. dr. Eugen KERESKES
conf. dr. Roman CRIȘAN
lector univ. dr. Ioan NISTOR
Facultatea de științe economice
a Universității „Babeș-Bolyai”
Cluj-Napoca

Mic dicționar economic

VENITUL NAȚIONAL

AȘA cum se știe totalitatea valorilor de întrebuințare (bunurilor materiale și spirituale) create într-o țară în decursul unei anumite perioade de timp, de regulă, într-un an, de către lucrătorii sferei productive constituie produsul social. Partea din produsul social care rămîne după deducerea valorii mijloacelor de producție consumate în procesul de producție în anul respectiv, reprezentînd consumul de muncă trecută încorporată în noile produse, constituie **venitul național**. Cu alte cuvinte, venitul național se definește ca fiind valoarea nou creată, partea din produsul social care rămîne după ce au fost înlocuite (compensate) mijloacele de producție consumate în aceeași perioadă de timp.

Cu cît este mai mare ponderea venitului național în produsul social cu atît se demonstrează creșterea mai rapidă a efectului creator al muncii, al eficienței sociale a muncii. În acest sens este de remarcant în țara noastră scăderea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social. Venitul național nu apare, desigur, ca fiind izolat, ca bunuri distincte, ci el este încorporat în fiecare produs creat.

Venitul național se poate exprima atît în formă natural-materială, cît și în formă valorică. Sub aspectul natural-material, venitul național cuprinde totalitatea obiectelor de consum și partea de mijloace de producție create peste cantitatea destinată înlocuirii mijloacelor de producție consumate în procesul de producție în anul respectiv. Sub aspect valoric, venitul național reprezintă valoarea nou creată de munca pentru societate și de munca pentru sine, adică valoarea produsului pentru societate și valoarea produsului pentru sine. În orînduirea noastră socialistă, venitul național exprimă relații de producție socialiste, ogîndind în forma cea mai sintetică rezultatele muncii prestate în sfera producției materiale. Venitul național aparține, în întregime, sub o formă sau alta, poporului, întregii națiuni.

Exprimînd valoarea nou creată venitul național este de regulă considerat indicatorul cel mai sintetic al dezvoltării, el constituie baza certă pentru dezvoltarea rapidă și multilaterală economico-socială a țării, izvorul principal al satisfacerii tuturor cerințelor statului, ale unităților economice, instituțiilor, el reprezintă sursa ridicării sistematice a nivelului de viață și civilizația a poporului român.

Factorii de creștere ai venitului național sînt: a) creșterea productivității muncii sociale și b) sporirea volumului muncii sociale prestate în sfera producției materiale. Elementul cel mai important și hotărîtor de creștere în ritm rapid a venitului național îl constituie sporirea neconținută a productivității muncii sociale, economisirea muncii vii și materializate. Partidul Comunist Român a acordat și acordă o deosebită atenție productivității muncii. În acest scop au fost luate măsuri pentru ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor, transformarea cantității într-o nouă calitate, dezvoltarea bazei interne de materii prime, gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, realizarea unor produse de mai mare tehnicitate și de calitate superioară, reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și cu deosebire a cheltuielilor materiale, reducerea substanțială a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie. Legat de aceasta se acordă o mare atenție folosirii complete și cu eficiență maximă a mijloacelor fixe, ieftinirii lucrărilor de investiții și introducerii unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate, valorificării superioare a tuturor resurselor materiale, a întregului potențial.

În ce privește al doilea factor de creștere a venitului național, este de menționat că sporirea volumului de muncă socială depusă în sfera productivă poate avea loc fără creșterea numărului personalului muncitor, prin sporirea numărului persoanelor ocupate în sfera producției materiale, utilizarea integrală și eficientă a timpului de muncă, micșorarea permanentă a caracterului sezonier al producției, prin trecerea forței de muncă din sfera neproductivă în sfera productivă etc. Dar creșterea venitului național este determinată și de **ridicarea continuă a nivelului calificării personalului muncitor, de întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă**. Așa cum a subliniat adeseori secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în toate aceste direcții de creștere a venitului național există încă importante rezerve care prin efortul tuturor colectivului de muncă se impun neîntîrziat fructificate. Această accentuare a factorilor calitativi este calea principală pentru a accelera sporirea venitului național, în anul 1977 de peste 12 ori mai mare față de anul 1950. Creșterea continuă a venitului național — sursa traică a progresului patriei — demonstrează că economia națională se dezvoltă viguros.

Folosind o serie de pîrghii economice, financiare și de credit, statul nostru, sub conducerea partidului, îndeplinește rolul principal în repartitia venitului național. Din produsul social, în care este inclus și venitul național, în procesul repartitiei se constituie mai întai o serie de fonduri, cum sînt: fondul de înlocuire a mijloacelor de producție consumate în procesul de producție, fondul pentru extinderea procesului de producție, fondul de rezervă sau de asigurare contra pierderilor neprevăzute, a deranjamentelor cauzate de calamități ale naturii și de accidente; de asemenea, se efectuează cheltuielile generale de administrație care nu sînt direct de producție, cheltuielile care servesc pentru satisfacerea comună a cerințelor social-culturale, se constituie fondul pentru persoanele inapte de muncă, fondul pentru apărarea națională. După ce se alimentează fondurile de mai sus, ceea ce rămîne — și aceasta constituie partea cea mai mare a venitului național — se împarte între membrii societății în raport cu cantitatea, calitatea, importanța și rezultatele muncii prestate.

În acest cadru repartitia venitului național cuprinde două procese, și anume: distribuirea primară și redistribuirea. **Distribuția primară** a venitului național constă în împărțirea planificată a acestuia, sub diverse forme de venituri, între participanții direcți, nemijlociți la procesul producției materiale. Statul primește **venitul net centralizat**, unitățile economice de stat primesc **venitul lor net** constituit din beneficiul rămas după efectuarea vărsămintelor din beneficii la bugetul statului, iar personalul muncitor primește retribuții, prime, premii, gratificații, urmînd ca potrivit noilor reglementări să participe și la beneficii, în raport cu contribuția adusă la îndeplinirea și depășirea planului producției nete și fizice, la dezvoltarea întreprinderii, respectiv cu activitatea depusă și cu vechimea în unitate. Veniturile rezultate din distribuția primară a venitului național se numesc venituri de bază sau primare.

Este lesne de observat că în procesul distribuției primare a venitului național primesc venituri numai persoanele juridice și fizice care participă nemijlocit la producția materială. Persoanele juridice și fizice care nu lucrează în sfera productivă, primesc venituri în procesul redistribuirii venitului național.

Redistribuția venitului național este determinată de necesitatea îndeplinirii sarcinilor și funcțiilor statului, de existența sferei neproductive ai cărei lucrători, deși nu creează venit național, depun o muncă utilă societății, de existența proprietății cooperatiste și personale, de neconcordanța în timp între veniturile și cheltuielile cooperativelor și persoanelor fizice, de necesitatea asigurării condițiilor de viață materiale și spirituale ale persoanelor inapte de muncă (invalidi, copii orfani, bătrîni, persoane bolnave etc.) față de care statul nostru manifestă o grijă deosebită etc. Între formele concrete de redistribuire a venitului național se menționează: impozitele ce se încasează de la cooperative și populație, taxele, contribuția pentru pensia suplimentară, prime de asigurare, pensiile, indemnizațiile ce se acordă prin asigurările sociale, bursele elevilor și studenților, alocațiile de stat pentru copii, ajutoarele ce se acordă mamelor cu mulți copii, acordarea de despăgubiri de către organele asigurărilor de stat etc., etc. Veniturile rezultate din redistribuirea venitului național se numesc derivate sau secundare.

Sub aspectul **utilizării finale**, venitul național se împarte în **fondul de consum** (circa două treimi din venitul național în cazul țării noastre) și **fondul de dezvoltare economico-socială** (circa o treime). Stabilirea proporțiilor juste între fondul de consum și fondul de dezvoltare, optimizarea corelației dintre ele, menținerea unei rate înalte a acumulării au o importanță considerabilă pentru lichidarea rămînelor în urmă moștenită din trecut, pentru creșterea și modernizarea continuă a forțelor de producție pe o bază științifico-tehnică în pas cu evoluția civilizației mondiale. Totodată se asigură astfel condiții pentru înfăptuirea unor ample programe de investiții, pentru obținerea unor cantități sporite de produse necesare satisfacerii nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere și diversificare ale poporului, pentru sporirea sistematică a veniturilor, a nivelului de trai.

Măsurile adoptate de recenta plenară a Comitetului Central al partidului, la inițiativa și coresponsuzător indicațiilor și orientărilor date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, perfecționarea mecanismului economico-financiar, întărirea autofuncționii economico-financiare în întreprinderi, a autoconducerii muncitorești, introducerea ca indicatori de bază a valorii producției nete și a producției fizice, participarea oamenilor muncii la beneficii ș.a. asigură creșterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu eficiență maximă a părții din avuția națională ce i s-a încredințat spre administrare în vederea dezvoltării mai rapide a forțelor de producție. El urmează să aibă ca efect nemijlocit creșterea continuă a venitului național și — pe această bază — ridicarea sistematică a gradului civilizației, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor român.

prof. dr. Gh. D. BISTRICEANU

8

PREȚUL ȘI RENTABILITATEA

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. dr. docent N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ, noțiunile preț și rentabilitate se întîlnesc foarte des. În procesul de cumpărare de alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte etc. necesare traiului oamenilor precum și în aprovizionarea întreprinderilor sau în vinderea propriilor mărfuri se ridică problema prețurilor. De asemenea, în desfășurarea activității economice se impune ca orice efort să fie rentabil. Înțelegerea științifică a lor obligă la cunoașterea a o serie de procese economice care țin îndeosebi de cheltuielile de producție și rezultatele obținute.

Cheltuielile de producție și valoarea

PREȚUL. Producerea oricăror bunuri materiale (cereale, mașini-unelte, autoturisme, încălțăminte, bumbac, locuințe etc.), precum și prestarea de servicii (transport, aprovizionarea cu marfă, reparații, teatru, cinematograf etc.) necesită consum de forță de muncă și mijloace de producție, deci cheltuială de muncă vie și materializată. În condițiile existenței producției de mărfuri, cheltuielile de producție, oricît de diverse ar fi, se aduc la un numitor comun, adică se exprimă în bani, fapt ce permite și comparabilitatea lor.

În socialism, valoarea mărfii (M) cuprinde: valoarea mijloacelor de producție consumate (f), valoarea produsului creat de munca pentru sine (r) și valoarea produsului creat de munca pentru societate (p). Deci, $M = f + r + p$. Spre a se putea exterioriza munca socială înmagazinată în marfă, adică valoarea însăși, este necesară în mod obiectiv exprimarea acesteia în bani și utilizarea categoriei economice preț. **Prețul este, deci, expresia bănească a valorii mărfii.** Cînd spunem preț, de fapt, avem în vedere prețul la care se vînd mărfurile: el dă expresie bănească tuturor cheltuielilor de muncă, laolaltă, pe care le cuprinde valoarea.

Costul de producție. Pentru unitățile economice are importanță nu numai determinarea prețului. În interesul, pe de o parte, al cunoașterii cheltuielilor pe care ele le efectuează nemijlocit (pe seama resurselor avansate), precum și al stabilirii, pe de altă parte, a ceea ce constituie venit net este necesară și utilizarea altor categorii economice — **cost de producție și venit net.**

Costul de producție este expresia în bani a cheltuielilor efectuate de unitățile economice producătoare pentru crearea și desfacerea mărfurilor. El cuprinde numai o parte a valorii mărfii, anume cheltuielile de mijloace de producție consumate (f) și cheltuielile efectuate pentru retribuirea lucrătorilor (r). Costul de producție este, deci, mai mic decît valoarea mărfii; aceasta din urmă include (pe lângă costul de producție) și valoarea produsului creat de munca pentru societate (p). Mărimea costurilor de producție este determinată de volumul cheltuielilor efectuate de întreprinderi pentru producerea și desfacerea mărfurilor. În practică, se calculează costuri de producție pe unitatea de produs (de ex. pe o tonă de oțel, o pereche de încălțăminte, un strung sau un televizor etc.), și pe întreaga producție de un anume fel a întreprinderii respective.

Costul de producție este un indicator economic deosebit de important pentru aprecierea activității desfășurate. Atunci cînd nivelul costului de producție efectiv nu depășește pe cel al costului de producție planificat (antecalculat) înseamnă că întreprinderea a respectat normele de consum de mijloace de producție și forță de muncă.

Structura costurilor de producție reflectă elementele componente ale acestuia, precum și locul pe care-l ocupă fiecare în totalul cheltuielilor de producție. Structura pe elemente de cheltuieli primare este următoarea: materii prime și materiale, combustibil, energie, apă, retribuții, amortizarea fondurilor fixe, contribuții pentru asigurări sociale și alte cheltuieli bănești. Ponderea acestora în costul efectiv al producției marfă în industria republicană este diferită, în funcție de specificul ramurilor de producție: de exemplu, în anul 1976, materiile prime și materialele reprezentau 5,6% în industria energiei electrice și termice, 74,2% în metalurgia feroasă, 4,1% în extracția gazului metan, 69,2% în construcții de mașini și prelucrarea metalelor, 59,7% în chimie, 32,8% în industria alimentară.

Cunoașterea structurii costului de producție este importantă în acțiunea de reducere a acestuia, orientînd efortul, cu precădere, spre micșorarea acelor costuri care au și greutate specifică mare.

Venitul net. Beneficiul și rentabilitatea

CONDUCEREA EFICIENTĂ a unităților nu se poate rezuma la cunoașterea costului de producție (f + r). Stabilirea prețului de vînzare obligă și la măsurarea celeilalte părți a valorii, anume valoarea produsului creat de muncă pentru societate (p). În acest scop este utilizată categoria **venit net, care reprezintă expresia în bani a valorii produsului creat de munca pentru societate (a plusprodusului).**

Pe ansamblul economiei naționale, în socialism, acesta poartă denumirea de **venit net al societății.** El este rezultatul muncii pentru societate depusă în ramurile productive. Crearea venitului net are loc în condițiile unui nivel ridicat al dezvoltării forțelor de producție, în afara exploatarii omului de către om; el aparține întregului popor și, de aceea, este utilizat în vederea largirii producției și a satisfacerii unor nevoi generale, comune, ale membrilor societății.

Acea parte din venitul net care rămîne la dispoziția întreprinderii poartă denumirea de beneficiu. Acesta se folosește de către întreprinderi pentru constituirea fondurilor de dezvoltare, a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, a fondului pentru acțiuni sociale și pentru alte destinații prevăzute de lege.

În vederea creșterii cointeresării materiale a oamenilor muncii, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 a hotărît ca aceștia să participe la beneficiile întreprinderilor. În afara retribuției, cei ce muncesc vor primi o parte din beneficiul obținut de întreprindere, în funcție de aportul fiecăruia la îndeplinirea și depășirea planului de producție, la sporirea beneficiilor întreprinderii, precum și în raport cu vechimea în muncă în unitatea respectivă. În acest scop în cadrul unităților economice, se constituie fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii. **„Această hotărîre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 — va determina fără îndoială o mai bună organizare a producției și a muncii, creșterea productivității muncii și a rentabilității activității economico-financiare, va crea condiții ca oamenii muncii să primească o parte importantă de venituri suplimentare față de retribuția stabilită, ca rezultat al creșterii beneficiilor, al reducerii cheltuielilor materiale, al sporirii productivității muncii“.**

Cealaltă parte a venitului net creat în întreprinderile socialiste de stat se varsă la bugetul statului, sub formă de impozit pe valoarea producției nete (în industrie) și a cotelor din beneficiu etc., constituind împreună și cu alte resurse venitul net centralizat al statului.

Realizarea de venit net presupune ca rezultatele obținute de întreprinderi prin vânzarea mărfurilor să depășească cheltuielile. În legătură cu aceasta apare și noțiunea de **rentabilitate, care exprimă capacitatea întreprinderii de a realiza beneficii**. Se consideră rentabilă acea activitate economică ce permite întreprinderilor ca pe baza rezultatelor (încasărilor) proprii să acopere cheltuielile efectuate și, totodată, să obțină beneficii. În spiritul hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, rentabilitatea întreprinderii va fi determinată pe baza beneficiului rămas după plata impozitului.

Pentru cunoașterea gradului de rentabilitate se folosește indicatorul **rata beneficiului**, care se calculează, de regulă, ca raport între beneficiu (B) și costul de producție (Cp), adică $\frac{B}{C_p}$.

Acesta arată ce beneficiu revine la fiecare unitate de cheltuieli (lei cheltuit); cu cât acesta este mai mare, cu atât gradul de rentabilitate este mai ridicat și, deci, eficiența economică mai înaltă.

Sistemul de prețuri și rolul lor în conducerea economică

ÎN SOCIALISM formarea prețurilor are loc pe baza unor anumite principii și norme științifice de evidențiere a cheltuielilor efectuate și de includere a venitului net. În general, se pornește de la costul de producție mediu pe ramură, la care se adaugă venitul net.

În mișcarea lor, pînă la consumator, mărfurile parcurg trepte economice de desfacere (de vânzare) diferite; la fiecare dintre acestea se încasează sub o anumită formă și o parte din venitul net creat. De aceea, în economia țării noastre există mai multe categorii de prețuri. Ansamblul categoriilor de prețuri și al legăturilor care există între ele constituie sistemul de prețuri.

Există mai multe categorii de prețuri care, în prezent, se utilizează în economia țării noastre.

1 Prețul producătorului este format din costul de producție mediu pe ramură plus beneficiul. La acest preț se vînd mijloacele de producție între întreprinderi; el asigură, pe lîngă recuperarea costului de producție și obținerea beneficiului, care este o formă a venitului net.

2 Prețul de livrare este format din prețul producătorului plus impozitul pe circulația mărfurilor. La acest preț circulă mărfurile — în cea mai mare parte bunuri de consum individual — de la întreprinderile producătoare la organizațiile de desfacere. În cazul mijloacelor de producție, prețul de livrare, de regulă, este egal cu prețul producătorului, adică nu mai cuprinde impozitul pe circulația mărfurilor.

3 Prețul de vânzare cu amănuntul — este format din prețul de livrare plus adaosul (rabatul) comercial; la acest preț se vînd bunurile de consum personal (prin magazine comerciale) direct populației, consumatorilor înșiși.

4 Tarifele la servicii reprezintă, de fapt, tot o categorie de preț care este format din cheltuielile efectuate pentru prestarea serviciilor respective plus un anumit beneficiu.

În general, prețurile reprezintă un puternic instrument economic al politicii partidului și statului socialist. Ele servesc ca mijloc de: evidență, control și planificare, cointerensare materială a unităților economice, reglare conștientă a raportului dintre ofertă și cererea de mărfuri, redistribuire a venitului național.

În țara noastră prețurile se caracterizează prin stabilitate, în sensul că în decursul unei anumite perioade de timp ele nu se modifică. Aceasta reflectă încă o trăsătură a superiorității economiei noastre socialiste. În general, modificările ce au loc în producție, în direcția micșorării cheltuielilor necesare creării fiecărui produs oferă baza reală pentru reducerea la anumite intervale de timp a prețurilor de vânzare. Periodic, au loc reduceri ale sistemului de prețuri, efectuarea unor modificări.

Importanța și căile reducerii costului de producție

CREȘTEREA VENITULUI NET și a gradului de rentabilitate a întreprinderii sînt determinate în cea mai mare parte de însăși reducerea costului de producție. Înțelegerea acestei probleme presupune cunoașterea raportului care există între preț (de vânzare), cost de producție și venit net. La un nivel dat (constant), al prețului de vânzare al mărfii, venitul net este cu atât mai mare cu cît se reduce costul de producție, sporind astfel acea parte a rezultatelor întreprinderii care depășește cheltuielile efectuate și care, în mare parte, este oglindită de beneficiu realizat.

Reducerea costului de producție este importantă și pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, constituind baza reală de micșorare a prețurilor de vânzare a mărfurilor și, prin aceasta, creșterea puterii de cumpărare a maselor. De aceea, Partidul Comunist Român manifestă preocupare deosebită pentru reducerea costurilor de producție, pentru folosirea cît mai rațională a resurselor. În directivele adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. se arată că, în actualul cincinal, în centrul activității economice vor sta realizarea producției cu cheltuieli minime sporirea rentabilității. În anul 1980, nivelul costurilor de producție se va diminua pe ansamblul industriei republicane cu 9,5%, față de 1975. De asemenea, la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 s-au adoptat măsuri în direcția reducerii cheltuielilor de producție și a creșterii eficienței activității economice.

Căile de reducere a costului de producție. Există mai multe căi de reducere a costului de producție.

1 Reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs ocupă un loc deosebit de important în ansamblul căilor de micșorare a costului de producție. Cheltuielile materiale sînt reprezentate prin consumul de materii prime, materiale, combustibil, energie, apă, fonduri fixe (amortizarea lor). Reducerea acestora pe fiecare unitate de produs oferă posibilitatea obținerii din aceeași cantitate de mijloace de producție a unei mase sporite de bunuri. Reducerea cheltuielilor materiale depinde, în primul rînd, de micșorarea consumurilor specifice de materii prime și materiale etc. Micșorarea consumurilor specifice se realizează prin elaborarea de norme de consum științific fundamentate și reducerea lor pe baza ridicării gradului de calificare a lucrătorilor, tehnicii și tehnologiilor de fabricație moderne; reducerea deșeurilor și evitarea rebuturilor; refolosirea deșeurilor și a celorlalte resurse secundare (de ex. deșeurile de hîrtie, metal, lemn, piele, sticlă, mase plastice, reziduurile menajere, cenușa și zgura rezultate din arderea cărbunilor în termocentralele electrice); folosirea înlocuitorilor (adică a materialelor sintetice produse de către petrochimie care înlocuiesc resursele naturale — metal, lemn, lînă, bumbac, piele); organizarea științifică a producției și a muncii etc.

În aceeași direcție, a reducerii cheltuielilor materiale, acționează și folosirea la maximum a fondurilor fixe ale întreprinderilor (mașini, utilaje, instalații, construcții, clădiri, productive, mijloace de transport etc.).

2 Creșterea productivității muncii vii este o altă cale importantă de reducere a costului de producție. Sporind cantitatea de bunuri obținute cu aceeași cheltuielă de forță de muncă, se micșorează volumul acestei cheltuieli pe produs.

3 Reducerea cheltuielilor administrative gospodărești și a altor cheltuieli neproductive constituie o altă cale de reducere a costului de producție.

prof. dr. Constantin ENACHE

INTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin prețul mărfii?
2. Ce este costul de producție și în ce raport se află el față de valoare?
3. În ce constă însemnătatea cunoașterii nivelului și structurii costului de producție?
4. Ce se înțelege prin venit net și care sînt caracteristicile lui?
5. Ce este beneficiul întreprinderii și care sînt direcțiile de utilizare a lui în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978?
6. Rentabilitatea întreprinderii și modul de determinare a ei.
7. În ce constă reducerea costului de producție și care sînt căile de înfăptuire a acesteia?
8. Ce se înțelege prin sistem de prețuri și în ce constă rolul acestora ca instrument al politicii economice?

UZINA AQUA (II)

Viitorul mărilor și oceanelor*)

DACA PINA ACUM 20 ANI oceanul intervenise în progresul economico-social mondial doar prin ieftinătatea transporturilor pe apă sau prin pescuitul litoral și al balenelor, astăzi rolul lui în dinamica acestui progres îmbracă forme multiple și se face an de an tot mai simțit, chiar în țările fără ieșire la mare, el apărând tot mai limpede ca o nădejde de bună stare a societății omenirii începutului mileniului III. Pentru aceste considerente mulți oameni de știință — biologi, chimiști etc. — mulți economiști și mulți gânditori — au început a face prognoze și în ce privește posibilitățile extragerii din ocean a materiilor prime, a energiei și a hranei pentru viitoarele decenii. Și în acest domeniu s-au făcut, desigur, exagerări — unele foarte optimiste, altele dimpotrivă extrem de sceptice — și aceasta atât pe plan mondial cât și pentru Marea Neagră.

În urma imensului efort în comun al națiunilor lumii — sub îndemnul și coordonarea **Comisiei Oceanografice interguvernamentale** de pe lângă UNESCO — odată cu **Deceniul hidrologic internațional** (1966—1975) precum și în cadrul **Decadei Oceanografice** (1971—1980) — s-au obținut nenumărate cunoștințe noi asupra acestui uriaș biotop lichid. Cu aceiași ocazie s-au infirmat însă și unele puncte de vedere vechi, nu numai asupra oceanului ci și multe din conceptele geologice, geografice, economice, meteorologice și altele, legate de el, știute mai înainte.

Asistăm astfel la grandioase și surprinzătoare descoperiri de fapte și fenomene nebănuite cu 10—20 ani în urmă și la numeroase noutăți științifice, ce înarmează pe omul jumătății a 2-a a veacului XX cu o solidă cunoaștere a celei mai întinse suprafețe a planetei noastre, și-i dă aripi noi spre viitor. Este de ajuns să amintim doar câteva exemple de noi achiziții științifice. Mai întâi tehnicile de scufundare ce permit tot mai mult lucrul sub ocean și rezolvarea multor probleme fiziologice și medicale ale omului izolat săptămâni de zile la adâncimi de 50—300 m, pentru diverse lucrări executate sub nivelul mării: structura în plăci a scoarței suboceanice și expansiunea fundurilor oceanice; aflarea și cartarea unui relief submarin mai accidentat chiar decât al uscatului; curenții de tur-

biditate; pătrunderea omului cu batiscafe pînă la adâncimile maxime (11 400 m) și stabilirea existenței acolo a vieții animale și bacteriene; leacurile de tot soiul; documente arheologice vechi; impunătorul circuit al apei și al carbonului în natură; deuteriul (apa grea) din fundul oceanului; o altă explicare a lipsei oxigenului în zonele azoice ale Oceanului, prin consumul de 30 ori mai mare de O₂ de către bacterii față de animale; originea apei și a sărurilor oceanice, vechimea oceanului însuși, precum și istoria ghețurilor polare. Toate acestea sînt capitole noi ce schimbă conceptele oceanologiei de acum 20 ani.

Considerînd desfășurarea acestor fapte și timpul celor peste 4 miliarde ani de istorie a Terrei în care s-au produs — cu schimbări și repetări de schimbări de tot soiul în trecutul geologic și climatic — apoi considerînd schimbările produse în veacul nostru sub acțiunea poluării și expansiunii demografice, obținem o bună bază științifică pentru prognoza de viitor a exploatării oceanului, a evoluției sale normale dar și sub acțiunea omului, a raportului om-societate umană-mediul.

Amintitele noi fapte din istoria oceanului îmbogățesc de altfel nu numai cunoașterea, ci și cultura omului, realizînd o însemnată latură a progresului social și economic.

Să încercăm acum să cîntărim această latură sub toate fațetele și să detaliăm puțin unele dintre punctele amintite, cu privire la posibilitățile ce le oferă oceanul omenirii deceniilor ce vin. Începem cu materiile prime.

Rezerve minerale

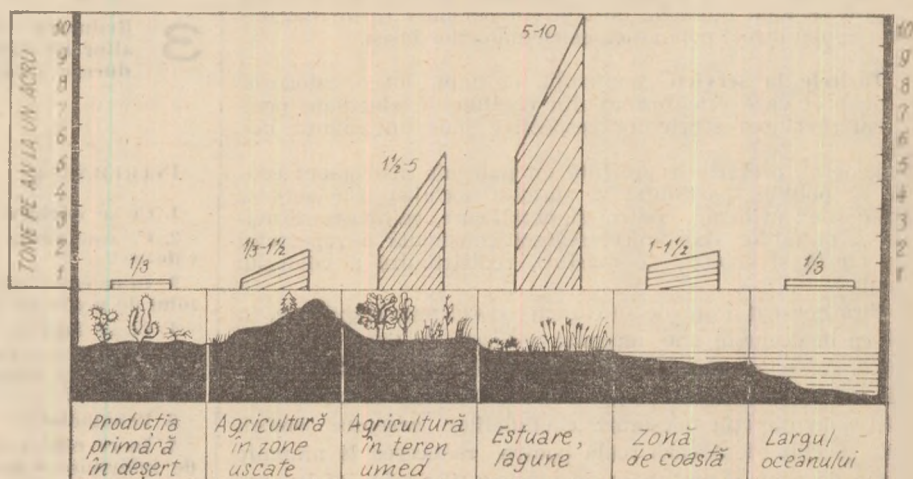
S-A ESTIMAT că metalele neferoase extrase din minele uscatului vor fi epuizate chiar de la începutul mileniului III; metalele dizolvate în apa oceanului, cele din sedimentele fundului și din scoarța suboceanică vor suplini însă cu succes această lipsă. Chiar dacă astăzi prețul obținerii unora încă nu-i competitiv, el va fi acceptabil mîine, cînd nu le vom mai putea extrage de pe uscat. Manganul extras de S.U.A. din nodulii polimetaliici a devenit de altfel de pe acuma mai ieftin; iar extragerea Titan-ului oceanic nu costă mai mult decît extragerea lui din mine (pentru detalii a se vedea M. Băcescu, Revista economică nr. 24 din 18 iunie 1976, p. 20-21).

Va trebui să extindem și noi mai spre adînc explorarea sedimentelor Mării Negre, și chiar a scoarței ce le susține; cunoscînd că aceasta are o structură oceanică și că este acoperită de sedimente groase pe alocuri de sute de metri, se poate să aflăm acolo metale rare sau chiar necunoscute.

Aproape 20% din petrolul lumii se extrage astăzi din scoarța suboceanică, mai ales a platformelor continentale. Eforturile făcute și la noi în această privință nu ne îndoim că vor fi încununate de succes, deoarece, practic, oriunde s-au făcut forări anume s-au aflat gaze și petrol.

Experiența extragerii petrolului și gazelor de sub Marea Nordului — mare puternic mișcată de valuri — a făcut să progreseze nebănuite de mult tehnicile explorării și exploatării submarine, mai ales în Anglia; aparate de prospectare a zăcămintelor de petrol, gaz și de minerale submarine au îmbogățit geniul maritim de exploatare a zăcămintelor țărmurilor și largului.

Este cazul să amintesc și o altă perspectivă ce-ar putea-o oferi fundul oceanului societății omeniești din mileniul III și industriei ei sporite, anume aceia a obținerii metalelor topite gata din magmă și a uriașei energii termice închise sub scoarța oceanului. Nu ne îndoim că tehnica viitorului — așa cum am văzut-o evoluînd în ultimele 2—3 decenii — va ajunge și la acest formidabil rezultat, care, el singur, va rezolva pentru milenii problema energiei și materiilor prime, indiferent la cîte miliarde se va cifra omenirea atunci.

Comparație între producția primară a ecosistemelor terestre și acvatice (după Man in the living Environment de Inger (R.F.) 1972, modificat).

*) Comunicare prezentată la ședința de lucru, cu această temă, a Colectivului de prognoză al Academiei R.S. România din 13 ianuarie 1976.

Am vorbit de materiile prime de puse sau aflate în subsolul oceanic vom aminti și câteva dintre uriașele cantități de metale solvite în apele oceanului, ele conțin :

100 000 000 miliarde tone cupru ;
1 200 000 000 miliarde tone mangan
3 000 000 000 tone brom și zeci de miliarde de tone magneziu și calciu. (vezi Revista economică nr. 24, 18 iunie 1976, p. 20) ca să nu mai vorbim de sarea pe care o consumă jumătatea din omenirea actuală (cealaltă jumătate consumă sare fosilă) și care, extrasă și imprăștiată peste tot uscatul, l-ar acoperi cu un strat de 150 m grosime. Cunoșcând că din 5 miliarde tone apă marină obișnuită se pot extrage 170 milioane tone de substanțe solide, săruri de sodiu magneziu, calciu, brom în primul loc, ne dăm seama ce perspective se deschid pentru omenirea de mâine, căci nu avem nici o îndoială că se vor găsi curînd tehnologii extractive ce o vor îmbia să solicite oceanul și pe această linie.

Dacă în 1966 s-au scos minerale din zonele puțin adînci doar în valoare de 700 milioane dolari (față de 700 miliarde dolari la cît a fost evaluată producția totală de minereuri a lumii în 1977) astăzi această producție a trecut de un miliard și ea va fi în creștere invers proporțională cu scăderea respectivelor rezerve minerale din minele uscatului în următoarele decenii.

Dacă poluarea nu-i un factor negativ pentru extragerea minereurilor, ea, extragerea, poate constitui unul, pentru resursele vii ale oceanului; de aceea toate extracțiile (petrol, gaze, dragări de sedimente), trebuie și ele să țină cont de mediul înconjurător, spre a nu se ajunge la mări sau la zone marine inexploatabile din punct de vedere pescăresc (sectoare întinse din Caspica, tărîmul Californiei, Mării Nordului, părți din Mediterana).

Resurse energetice

OCEANUL este în plină mișcare, în el născînd forțe de un impresionant dinamism; unele sub influența soarelui și a vînturilor — valuri de tot soiul, de la hulă la uragane; altele, sub influența forțelor cosmice și gravitaționale — mările, curenții marini, calzi și reci etc. — în toate cazurile fiind vorba de energii permanente ce nu așteaptă decît tehnici potrivite spre a putea fi convertite în energie electrică și deci folosite de om.

Folosirea valurilor a început a se realiza, timid, în câteva părți ale globului: la Monaco de exemplu pentru acvarii și în Scoția, pentru a transforma zbuciumul lor într-un travaliu util omului: producerea de electricitate. Această nouă folosință a oceanului este în studiu în programul oceanologic al multor țări: desigur ea va deveni și mai mult o sarcină și pentru inginerii noștri hidrologi chiar dacă valurile Mării Negre nu trec de 4 m amplitudine.

Folosirea energiei marcelor a pășit mai concret în economia lumii: utili zată doar la morile din estuare NV europene în trecut, a intrat în laza marilor realizări de captare a ener-

giilor prin crearea uzinelor marea-motrice, ca cea de la Rance, din Franța sau ca cea din Marea Albă. Chiar dacă prima produce doar 500 milioane kw/oră/an — față de o centrală de 100 megawați, nucleară sau termică, care produce de 10 ori mai mult în același interval de timp (5 miliarde kw/oră/an) — prețul de cost este înzecit mai mic, pentru că se folosește o energie primară ieftină și inepuizabilă; ea este mai ieftină și prin rapida amortizare a cheltuielilor datorită duratei instalațiilor; o uzină a marea-motrice rezistă timpului de două ori mai mult decît termocentralele clasice și de trei ori mai mult decît cele nucleare.

Realizarea a 8—10 hidrocentrale marea-motrice de tip Rance va putea procura mai multă electricitate decît cea obținută prin bararea tuturor fluviilor (socotită la 4 miliarde kw). Ori, pentru țările oceanice în dezvoltare cu puternice marea și cu multe estuare, problema energiei electrice poate fi socotită rezolvabilă încă pentru multe decenii; pînă atunci energia nucleară va putea fi la îndemîna tuturor și sperăm că aceasta va fi folosită nu-mai în scopuri pașnice și cu grijă la poluare.

Energia oceano-termică, înmagazinată de ocean din soare poate fi folosită fiind și ea o energie ieftină ce se reînnoiește fără nici o cheltuială. Astăzi cînd se fac în multe părți din lume eforturi pentru captarea directă a energiei solare, să nu se uite că Oceanul reprezintă acumulatorul principal al acestei energii ce luminează Terra. Apele se încălzesc la suprafața briului tropical al oceanului pînă la peste 25° — vara-iarna. Doar o diferență de 20° între apa de suprafață și cea glacială din adînc poate pune în mișcare o mașină termodinamică ce produce vapori iar vaporii aceștia pun în mișcare un turboalternator ce dă electricitate și apa curată pentru oceanocultură; acest tip de energie — cu randament mic deocamdată — va putea fi folosit în viitor de toate națiunile tropicale, mai ales cele insulare, dat fiind că ea este practic gratuită și permanentă. Deci o atenție sporită pentru convertirea energiei termice a oceanului.

În concluzie la capitolul energie nu putem avea surprize în viitor; mai mult, prin tehnici noi de captare a factorilor ce-o pot produce în ocean, omul va putea curînd obține cantități de energie electrică pe cap de locuitor de 50 ori mai mare decît cea folosită astăzi.

Oceanul și climatul

INTERACȚIUNEA dintre atmosferă și ocean — ea însăși întreținută de energia solară — realizează o vastă mașină termică ce hotărăște și climatul uscatului; apa și aerul sînt două fluide ce se învîrt în jurul pămîntului întreținînd viața de pe el. Intensa evaporare de la suprafața oceanului și vînturile ce se nasc prin radieră caldării lui, decid mersul vremii. Ca să înțelegem rolul de regulator al temperaturii oceanului, amintim că 1 m³ de apă oceanică ce se răcește cu 1° poate ridica cu un grad temperatura a 3 118 m³.

Cu cît vom avansa cunoașterea fenomenelor ce se petrec la interferența, la contactul, ocean-atmosferă, cu aîl vom putea prognoza mai bine timpul, vom putea prevedea starea atmosferei, mersul precipitațiilor etc. — și, prin asta, vom ști să planificăm mai bine transporturile, lucrările agricole, etc., evitînd pierderi materiale și de timp.

Oceanul ajută la depoluarea uscatului de CO₂; dar CO₂ industrial crește mereu și Wallace Broecker (1975) conchide că la începutul sec. XXI, temperatura medie a Terrei va depăși limitele din ultimul mileniu, datorită creșterii CO₂ în atmosferă paralel cu oprirea perioadei de răcire a climei, care durează de 50 ani încoace. Dacă încălzirea nu va afecta prea mult oceanul, va afecta desigur modelul precipitațiilor globale — deci și agricultura pe alocuri și viața, căci după unele calcule temperatura ar putea crește pînă la 21° pînă la sfîrșitul veacului 21 (Lacombe 1976).

Problema cea mai acută dar și cea mai controversată rămîne însă problema contribuției oceanului la nutriția celor 7 miliarde oameni ai anilor 2000, ca să nu mai vorbim de zecile de miliarde ce vor cer hrană în mileniul III. Ori tocmai aici s-au făcut cele mai exagerate aprecieri; de la afirmația că producția primară a oceanului este de 10 ori mai mare decît a uscatului s-a ajuns la concluzia că el poate produce doar ceva mai mult decît covorul verde al uscatului.

Dacă socotim însă că producția la m² pe an a celor mai bune ogoare europene este de 380 g substanță organică iar producția primară oceanică medie este de 250 g la m²/an, raportarea ei la suprafața triplă a oceanului dă cifra de 4:1, aceasta fiind cea mai reală. Dacă vom putea însă dirija în așa fel procesul fotosintezei — sau găsi altă cale — spre a ajunge să se fixeze 20% din energia solară, vom obține 200 miliarde tone carbon, deci de 10 ori mai mult ca azi. La fel de vom reuși cu cheltuieli acceptabile — să strîngem tot planctonul — cunoscînd că filtrarea unui milion litri apă conține 1 kg plancton — recolta din ocean ar fi de 20 000 ori mai mare decît recolta de grîu a lumii pe an.

Alimentele uscatului nu vor putea face față — cel puțin calitativ, ca proteine — unei populații de 4, pînă la 5 ori mai mare decît cea actuală. Ca atare, nu numai că agricultura va trebui să-și sporească pe toate căile producția la ha, septelul și, pe cît se mai poate, suprafețele cultivabile ale uscatului, dar ea trebuie să lupte pentru recuperarea terenurilor degradate prin despăduriri, prin supraexploatare și prin greșita folosire.

Paralel însă trebuie sporite și produsele biologice ale oceanului — și ele pendinte de fotosinteza algelor sale — pentru a putea scoate din impas lumea viitorului, căci resursele vii oceanice vor putea totaliza nu 70 milioane tone la cît se cifrează pescuitul mondial ac-

Mihai BĂCESCU

membu corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 26)

DUPĂ DECLINUL relativ al importanței domeniului monetar în gândirea economică a anilor '30, în perioada postbelică are loc o proliferare deosebită a literaturii monetare occidentale. Tezele monetare formulate de Keynes reveneau în centrul atenției economiștilor occidentali pe măsură ce presiunea inflației, însoțită de șomaj, devenea tot mai puternică. Curînd însă, ca urmare a insatisfacțiilor generate de aplicarea lor, ele au devenit obiectul criticii vehemente a celor mai diverse orientări, școli și curente de gândire monetară. A fost inițiat un vast proces, neîntrerupt încă, de prelucrare și modernizare a moștenirii monetare keynesiene. Obiectivul său principal este adaptarea la realitățile contradictorii ale economiei capitaliste contemporane a corpului de cunoștințe și ansamblului de mecanisme fondate pe raportul dintre masa monetară și unele procese economice de cea mai mare importanță pentru stabilizarea economiei capitaliste, aflată într-o criză din ce în ce mai accentuată: investițiile, formarea veniturilor, consumul, creșterea economică etc. În tratarea diferitelor subiecte monetare au apărut, astfel, o serie de trăsături noi. Analizele monetare keynesiene globale au fost înlocuite prin abordări analitice ale politicii monetare și ale rolului autorităților monetare în dirijarea comportamentului agenților economici — în principal, prin influențarea directă a deciziilor unor sectoare economice sau chiar firme importante. Probleme ca gradul de adecvare a instrumentelor disponibile de control monetar, restricțiile în funcție de care trebuie definită politica monetară, alegerea între o politică de control monetar reglementată sau una discreționară, mai elastică etc., cu implicații evidente asupra echilibrului general, sînt formulate în termenii științei deciziilor și comportamentului, utilizîndu-se un aparat formal dintre cele mai moderne. Cu toate că aceste probleme par a avea un caracter pur tehnic, soluțiile lor fiind testate cu ajutorul ordinațoarelor, al celor

Gîndirea monetară occidentală și maladiile structurale ale sistemului capitalist (1)

mai noi rezultate obținute în construcția și verificarea modelelor economice, în alegerea, transmiterea și prelucrarea informațiilor etc., iatura lor apologetică nu dispăre. Ea devine doar mai subtilă, fiind implicată mai ales în încercările de integrare a respectivelor soluții într-o teorie a valorii și a capitalului care, într-un fel sau altul, postulează curabilitatea economiei capitaliste în inșeși temeiurile sale. Or, cum realitatea aplicării pragmatice a postulatelor noilor doctrine monetare o dovedește, conflictele potențiale dintre diversele obiective ale politicilor monetare guvernamentale fac imposibile soluții pe termen lung. Se învederează, astfel, atît carențele de structură teoretică, a noilor elaborări monetare, cît și ignorarea realităților economiei capitaliste contemporane.

Semnificative, în acest sens, sînt accentele și nuanțele, survenite în perioada postbelică, în tratarea unuia dintre subiectele monetare de cea mai mare importanță în literatura de specialitate a primului sfert de secol: cererea monetară și reflexul său, viteza de circulație a monedei.

Utilizată cu funcții similare categoriei marxiste de „cantitate de bani necesară circulației”, noțiunea de „cerere monetară” orientează analiza spre formele concrete ale microechilibrelor necesare în cadrul diferitelor sfere ale circulației monetare, ceea ce reprezintă un oarecare

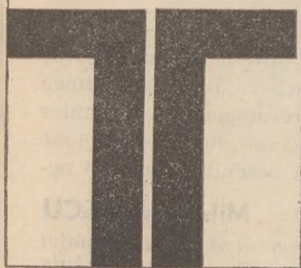
progres din punctul de vedere al cercetării de specialitate. Dar limita principală a cercetărilor monetare occidentale postbelice, ca de altfel și a celor mai vechi, constă în absolutizarea proceselor ce au loc în sfera circulației. Ignorînd primatul producției și faptul că mărfurile intră în circulație cu o valoare creată prin muncă, autorii occidentali contemporani, ca și predecesorii lor, nu pot analiza consecvent legitățile circulației bănești și, în consecință, variațiile puterii de cumpărare în economia capitalistă.

Marea autoritate a lui Keynes asupra gîndirii monetare marxiste se exprimase, la vremea respectivă, în abandonarea aproape completă a celebrei „ecuații a schimbului”, formulată cel mai complet de I. Fischer, la începutul secolului și care dominase cercetările efectuate pînă la el. Preluînd de la cantitativiști ipoteza că, în practică, în vizibilă contradicție cu experiența anilor '30, viteza de rotație a monedei este constantă, fiind determinată unilateral de către factorii instituționali, Keynes orientase, însă, atenția înspre procesele de formare a veniturilor și, respectiv, de efectuare a cheltuielilor, în defavoarea studiului implicațiilor masei monetare asupra nivelului prețurilor. Ca urmare, alături de cantitativismul clasic, preocupat în continuare de acest subiect tradițional, a apărut un curent keynesian, al cărui obiect de cercetare îl constituie veniturile și cheltuielile monetare. În dezvoltarea ulterioară a acestuia, au fost eliminate treptat divergențele dintre curentul keynesian și teoria monetară burgheză clasică, a fost atenuată în special critica vehementă a tezei contradictorii după care nivelul prețurilor fiecărei mărfi este determinat de cerere și ofertă, pe cînd nivelul general al prețurilor este determinat de masa monetară și viteza sa de rotație și au fost estompat unele note originale criticate energic de adversari (insistența asupra cererii speculative de monedă și a cheltuielilor de precauțiune, explicația subiectivistă a separării cererii

FIȘE

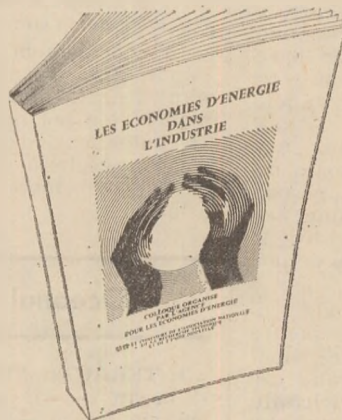
ION STOIAN
AUREL BEREĂ

balanța de plăți externe

● Dr. Ion Stoian și dr. Aurel Berea prezintă amplu, în cartea

lor Balanța de plăți externe (Editura științifică și enciclopedică, 1977, 164 p.), structura balanțelor de plăți externe, rolul acestora, particularitățile balanței de plăți externe a României, diferențele teoriei economice privind echilibrul balanței de plăți externe, precum și pozițiile țărilor în curs de dezvoltare cu privire la această balanță. În anexe găsim componentele standard ale balanței de plăți externe, balanța de plăți tip F.M.I., balanța de plăți a S.U.A. ș.a. Balanța — spun autorii — relevă stadiul și structura relațiilor economice ale unei țări, indică modificările acestor relații, înregistrate în perioada de referință, și constituie, totodată, un instrument prețios la dispoziția organelor centrale de sinteză ale statului pentru orientarea politicii valutare în cadrul general al politicii economice externe. Pe baza elementelor ce le conține, balanța de plăți externe face legătura între producție, export, import și sistemul valutar bancar al fiecărei țări.

● Recent apărut, volumul Les économies d'énergie dans l'industrie (Economii de energie în industrie), Usine Publications S.A. 352 p., reunește, după cum ne informează revista L'USINE NOUVELLE, nr. 3/1978, expunerile și participările la discuții a 750 personalități reprezentative din toate domeniile vieții economice în cadrul unui colocviu organizat de Agenția franceză pentru economie în do-

meniul energiei. Sînt abordate aspecte teoretice și practice ale problemei. Se degajă metodele de „contabilitate energetică”, de calcul al rentabilității investițiilor susceptibile de a antrena economii substanțiale pe termen lung.

Roy F. Harrod

● Din grupul economiștilor care gravitau în jurul lui J. M. Keynes în perioada cînd acesta își elabora „Teoria generală”, profesorul Roy F. Harrod (1900-1978), decedat la 9 III a.c., a întrunit probabil cel mai adesea calificativul de continuator al liniei de gîndire inițiate atunci. S-a spus despre Harrod, ca și despre alți membri ai grupului, că „mergeau, probabil, de sine stătător spre o țință situată nu departe de aceea a lui Keynes” (Schumpeter). Certă este preocuparea lui RFH pentru dinamici-

monetare globale pe segmente etc.). Paralel, cantitativistii au evoluat de la ipoteza constanței vitezei de circulație spre un concept în care ea apare ca un reflex al cererii monetare. Adoptând tradiția keynesiană, viteza de rotație decurge și la antitativisti din preferința privind modul de deținere a averii. Astfel, dacă în legătură cu alte subiecte monetare, există între keynesienii și cantitativistii contemporani delimitări certe, în acest caz particular erarea monetară se concepe în esență în același mod: o consecință monetară a leziei privind forma de deținere a averii. În timp ce keynesienii concep însă alegerea în raport cu moneda ca un activ substituibil cu oricare altul, în mod egal, a cantitativistii moneda este un activ purtător de servicii speciale.

Pomind de aici, se pot remarca totuși trei direcții interdependente de cercetare, în care sînt posibile anumite delimitări între cele două curente. Astfel, datorită modului în care cele două școli, cele mai răspândite, concep în prezent cererea de monedă, a revenit în centrul discuției, după aproape un secol, problema caracteristicilor distinctive ale monedei, în raport cu alte active. Aceasta, ca o chestiune prealabilă, în scopul punerii în dependență a variabilelor modelelor cererii monetare de proprietățile activului monetar. Obiectivul final este să se explice, pe baza acestor modele, mișcările reciproce ale masei monetare și a celorlalți indicatori economici, și să se ia măsurile practice care ar rezulta de aici. Față de aceste probleme de ansamblu ale cercetării monetare occidentale actuale, analizele keynesiene postbelice privesc reelaborarea conceptuală și metodologică a unor idei care, la vremea respectivă, îi aduseseră lui Keynes celebritatea.

În primul rînd, dacă Keynes separase cererea monetară globală în cerere în vedere tranzacțiilor (care depinde de venit) și cerere emanînd din preferința pen-

tru lichiditate (care depinde de rată dobinzii), keynesienii contemporani deosebesc mult mai multe segmente ale cererii monetare și duc această împărțire pînă la o detaliere în care ea devine pur mecanică. În al doilea rînd, în explicarea preferinței pentru lichiditate, și, în consecință, a segmentului respectiv al cererii monetare, Keynes a pus accentul pe elementele „speculație” și „precauțiune”. Interacțiunea acestora este, la discipolii săi contemporani, mult mai subtilă. În al treilea rînd, dacă Keynes omisese capitalul ca determinant al preferinței pentru lichiditate, în prezent el este introdus ca unul din factorii de importanță deosebită. În fine, în explicarea influenței masei monetare asupra economiei, Keynes avea în vedere o singură rată a dobinzii (pe termen lung), considerînd obligațiunile toate activele, altele decît moneda. Keynesienii postbelici utilizează un sistem complex de rate ale dobinzii și definesc moneda prin prisma compoziției dorite a portofoliului de active, în cadrul unei teorii a inventurii.

De altă parte, formularea problemei cererii monetare, foarte asemănătoare în esență sa cu cea keynesiană, dezvoltată din „tradiția orală” a școlii de la Chicago de către un grup de cercetători inspirați de către M. Friedman, este de așa natură încît, în prezent, cantitativismul se confundă aproape complet, ca gîndire monetară, cu concepția acestora asupra cererii monetare. După cum subliniază M. Friedman în expunerea condensată¹⁾ a teoriei sale, cantitativismul contemporan este, prin excelență, o concepție asupra cererii monetare și nu o teorie a unor subiecte tradiționale ca: produsul național brut, veniturile monetare, prețurile etc. Aceasta — abandonînd aproape orice considerent teoretic și introducînd o serie de simplificări, uneori forțate, necesitate de verificarea economică a unor corelații stabilite empiric.

La cantitativistii de la Chicago, moneda este un activ capitalizat, iar cererea monetară este o formă a cererii de capital. Friedman pornește de la un concept larg de avere, care cuprinde toate sursele de venit și leagă cererea monetară de „stocul” de avere și de „fluxurile” de venituri pe care le generează. Printr-o serie de simplificări matematice ale unor variabile imponderabile (cea mai discutabilă fiind reprezentarea influenței „avutiei umane”, prin raportul „capital uman-capital non-uman”), printr-o serie de alte ipoteze economice infirmate de realitatea economiei capitaliste (concurență perfectă, absența „iluziei monetare” și a „efectului de distribuție” etc.), el construiește o funcție a cererii monetare, care depinde de variabile ca: indicele prețurilor, venitul „permanent”, raportul de capital amintit — în fond, compoziția organică a capitalului, din limbajul marxist — și o variabilă subiectivă: „gusturi”. Utilizînd ipoteza omogenității acestei funcții, el demonstrează, în final, că cererea monetară nu depinde decît de variabilele reale ale funcției sale și că este echivalentă cu o altă funcție, dependentă de aceleași variabile și, în plus, de viteza de rotație.

Aceste două funcții se deosebesc cu greu de modelele keynesiene moderne ale cererii monetare. Și, totuși, similitudinile ascund, pe lângă concepțiile comune, și anumite opoziții. Explicația similitudinii constă, dincolo de aparatul econometric similar, în faptul că ambele curente comit, conștient sau nu, aceleași confuzii conceptuale asupra naturii capitalului și veniturilor și a legăturii reale între aceste categorii în economia capitalistă contemporană.

asist. univ. Silviu CERNA
Universitatea din Timișoara

¹⁾ M. Friedman. La théorie quantitative de la monnaie, Dunod, Paris 1971.

zarca teoriei keynesiene a creșterii economice, începînd cu un studiu din 1939 publicat în *Economic Journal*, continuînd cu lucrarea „Towards a Dynamic Economics” din 1948 și avînd ca ultim jalon volumul „Economic Dynamics” din 1973. O contribuție din 1940 a economistului american E. Domar a făcut, după cum se știe, ca cele două nume să fie durabil reunite în desemnarea unui model de creștere asupra căruia se oprește orice istorie a gîndirii economice din deceniile recente. Deși este vorba de un model abstract, i se relevă însă și implicații practice importante, despre care Joan Robinson scrie: „Punctul esențial al argumentării lui Harrod constă în aceea că în realitate nu se poate aștepta ca economia să crească într-un ritm constant și dorit dacă nu este controlată și dirijată în mod conștient”. Cu aceste probleme ridicate de RFH este confrun-

tă politica economică a țării noastre capitaliste pînă în zilele noastre.

Relația preț-utilitate

● Helmut Mann analizează în articolul *Das Wechselverhältnis von Wert und Gebrauchswert und seine bewusste Ausnutzung mit Hilfe der planmäßigen Preisbildung* (Interacțiunea dintre valoare și valoarea de întrebuințare și utilizarea ei conștientă în stabilirea planificată a prețurilor), apărut în nr. 1/1978 al revistei *WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT*, semnificațiile teoretice și practice ale metodei, adoptate în anul 1976 în R.D.G., de corelare a prețului noilor produse cu valorile lor de întrebuințare. Problema teoretică principală este considerată aprecierea corectă a utilității, orientate spre stimularea progresului tehnic și economic. Autorul propune dezvoltarea me-

todei corelației dintre preț și rezultate pe baza definirii produsului etalon, a determinării beneficiului și a împărțirii sale între producător și utilizator și a folosirii comparațiilor internaționale.

MILAI C. BĂCESCU

UZINA AQUA

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI, 1977

● Volumul *Uzina Aqua* de Mihai C. Băcescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., Editura Ion Creangă, 1977 este dedicat de autor, după cum se arată în „Cuvîntul înainte”, grijii pentru apă „care este un imperativ categoric al deceniului opt

FIȘE

și el se va impune și mai acut în ultimele decenii ale mileniului doi”. Într-un stil de popularizare științifică, în lumina ultimelor cercetări de specialitate, dar mai ales prin prisma viitorului omenirii sînt expuse principalele preocupări în domeniul abordat. Se tratează teme ca: „Este vreun loc pe Terra fără apă?”, „Cîtă apă are pămîntul?”, „Un cuvînt despre apa nevăzută”, „Apa — uzina vieții”, „Apa pune în mișcare cea mai de preț uzină de alimente a lumii: laboratorul fotosintezei”, „Apa — singele alb al pămîntului, energia cea mai ieftină a industriei”, „Oceanul — sursă principală de... apă dulce”, „Apele sînt amenințate: S.O.S.-ul lor se aude pretutindeni”. „Perspectivă”.

UN INSTRUMENT UTIL DE ANALIZĂ ECONOMICĂ

LUCRAREA la care ne referim în cele ce urmează, recent apărută*), abordează probleme de mare actualitate privind relația dintre veniturile și cheltuielile bănești ale populației, atât la nivel macroeconomic, cât și în profil teritorial. În cadrul ei se analizează o serie de probleme care au fost mai puțin tratate în lucrările de specialitate publicate până în prezent în țara noastră, aducându-se clarificări și precizări utile. În cele șapte capitole ale studiului dr. Gheorghe Niculescu-Mizil tratează atât probleme de teorie monetară privind natura, funcțiile și rolul disponibilităților bănești ale populației, sub forma depunerilor la C.E.C. și a numerarului, propunându-și descoperirea legităților care guvernează proporțiile și dinamica acestora, cât și probleme de metodologie privind elaborarea și analiza balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației, urmărind perfecționarea acestui instrument important de asigurare a echilibrului în sfera de circulație a numerarului. În centrul atenției autorului stă fundamențarea corelației dintre fondul de cumpărare al populației, pe de o parte, și fondul de marfă și servicii, pe de altă parte, ținându-se seama de tendințele obiective în evoluția disponibilităților bănești ale populației.

Aspectele de ordin teoretic sînt abordate în vederea unor finalități strict aplicative, relative îndeosebi la fundamențarea unor laturi practice ale analizei și planificării indicatorilor balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației.

Pornind de la analiza caracterului obiectiv al formării și evoluției disponibilităților bănești ale populației, sub forma numerarului și a depunerilor la C.E.C., autorul formulează — pe baza analizei concrete a unui bogat material factual privind evoluția numerarului și a depunerilor de economii ale populației în țara noastră — concluzia că, deși ambele forme ale disponibilităților bănești au aceeași sursă — veniturile bănești ale populației —, ele sînt totuși subordonate unor legități proprii, specifice. Cantitatea de numerar, proporțiile și dinamica acesteia, se arată în lucrare, sînt guvernate de legea circulației bănești, iar volumul depunerilor de economii ale populației la C.E.C. este determinat, în principal, de structura consumului și de orientarea cererii. Se remarcă în mod just că numerarul nu se află, datorită modificărilor în viteză sa de circulație, într-o relație liniară față de volumul veniturilor bănești ale populației. În desfășurarea procesului de ansamblu al reproducției, numerarul mijlocește formarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor curente, iar economiile populației contribuie la diversificarea și creșterea calitativă a consumului populației, la ridicarea acestuia pe trepte superioare.

O problemă mult controversată în trecut și care nici în prezent nu poate fi considerată pe deplin rezolvată este aceea a relației cantitative dintre nivelul disponibilităților bănești ale populației și mărimea stocurilor de bunuri de consum. Referindu-se la studiile existente în acest domeniu autorul optează pentru teza că, la nivel macroeconomic, disponibilitățile bănești ale populației, sub forma numerarului, a depunerilor la C.E.C. nu au contingență cu fondul de cumpărare, nici cu fondul de marfă. Se tratează cu competență problema corelației dintre cererea solvabilă, puterea de cumpărare a populației și asigurarea fondului de mărfuri corespunzător.

Cercetările și practica construcției socialiste din țara noastră, ca și din celelalte țări socialiste, permit formularea concluziei că relația cantitativă dintre disponibilități și fondul curent de marfă nu

are o semnificație monetară și nu poate constitui un criteriu de dimensionare a disponibilităților. Dar, din această constatare nu trebuie trasă concluzia că disponibilitățile bănești ale populației n-ar avea în economia socialistă acoperire materială.

Un spațiu adecvat este rezervat optimizării satisfacerii cererii, problemelor legate de cererea solvabilă a populației, pe de o parte, și de cea latentă, pe de altă parte. În acest context consemnăm combaterea documentată a unor teze greșite privind relația dintre consum și economisire. Economisirea nu numai că nu frînează consumul ei, dimpotrivă, reprezintă una din premisele lărgirii în viitor a acestuia.

Pornind de la faptul că depunerile au caracter temporar numai la nivel microeconomic și că la nivel macroeconomic soldul general are caracter de permanență, autorul fundamentează posibilitatea utilizării acestuia de către stat nu numai pentru acordarea creditelor pe termen scurt, dar și pentru plasamente de durată, cum ar fi creditarea pe termen lung a populației pentru construcții și cumpărări de locuințe proprietate personală, în construcția economică în genere.

Problemele metodologice privind elaborarea balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației se referă în principal la balanțele județene, care se întocmesc în profil teritorial. O atenție prioritară se acordă determinării fondului de cumpărare al populației, precum și faptului că, la nivel teritorial, locul de obținere a veniturilor bănești de către populație nu coincide întotdeauna cu locul de cheltuire a acestora. În acest context problemele legate de analiza și determinarea migrațiilor de numerar între județe ocupă un loc central. Se tratează în mod sistematic posibilitățile de determinare a disponibilităților bănești ale populației, mărimea cărora influențează în mod direct echilibrul necesar dintre veniturile și cheltuielile bănești ale populației.

Analizînd indicatorul ratei de formare a disponibilităților bănești, care exprimă ponderea creșterii anuale a disponibilităților în veniturile bănești ale perioadei, ca unul din principalele criterii pentru dimensionarea disponibilităților, autorul propune — considerăm că în mod justificat — să se ia în calcul nu veniturile bănești nete. Se acordă o atenție deosebită îmbunătățirii structurii și conținutului indicatorilor balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației, care ar trebui să țină în permanență pasul și să fie angrenată efectiv în marele proces de perfecționare a conducerii și planificării economice. Considerăm binevenită propunerea lui Gh. Niculescu-Mizil că balanțele de venituri și cheltuieli bănești ale populației să fie elaborate nu numai pe județe, dar chiar pentru toate orașele și comunele, pe bază de date culese direct și nu prin cifre medii sau diferite alte tipuri de deducție, asemenea balanțe putînd constitui un instrument util al organelor puterii locale în realizarea gestiunii economice proprii la nivelul lor.

Prin analiza aprofundată a proceselor economice privind formarea și utilizarea veniturilor bănești ale populației și prin generalizarea unor constatări și observații, autorul a adus o contribuție personală la progresul acestui domeniu, atât de complex, al științelor economice-financiare.

dr. Dionis PATAPIEVICI

*) Dr. Gheorghe Niculescu-Mizil, *Balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, 216 p.

UZINA AQUA

(Urmare din pag. 23)

tual, ei aproximativ 600 milioane tone pînă în anul 2050.

Aceasta printr-un pescuit rațional, extins mai ales în părțile sudice ale oceanului mondial, apoi prin folosirea Krilului (*Euphausia superba*) și a fitoplanctonului; ultimul poate fi — și trebuie să fie, selecționat și sporit, prin folosirea de izbucri de ape adînci, bogate în săruri nutritive, provocate artificial.

Dar chiar această cifră va fi nesatisfăcătoare dacă se păstrează ritmul de creștere al populației înregistrat în ultimii 10 ani; cifra producției oceanice poate însă fi dublată și depășită chiar, de produsele „agriculturii” marine — adevăratul izvor de proteină al viitorului.

Acvacultura marină

PARALEL cu efortul sporirii producției agricole și creșterii de animale și plante selecționate, societatea omenescă de mîine trebuie să învețe să cultive și vietățile oceanului; să selecționeze și să crească, la țarm și în largul lui, cît mai multe plante și animale folositoare hranei, industriei sale farmaceutice și industriei de proteine mai ales. Căci nu atât hrana ce umple stomacul omului lipsește, la a 3-a parte din omenirea actuală chiar, ci hrana bogată în proteine de natură animală, proteine ce fac oamenii capabili de o muncă fizică și intelectuală de mai bună calitate.

În calculele făcute de biologi, putem anticipa că Oceanul poate produce mai multă hrană decît uscatul, dacă va fi cultivat și dau doar un exemplu spre a sprijini această afirmație, optimistă dar nu exagerată: algele monocelulare plutitoare ale fitoplanctonului cultivate, pot produce cca. 400 chintale verdeață uscată la ha cu 50% proteină, în timp ce grîul dă doar 30 chintale/ha cu 12% albumină.

Omul trebuie să dezvolte în viitorul apropiat o zootehnie și o fitotehnie oceanică; trebuie să învețe în deceniile ce vin să selecționeze și să aclimatizeze în anumite golfuri adăpostite de la natură sau aparate de diguri, în lagune sălci și în mai cu seamă în estuare, cît mai multe soiuri vegetale și animale. Se știu în culturi astăzi peste 25 de feluri de alge și 40 specii de animale marine; numărul lor va trebui înmulțit și cultura lor extinsă pe principiile zootehniei terestre, în care genetica trebuie să găsească specii manjabile și-n ocean.

Oricum oceanicultura este realmente o mare speranță de proteine pentru omenire și mai ales pentru țările în curs de dezvoltare, majoritatea situate în ținuturile tropicale, cu estuare și mangrove deosebit de propice culturilor de plante și animale marine; este vorba însă de culturi de pești cu mare randament, care să fie accesibili populației, nu de stridii, languste sau crevete consumate numai de oamenii bogați ai țărilor capitaliste.

Măsurile preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim [III]

O protejare pe deplin justificată

ÎN VEDEREA ASIGURĂRII unei participări crescînde și substanțiale a țărilor în curs de dezvoltare în transportul maritim al mărfurilor, în special al celor făcînd obiectul comerțului lor exterior, este necesar să se afirme și să se realizeze dreptul acestor țări de a ajuta, încuraja și proteja marina lor comercială. Măsurile adoptate de țările în curs de dezvoltare pentru protejarea și promovarea marinei lor comerciale nu trebuie să fie considerate ca discriminatorii și să servească drept pretext pentru represalii din partea altor țări. În acest sens, în rezoluția 70 (III) a UNCTAD, intitulată „Dezvoltarea marinei comerciale”, la pct. 10 se menționează: „Fiind recunoscut că țările în curs de dezvoltare ar trebui să participe într-o măsură crescîndă și substanțială la transportul maritim al mărfurilor, ar fi indicat să li se dea posibilitatea de a dezvolta marina lor comercială națională și multinațională prin adoptarea de măsuri care să le permită armatorilor lor să înfrunte concurența pe piața internațională a navlurilor și de a contribui astfel la o dezvoltare rațională a transporturilor maritime”.

În vederea favorizării dezvoltării marinei lor comerciale naționale, țările în curs de dezvoltare adoptă diferite măsuri, cum ar fi acordarea de avantaje fiscale, afectarea de fonduri speciale pentru investițiile în sectorul transportului maritim, rezervarea unei părți din încărcături pentru flota națională.

Pe plan internațional a suscitat și suscită ample controverse problema rezervării unei părți a încărcăturilor pentru flota comercială națională. Această practică a rezervării încărcăturilor este condamnată de unii, fiind considerată drept discriminatorie, contrară principiului alegerii libere a serviciilor de transport maritim de către încărcător, pe baza considerentelor comerciale.

Este evident însă că, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, aplicarea principiului alegerii libere a serviciilor de transport maritim ar fi de natură să frîneze dezvoltarea tinerei lor flote comerciale naționale, care nu a atins încă nivelul de competitivitate al flotei țărilor dezvoltate, cu o veche tradiție în domeniul marinei comerciale. De aceea, protejarea flotei comerciale maritime a țărilor în curs de dezvoltare de concurența străină, prin aplicarea principiului rezervării unei părți a încărcăturilor pentru această flotă, este pe deplin justificată.

Menționăm că, în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru negocierea unui cod de conduită pentru conferințele de linie (Geneva, noiembrie-decembrie 1973, martie-aprilie 1974), Norvegia a propus ca liniile naționale de navigație ale unei țări în curs de dezvoltare să aibă dreptul să transporte 40% din încărcăturile generate de comerțul acestei țări și transportate de o conferință servind comerțul ei exterior. Potrivit punctului de vedere exprimat de Norvegia, un astfel de tratament preferențial unilateral ar trebui aplicat față de țările în curs de dezvoltare, spre a le ajuta să depășească stadiul incipient de dezvoltare a transporturilor lor maritime și să-și sporească participarea la transporturile internaționale de linie. În același timp, Norvegia a considerat nejustificat ca un tratament preferențial să fie aplicat și țărilor dezvoltate în ceea ce privește efectuarea transportului maritim al mărfurilor care fac obiectul comerțului lor exterior, subliniind necesitatea ca — în afara cotei rezervate țărilor în curs de dezvoltare — transportul maritim de linie să fie deschis concurenței. Ideea unui tratament preferențial unilateral în favoarea liniilor naționale de navigație ale țărilor în curs de dezvoltare a fost sprijinită și de alte țări occidentale — Finlanda, Suedia, Elveția etc.

În codul de conduită a conferințelor maritime, adoptat în aprilie 1974, s-a prevăzut însă o schemă preferențială bilaterală de împărțire a încărcăturilor. Potrivit acestei scheme, liniile de na-

vigație ale fiecăreia din cele două țări între care se efectuează transporturile maritime participă în mod egal la volumul traficului generat de comerțul lor reciproc, și anume în proporție de cel puțin 40%. Liniile de navigație ale țărilor terțe au dreptul să participe în proporție de 20% la acest volum de trafic (formula 40 : 40 : 20). Menționăm că, potrivit declarațiilor făcute de numeroase țări la conferință, liniile comune de navigație create pe baza acordurilor bilaterale interguvernamentale nu intră în sfera de acțiune a codului de conduită a conferințelor maritime.

Deși codul de conduită stipulează rezervarea în favoarea liniilor de navigație ale fiecărei țări a unei părți substanțiale a transportului maritim generat de comerțul ei exterior, această prevedere preferențială prezintă o importanță mai mare pentru țările în curs de dezvoltare, care sînt mai puțin competitive decît țările dezvoltate pe piața navlurilor și, în consecință, resimt mai acut nevoia de a fi protejate de concurența internațională pe această piață.

Navluri și competitivitate

NIVELUL NAVLURILOR este un element important care influențează competitivitatea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, de exemplu, ponderea navlurilor în prețul mărfurilor exportate de țările în curs de dezvoltare spre Europa în anul 1975 a atins la unele produse 20—25%. De aceea, stabilirea de navluri pe cît posibil mai reduse pentru țările în curs de dezvoltare prezintă o însemnătate considerabilă pentru creșterea exporturilor lor, mai ales de mărfuri netradiționale.

În Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării se subliniază că, în stabilirea sau ajustarea navlurilor, ar trebui să se țină sea-

ma de nevoile țărilor în curs de dezvoltare, în special de eforturile pe care le depun pentru favorizarea exporturilor ne tradiționale. În legătură cu această prevedere, rezoluția 69 (III) a UNCTAD, recomandă guvernelor de a solicita conferințelor maritime și organizațiilor similare să recunoască necesitatea favorizării exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, acordându-le, de fiecare dată când este posibil sub raport comercial, navluri promoționale pentru exporturile lor ne tradiționale.

În codul de conduită a conferințelor maritime (art. 12 și 15) se prevede stabilirea de navluri promoționale pentru mărfurile ne tradiționale la export, luându-se în considerare condițiile de desfășurare a comerțului cu mărfurile respective ale țărilor servite de conferințele maritime, în special ale țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor fără litoral. Navlurile promoționale se stabilesc la cererea celor interesați, care trebuie să furnizeze elementele justificând necesitatea aplicării unor astfel de navluri. În mod obișnuit, navlurile promoționale se fixează pe o perioadă de 12 luni, cu posibilitatea prelungirii aplicării lor.

Trebuie remarcat, însă, că progresele în domeniul aplicării de navluri promoționale la exporturile ne tradiționale ale țărilor în curs de dezvoltare sînt lente.

Regim special pentru țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare

APLICAREA UNUI TRATAMENT special în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare, se prevede și în domeniul transporturilor maritime, în vederea compensării dezavantajelor decurgînd din nivelul lor mai redus de dezvoltare și/sau poziția lor geografică. Astfel, se preconizează stabilirea de navluri mai avantajoase pentru aceste categorii de țări și acordarea prioritara de asistență financiară și tehnică pentru dezvoltarea transportului lor maritim.

La punctul 4 al rezoluției 25 (III) a Comisiei UNCTAD pentru transporturile maritime, adoptată la sesiunea a VII-a a acestei Comisii în noiembrie 1975, se arată că Comisia „roagă guvernele statelor membre ale UNCTAD să invite companiile maritime membre ale conferințelor a) să fixeze, pe cît posibil, navlurile la un nivel de natură să încurajeze și să promoveze comerțul țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare și b) să acorde, pe cît posibil, navluri promoționale pentru exporturile ne tradiționale ale acestor țări“.

Rezoluția 98 (IV) a UNCTAD privind țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare, adoptată la sesiunea de la Nairobi din mai 1976, confirmă, în esență, prevederile rezoluției 25 (VII) a Comisiei pentru transporturile maritime. Guvernele țărilor dezvoltate și ale celor în curs de dezvoltare sînt rugate să invite pe armatori și pe membrii conferințelor maritime să stabilească, pe cît posibil, navluri de natură să stimuleze comer-

țul de export al țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare și să fixeze tarife avantajoase pentru exportul ne tradițional al acestor țări, ceea ce ar contribui la cîștigarea de noi piețe și dezvoltarea de noi fluxuri comerciale.

Se tinde să se definească mecanismele și modalitățile necesare pentru punerea în aplicare a rezoluțiilor susmenționate. În acest sens, rezoluția 29 (VIII) a sesiunii a VIII-a a Comisiei pentru transporturile maritime ale UNCTAD din aprilie 1977 prevede elaborarea de către Secretarul general al UNCTAD a unui studiu referitor la posibilitățile de a obține navluri mai favorabile pentru țările în curs de dezvoltare fără litoral, în conformitate cu rezoluția 98 (IV) a UNCTAD. Pe baza rezultatelor acestui studiu, Consiliul UNCTAD ar urma să examineze formularea de recomandări către guvernele interesate privind măsurile cele mai potrivite.

Evident, aplicarea de navluri mai favorabile pentru țările în curs de dezvoltare fără litoral prezintă o importanță deosebită, date fiind cheltuielile adiționale de transport și tranzit pe care le suportă aceste țări, cheltuieli care constituie un obstacol major în calea accesului lor la piețe.

Se prevăd măsuri speciale în domeniul acordării de asistență financiară și tehnică categoriilor de țări susamintite. Astfel, rezoluția 98 (IV) a UNCTAD cere țărilor dezvoltate și instituțiilor financiare internaționale să examineze, în cadrul asistenței lor financiare și tehnice, acordarea de ajutor prioritar țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate și insulare în crearea și lărgirea flotei lor comerciale naționale sau regionale, precum și în realizarea proiectelor în domeniul infrastructurii portuare, reparării și deservirii tehnice a navelor. Aceeași rezoluție stipulează că organizațiile internaționale sînt chemate ca, la cererea țărilor interesate, să acorde ajutor tehnic și financiar în vederea facilitării folosirii porturilor de tranzit pentru nevoile țărilor în curs de dezvoltare fără litoral.

În ansamblu, se conturează tendința de a se acorda atenție sporită sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin dezvoltate, fără litoral sau insulare în domeniul transporturilor maritime. Desigur, acest lucru nu trebuie să diminueze preocuparea pentru a acorda ajutor în acest domeniu celorlalte țări în curs de dezvoltare.

Cazul României

CA ȘI CELELALTE ȚĂRI în curs de dezvoltare, România acționează energie pentru sporirea participării flotei proprii la transportul maritim al mărfurilor importate și exportate. Flota comercială maritimă românească a fost practic creată în ultimii 12 ani. În perioada cincinalului 1971—1975, flota comercială maritimă a țării a fost dotată cu nave care însumează 696 mii tdw, printre care petroliere de 85 mii tdw și mineraliere de mare capacitate. La sfîrșitul anului 1975, tonajul flotei maritime comerciale românești a ajuns la 1 205 mii tdw, fiind de 2,4 ori mai mare decît în anul 1970 și de peste 8 ori mai mare decît în anul 1965.

Potrivit prevederilor legii pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1976—1980, flota maritimă va fi dotată în această perioadă cu 2 200—2 407,8 mii tdw, prin intrarea în exploatare a 5 petroliere, 22—26 mineraliere, 80—86 cargouri de mărfuri generale, capacitatea flotei urmînd să ajungă în 1980 la 3 370—3 572,3 mii tdw.

După cum se prevede în Programul P.C.R. flota maritimă și fluvială va fi dotată cu nave de tonaj optim, astfel încît pînă în anul 1990 să se asigure transportul cu mijloace proprii a întregului volum de materii prime și produse necesare a fi transportate pe apă. În conformitate cu prevederile aceluiași program se acordă o atenție deosebită construcțiilor navale, urmărindu-se ca industria națională să asigure navele necesare întregului transport maritim și fluvial al țării.

Potrivit prevederilor legii pentru adoptarea planului cincinal pe perioada 1976—1980, tonajul navelor maritime construite anual în țară va spori de la 374 mii tdw (în 1976) la 1 100—1 235 mii tdw, crescînd astfel de circa 3 ori. În conformitate cu cerințele economiei naționale, un accent deosebit se pune pe construcția de nave mineraliere și petroliere de mare capacitate, precum și de alte nave specializate, urmărindu-se totodată realizarea în țară, într-o proporție majorată, a instalațiilor necesare pentru echiparea navelor.

Un succes remarcabil al industriei noastre de construcții navale l-a constituit realizarea, pe șantierul naval de la Constanța, a petrolierului „Independența“, cu o capacitate de 150 mii tdw (cel mai mare vas construit de șantierele navale ale țării), lansat în cinstea aniversării centenarului independenței de stat a României.

Industria noastră navală furnizează nave și pentru export. Astfel, de exemplu, în 1975 țara noastră a exportat 20 cargouri maritime, față de 4 în 1965.

Lucrări ample s-au întreprins și se vor întreprinde pentru dezvoltarea și amenajarea porturilor, mecanizarea și automatizarea operațiunilor de încărcare-descărcare. Capacitatea de trafic a portului Constanța a fost extinsă prin construirea de noi fronturi de acostare și spații pentru depozitarea mărfurilor. Concomitent cu realizarea Canalului Dunărea-Marea Neagră, se va construi noul port maritim Constanța Sud-Așigea, care va asigura și transbordarea mărfurilor între navele maritime și cele fluviale. De asemenea, se va realiza un nou port maritim la Mangalia.

România militează în mod consecvent pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, inclusiv în domeniul transporturilor maritime. Ea a sprijinit recomandările O.N.U. în acest sens și a votat în favoarea adopțării Convenției relative la un cod de conduită a conferințelor maritime.

Ca țară în curs de dezvoltare, România socialistă este îndreptățită să beneficieze pe plan internațional de un tratament preferențial vizînd sprijinirea eforturilor sale susținute în domeniul dezvoltării flotei maritime comerciale naționale, a industriei navale proprii și a porturilor, precum și diminuarea cheltuielilor destinate navigației vaselor străine.

Victor ALDEA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Perspective modeste pentru comerțul mondial

„ESTE PRUDENT să nu se conteze în primul semestru al anului 1978 decât pe o expansiune modestă a comerțului mondial”, se arată într-un recent studiu dat publicității de G.A.T.T., după ce anul trecut creșterea sa ca volum a cunoscut o serioasă încetinire de ritm (la 4⁰/₁₀₀, față de 11⁰/₁₀₀ în 1976), în semestrul II al anului trecut volumul schimburilor rămânând chiar staționar. În cazul țărilor capitaliste dezvoltate, al căror P.N.B. a crescut cu numai 3,5⁰/₁₀₀ ca volum, față de 5,5⁰/₁₀₀ în 1976, importurile au sporit cu numai 4—5⁰/₁₀₀ față de 14⁰/₁₀₀ în 1976. De notat că importul lor de petrol a crescut cu numai 1—2⁰/₁₀₀, puternica majorare a importului S.U.A. fiind compensată de o scădere a importului țărilor vest-europene și Japoniei.

Printre factorii care i-au condus la o asemenea prognoză, experții G.A.T.T. notează „noile măsuri protecționiste instituite în ultimele luni, care împiedică creșterea schimburilor”, ca și „dificultățile suplimentare

pe care le pune evaluarea eventualului impact al recentelor variații ale cursurilor valutare”.

Valoric, comerțul mondial din 1977 este estimat la circa 1150 miliarde dolari, creșterea sub acest raport fiind de 13⁰/₁₀₀. Comparativ cu această cifră, exporturile țărilor socialiste europene au sporit valoric cu circa 15⁰/₁₀₀, adică mai rapid.

Potrivit datelor G.A.T.T., anul trecut prețurile produselor industriale exportate de țările capitaliste dezvoltate au sporit, în dolari, cu 9—10⁰/₁₀₀, cele ale petrolului de export, ca și ale altor produse primare, cu 10⁰/₁₀₀. La cafea creșterea prețurilor a fost de 55⁰/₁₀₀, la cacao de 80⁰/₁₀₀, în timp ce la cereale prețurile au scăzut cu 10⁰/₁₀₀.

Evoluții ale flotei comerciale

DATELE PUBLICATE de „Lloyds Register” asupra situației flotei mondiale la mijlocul anului trecut arată că — în decursul unui interval de 12 luni — tonajul său global a sporit cu circa 7⁰/₁₀₀, ajungând la 394 mil. t.r.b. Pe tipuri de nave, cele mai importante creșteri relative de tonaj au avut loc la

navele specializate (pentru transportul produselor chimice, al gazelor lichefiate, al containerele etc.).

După cum se poate vedea din tabelul de mai jos, care include primele cincisprezece țări nesocialiste dispunând de flote maritime comerciale, în ordinea descres-

Țara	Mil. t.r.b. la 1/IV 1977	Creșterea (în %) față de 1/VII 1976
Liberia	79983	+ 8,9
Japonia	40036	- 3,9
Anglia	31646	- 3,0
Grecia	29517	-17,9
Norvegia	27801	- 0,5
Panama	19458	-14,5
S.U.A. *)	15306	+ 2,6
Franța	11614	+ 3,0
Italia	11111	- 0,3
R.F.G.	9592	+ 3,5
Suedia	7429	- 6,0
Spania	7186	-17,6
Singapore	6791	-23,9
India	5482	+ 7,6
Daneamarca	5331	+ 3,7

*) Inklusiv flota de rezervă (1,7 mil. t.r.b.).

când a tonajului, creșteri sensibile au înregistrat îndeosebi flotele sub pavilion de complezență (cazul statelor Liberia, Panama ș.a.), în timp ce efectele prelungite ale crizei economice au determinat o reducere a flotei unor țări capitaliste industrializate, ca Japonia, Anglia, Norvegia, Suedia etc.

Orientări în dezvoltarea economică

Coasta de Fildeş :

direcții în industrie și în agricultură

ÎN COASTA DE FILDEȘ agricultura cuprinde circa 65% din populația activă a țării, fiind în continuare sectorul de bază al economiei. Producția anuală de cafea a țării este de aproape 300 mii tone, situând-o pe primul loc în Africa și pe locul trei pe plan mondial, după Brazilia și Columbia. Tot locul trei în ierarhia mondială îl ocupă Coasta de Fildeş și în privința producției de cacao (240 mii tone anual). În această țară se obține producția cea mai mare de bumbac de pe continentul african. În perioada 1976—1977 s-au obținut peste 75 mii tone bumbac. În anul 1980 producția de bumbac se așteaptă să depășească 100 mii tone, ce urmează să fie în întregime prelucrate în combinatele textile din țară.

Sectorul industrial se dezvoltă în ritm sustinut, urmărindu-se ivorizarea întreprinderilor mici și mijlocii, participarea la capitalul marilor societăți străine care activează în țară și obținerea unei producții sporite destinate exportului. În industria alimentară, până în anul 1980 se va ajunge la o capacitate de decorticare a cafelei de 300 mii tone. Va spori gradul de prelucrare a boabelor de cacao. Se intenționează ca în anul 1982 să se obțină o producție de 300 mii tone de zahăr, din care o treime va acoperi necesarul intern.

O atenție deosebită se acordă industriei uleiului de palmier (în 1976 s-au fabricat circa 145 mii tone). Se află în curs de construcție, la San Pedro, o fabrică de pastă de hirtie, cu o capacitate de producție de 300 mii tone/an. O altă ramură importantă a economiei ivoriene care se va dezvolta în viitorii ani pe calea extinderii și modernizării unităților de producție existente este industria textilă. În industria chimică începe în acest an dublarea capacității de producție a îngrășămintelor, în prezent de 60 mii tone/an. Până în 1981 capacitatea de prelucrare a petrolului brut se va ridica la 4 milioane tone/an. S-au întreprins măsuri pentru creșterea producției de ciment la 800 mii tone în 1977. Un accent deosebit se mai pune pe sporirea producției de energie electrică și a industriei extractive (resursele minerale ivoriene sînt relativ reduse, și se rezumă îndeosebi la minereu de fier).

Comerțul exterior al Coastei de Fildeş a înregistrat în ultimii ani o continuă creștere și o balanță comercială activă. Cafeaua, cacaoa și lemnul au reprezentat în anul 1977 circa 75% din exporturile globale ale țării. În cadrul importurilor bunurile de consum reprezintă 75%, iar bunurile de investiții 24%.

Relațiile economice dintre România și Coasta de Fildeş se desfășoară pe baza acordului comercial și a acordului de cooperare economică și tehnică încheiat în anul 1975 și au un curs ascendent.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 28—31.III.1978 a fost caracterizată printr-un nou recul al dolarului S.U.A. față de majoritatea valutelor occidentale. Această evoluție a fost determinată atât de factorii interni, dintre care se remarcă mai ales deficitul lunar fără precedent al balanței comerciale a S.U.A. pe luna februarie 1978 — de 4,52 mld. dolari — cât și de o serie de factorii externi, între care noile tensiuni în relația yen/dolar.

Cu toate măsurile anterioare luate de autoritățile japoneze pentru oprirea atacurilor speculative „à la hausse” îndreptate contra yenului (scăderea taxei oficiale a scontului, dobânzi negative, restricții la importul de capital, intervenții directe pe piața valutară cifrate în martie la peste 5 miliarde dolari), moneda S.U.A. a înregistrat la 29.III.a.c. cel mai scăzut curs din istorie în raport cu yenul: 220,70 yeni/dolar. De menționat volumul record al tranzacțiilor la vedere și la termen de pe piața valutară japoneză efectuate pe 30 martie — circa 2 mld. dolari — precum și amploarea intervenției Băncii Japoniei din aceeași zi — peste 300 mil. dolari S.U.A., cu puțin sub recordul de 1,1 mld. dolari înregistrat pe 27 august 1971. Observatorii apreciază că în condițiile menținerii balanței de plăți externe excedentare a Japoniei yenul va continua să fie supus presiunilor, deprecierea sa fiind așteptată de partenerii comerciali cu speranța că astfel exporturile nipone vor fi mai puțin competitive. La închidere, după un ușor recul, cursul era de circa 222 yeni/dolar, cu circa 3,7% peste închiderea de referință.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 28—31.III., lundu-se ca bază cursurile din ziua de 23. III. 1978.

Francul elvețian s-a depreciat în acest interval cu peste 2%, cotind la închidere la circa 1,8660 franci pentru un dolar. Cu o depreciere de circa 1,8%, francul francez, care a atins circa 4,5775 franci/dolar, pare a confirma evoluția recentă anticipind o anumită redresare în evoluția economiei franceze.

Șarpele valutar vest-european a realizat pe ansamblu o depreciere relativ moderată în raport cu dolarul, marca vest-germană și respectiv francul belgian cotind la închidere la circa 2,02 mărci și respectiv 31,47 franci pentru un dolar. Lira italiană, continuând să rămână în urma majorității valutelor mai importante, a realizat totuși o ușoară redresare, terminând intervalul la circa 845,50 lire/dolar. Lira sterlină a avut o evoluție deosebită, continuând să manifeste o tendință descendentă față de restul valutelor occidentale ca urmare a dificultăților economiei britanice.

Dobânzile pe piața euro-depozitelor la șase luni au fost de circa 7,875% pentru eurodolarul S.U.A., 1,125% pentru eurofrancii elvețieni și de circa 3,625% pentru euromarcele vest-germane.

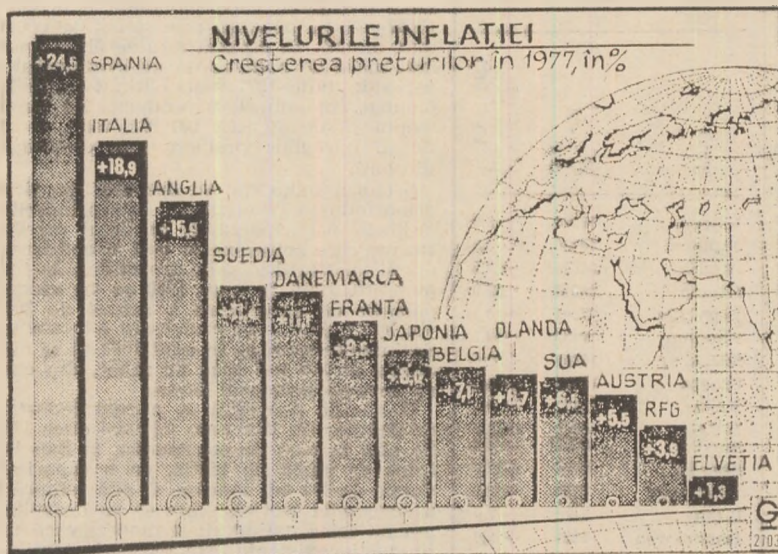
Prețul aurului a înregistrat o evoluție oscilantă pe o tendință de fond ușor descendentă, situându-se la al doilea fixing de la Londra, vineri 31.III. la 181,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRĂSCU
Gheorghe MUNTEAN

Diferențiere și accelerări

SCARA nivelurilor naționale ale inflației în țările occidentale are în ultimul timp o tendință pronunțată de a deveni mai abruptă. Dacă se compară creșterile de prețuri din 1977, situația redată în graficul alăturat încă nu oglindește întregul adevăr. Astfel, dintre țările O.C.D.E. au avut anul trecut ritmuri de depreciere monetară superioare maximei din grafic: Turcia 26,0%.

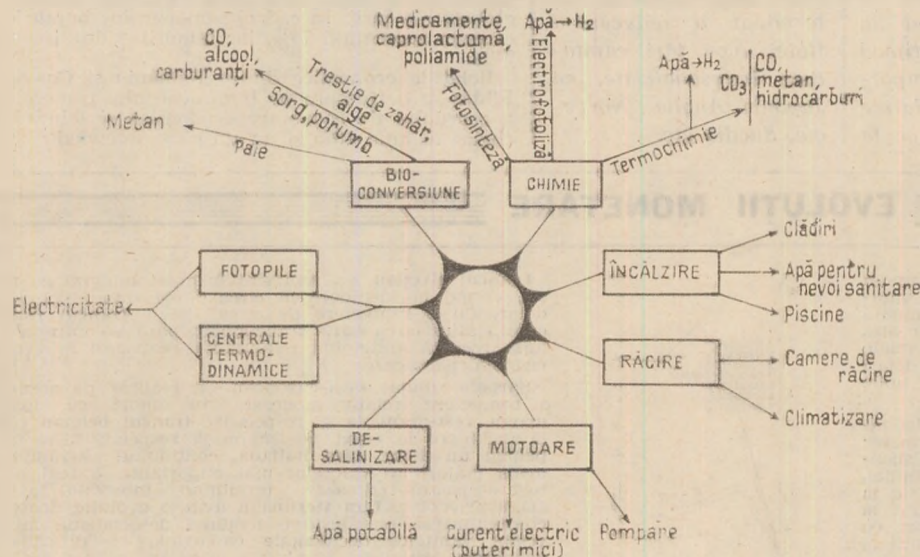
Portugalia 27,1%, Irlanda 29,9%. Pe de altă parte, în timp, gama nivelurilor inflaționiste s-a lărgit mult față de deceniul trecut și prima jumătate a actualului deceniu. În medie pe perioada 1964—1974, raportul între ritmurile maxime și minime de depreciere monetară în zona O.C.D.E. a fost de 3,5 : 1; dar în 1977 raportul a ajuns la 23 : 1. Având în vedere că într-o serie de țări membre ale acestei organizații ritmul inflației are în ultimul timp o tendință de accelerare, șansele revenirii la o scară mai puțin abruptă a ritmurilor naționale sînt în prezent reduse.

Contururi ale viitorului solar

ANALIZÎND perspectivele pieței instalațiilor și aparatelor de valorificare a energiei solare, revista **L'Usine**

pediment pentru folosirea energiei solare pe scară largă este socotit, deocamdată, nivelul ridicat al investițiilor specifice necesare. Dar în privința lor se conturează o tendință de scădere continuă pe măsura valorificării progresului tehnic realizat în acest domeniu. Dovadă sînt prognozele care se întîlnesc tot mai deș în publicațiile de specialitate. De exemplu, după estimății din

Nouvelle trece în revistă utilizările actuale și de viitor ale acestei forme a energiei. Multiplele posibilități determinate pînă în prezent, pe care le oferă energia solară, sînt sistematizate în graficul de mai sus. Captarea acestei energii ar putea aduce, după cum se vede, o contribuție de loc neglijabilă dacă se ține seama chiar și numai de varietatea domeniilor de aplicare. Principalul im-

pediment pentru folosirea energiei solare pe scară largă este socotit, deocamdată, nivelul ridicat al investițiilor specifice necesare. Dar în privința lor se conturează o tendință de scădere continuă pe măsura valorificării progresului tehnic realizat în acest domeniu. Dovadă sînt prognozele care se întîlnesc tot mai deș în publicațiile de specialitate. De exemplu, după estimății din

Cehoslovacia: programe de dezvoltare structurala

ÎN CEHOSLOVACIA se elaborează proiectele unor programe de dezvoltare structurală a industriei construcțiilor de mașini, care prevăd extinderea și îmbunătățirea calitativă a acelor producții care contribuie la echiparea sau reechiparea diferitelor ramuri ale economiei naționale sau permit lărgirea exportului, alături de alte programe vizînd reducerea unor producții. În cursul cincinalului 1976—1980 se prevede dezvoltarea prioritară a producției de mașini-unelte și utilaje pentru turnătorie (de înaltă productivitate), de linii automate, de echipament pentru întreprinderi textile, de pielărie și încălțăminte, de autocamioane și autoturisme, de instalații moderne pentru telecomunicații, de semiconductori și microelectroelemente, de utilaje agricole de înaltă productivitate, de mașini pentru lucrările de construcții și de drumuri ș.a.

Proiectele menționate, completate pe baza propunerilor făcute de diferite institute de cercetări științifice, uniuni economice de producție ori ministere de ramură, urmează să constituie temelia determinării structurii producției construcțiilor de mașini din R.S. Cehoslovacă pînă în anul 1990.

Știința și politica economică

PORNIND de la faptul că fundamentarea științifică a politicii economice a statului constituie orientarea principală a științei economice în R.P. Ungară, ziarul **Népszabadság** arată că sarcina esențială a cercetării în acest domeniu constă în dezvoltarea legăturilor reciproce obiective ale dezvoltării economice, a posibilităților și mijloacelor pentru folosirea cât mai deplină a avantajelor orînduirii socialiste, în analiza condițiilor interne și externe ale activității economice.

Se prevede ca cercetarea științifică să se desfășoare în următoarele direcții: analiza complexă a modului de elaborare și înlăptuire a politicii economice; analiza dinamicii dezvoltării economice și transformării structurale a economiei; perfecționarea sistemului de conducere a economiei; determinarea politicii de dezvoltare a industriei; fundamentarea politicii de dezvoltare a agriculturii; colaborarea economică în cadrul C.A.E.R., ținîndu-se seama de ansamblul relațiilor economice externe ale R.P. Ungare. În ultima analiză — subliniază publicația amintită — știința economică are sarcina de a contribui la elaborarea strategiei politicii economice, prin determinarea acelor forțe motrice ale dezvoltării economice, care permit menținerea ritmurilor de dezvoltare a producției sociale, ridicarea productivității muncii, perfecționarea producției și a proceselor tehnologice, asigurarea utilizării raționale a investițiilor.

GLOSAR

Viteza de circulație a banilor

ACTUALA INFLAȚIE generalizată din țările occidentale a determinat, după toate analizele statistice efectuate, o accelerare a vitezei de circulație a banilor. Acesta este un fenomen cunoscut, având în vedere că în capitalism deprecierea monetară permanentă îndeamnă pe deținătorii de sume în numerar sau de disponibilități în conturile bancare să le investească în valori materiale, pentru a nu suferi pierderi prea mari.

Viteza de circulație a banilor — numărul mediu de deplasări ale diferitelor semne bănești, realizate într-o anumită perioadă de timp în procesul circulației mărfurilor, prestațiilor de servicii și achitării datoriilor, precum și al mișcărilor de capitaluri — mai este determinată și de conjunctura economică, de circuitul platilor, de creditul bancar etc. În principiu ar trebui ca odată cu accelerarea vitezei de circulație, masa totală a banilor în circulație să scadă. În practică se constată în Occident adeseori, cum este cazul în prezent, că deși masa banilor în circulație crește, viteza de circulație a banilor crește și ea, ceea ce conduce la o agravare a deprecierei inflaționiste a banilor.

Pentru descoperirea frunților, un exemplu de efect nociv al accelerării vitezei de circulație a banilor, extras dintr-un vechi manual de economie politică britanic: Derby-ul de la Epsom este o cursă tradițională de cai și în același timp prilejul unei adevărate chermese populare. Pentru această zi de Derby, doi tineri, Bobby și Jimmy, pun mână de la mână și string zece lire sterline. Cu această sumă cumpără un butoiș de bere pentru a-l desface cu halba în preajma hipodromului. Ei încearcă butoișul într-un cărucior și pornesc spre Epsom. Drumul este lung și timpul călduros. Amândoi suferă de sete și se uită cu jind la butoiș. Căutându-se prin buzunare, Bobby descoperă spre bucuria lui o monedă de metal, cu o valoare inferioară unei lire sterline, adică exact costul unei halbe de bere. Bobby scoate moneda și o dă lui Jimmy, rugându-l să-i servească — contra cost — o halbă cu bere din butoiș. Jimmy ezită, dar de vreme ce Bobby i-a plătit prețul, îi servește halba dorită. Pe Jimmy îl persecută însă aceeași sete și, gândindu-se că acum are și el cu ce să plătească o halbă, scoate moneda primită și cumpără și el o halbă de bere din butoi. Odată începutul făcut, restul a urmat de la sine. În tot timpul cât a durat drumul până la Epsom, moneda s-a mutat dintr-un buzunar în altul, plătind de fiecare dată în mod cinstit cîte o halbă de bere. Cei doi negustori improvizați ajunși la hipodrom, berea din butoi dispăruse, iar moneda se întorsese de unde plecase, adică în buzunarul lui Bobby. Această monedă divizionară ajunsese de fapt să aibă o putere de cumpărare de zece lire sterline, numai datorită vitezei ei de circulație.

Întorcându-ne la viața economică reală, este cert că viteza de circulație a banilor este un factor important al legii cantității de bani necesară circulației. Accelerarea vitezei de circulație contribuie, atunci cînd condițiile necesare sînt create, la reducerea masei banilor în circulație, la reducerea cheltuielilor de circulație. Din această cauză, în țările socialiste, indicii vitezei de circulație a banilor este urmărit îndeaproape și influențat prin măsuri corepunzătoare. În Republica Socialistă România, strategia și tactica monetară a partidului și statului utilizează viteza de circulație a banilor ca unul din elementele echilibrului monetar, condiție de bază a stabilității puterii de cumpărare a leului, a consolidării și întăririi monedei noastre naționale, de care este strîns legată ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

C. K.

Gaze naturale lichefiate

Mihai Negulici, Pitesti
—1) Prima uzină de lichefiere a gazelor naturale, care cu o capacitate de 1,5 miliarde metri

S.U.A. 10,5 miliarde metri cubi de gaze lichefiate pe an.

Pe baza uzinelor aflate în construcție și a contractelor de livrare semnate cu diverse țări, Algeria contează să exporte în 1985 circa 70 miliarde metri cubi de gaze naturale lichefiate, realizînd aproape jumătate din exportul mondial prevăzut pentru acel an.

Gazele naturale contează în prezent cu 10% în aprovizionarea mondială cu energie. Marea majoritate a comerțului internațional cu gaze naturale (85%) se face prin conducte, dar această pondere va cunoaște în viitor o scădere în favoarea transportului cu nave speciale.

2) Mecanismul de funcționare a „sarpelui valutar” vest-european a fost pe larg descris în rubrica Glosar în numerele din 17 și 24 iunie 1977 ale revistei noastre. Așa încît au mai revenim.

Cooperare

Vasile Comardicea, Tirgu Jiu — 1) Incasările lărilor exportatoare de petrol au sporit, exprimate în dolari, cu circa 11% în 1977, în printr-un rînd pe baza creșterii prețurilor. Excedentul lor comercial s-a redus usor anul trecut, la 60 miliarde dolari, față de 64 miliarde în 1976. 2) Programul de acțiune pentru cooperarea tehnică în materie de medicamente esențiale, aflat în prezent în pregătirea Organizației Mondiale a Sănătății are în vedere nu numai facilitarea punerii la dispoziția țărilor cel mai puțin dezvoltate a medicamentelor și vaccinurilor esențiale, în condiții mai favorabile, dar și trecerea la producerea locală în țările utilizatoare a acestor medicamente esențiale, în măsura posibilului. Activitățile din cadrul acestui program se încadrează în obiectivul general actual al O.M.S. definit ca „Sănătate pentru toți în anul 2000”.

Repartiția forței de muncă

Dionisie Șotron, Galați
— Cele mai recente date sintetice asupra repartiției forței de muncă între cele trei mari sectoare de activitate economică — agricultură, industrie și prestări de servicii — publicate de Biroul internațional al muncii — se referă la anul 1970 (vezi „Labour force estimates and projections 1950—2000. Se-

cond. edition, Geneva). Pe plan mondial forța de muncă este estimată la 1 508 614 mii de oameni, din care 50,95% ocupați în agricultură, 22,94% în industrie, iar 26,11% în sectorul serviciilor. Pe continente, însă — după cum se vede din tabelul de mai jos — apar ample

discrepanțe, legate în primul rînd de gradul de dezvoltare economică. Astfel, de pildă, Africa este continentul cu cea mai mare pondere a forței de muncă ocupate în agricultură, America de Nord — a celei ocupate în sectorul serviciilor, iar Europa — a celei din industrie.

(în % din total forță de muncă)

Regiunea	Agricultură	Industria	Prestări de servicii
Africa	71,49	11,29	17,22
America Latină	40,75	21,83	37,42
America de Nord	4,09	34,19	61,72
Asia	64,77	17,45	17,78
Europa	20,75	40,48	38,77
Oceania	23,67	30,30	45,95

Premiu

Radu Pascu, București — J.K. Galbraith, laureatul din acest an al premiului Nobel (nu Nobel), decernat de Asociația pentru promovarea omului în relațiile internaționale, cu sediul la Paris, este una și aceeași persoană cu cunoscutul economist american. Laureatul de anul trecut a fost C. Northcote Parkinson, autorul „legii” care-i poartă numele.

Gallup

Petre C. Petre, București — Denumirea completă a Institutului Gallup este Institutul american pentru sondarea opiniei publice — prin metoda cuantificării părerilor publicului în probleme actuale sociale, politice și economice — fondat de George Gallup în 1935. După 1937, filiale ale Institutului Gallup au fost create în 32 de țări, unde efectuează sondaje periodice. Născut în 1901, George Gallup a ținut cursuri de ziaristică și psihologie la mai multe universități americane. Date biografice mai amănunțite găsiți în recenta carte a lui Carol Roman „Tu, la confluența cu ceilalți”, apărută în Editura Albatros.

Poluare marină

Robert Schwartz, Timișoara — 1) Amploarea daunelor provocate de eșuarea petrolierului „Amoco Cadiz” este încă greu de apreciat. În cazul marelui negre provocate de eșuarea, în 1967 în Canalul Minecii, a pe-

trolierului „Torrey Canyon” avînd la bord mai puțin de jumătate din încărcătura de 220 000 tone a lui „Amoco Cadiz”, a fost nevoie de trei până la cinci ani pentru restabilirea echilibrului ecologic marin.

O paralelă cu erupția platformei „Bravo” din zona Ekofisk a Mării Nordului este dificilă, deoarece erupția respectivă a aruncat în mare „numai” circa 12 000 tone petrol, într-o zonă situată în largul mării, la circa 200 km de țărm, astfel încît petrolul respectiv nu a atins coastele nici uneia din țările riverane. Eșuarea lui „Amoco Cadiz”, în apropiere de țărm, reprezintă în schimb o grea lovitură pentru pescarii, pentru crescătorii de stridii, scoici și alge, ca și pentru turismul din regiunea respectivă, oricum nu prea dezvoltată, a Franței.

2) Eșuarea petrolierului „Amoco Cadiz”, navigînd sub pavilion liberian, a pus din nou cu acuitate problema navelor înregistrate sub pavilion de complezență (30% din flota mondială a anului 1977, față de 5% în 1950 și 19,3% în 1971). Țările deține singură o treime din parcul mondial de petroliere, alcătuit în proporție de 55% din nave de peste 200 000 tone. Recurgerea la nave nesigure și periculoase cum sînt multe din cele sub pavilion de complezență, care în plus supun echipajele la condiții de muncă și de viață calificate drept „revoltătoare” în presa internațională, se explică prin profitul suplimentar pe care-l permite beneficiarilor, serviciile unor asemenea nave costînd cu 20—40% mai puțin decît cele ale unor nave sub pavilion național.

Atanase Tranoiu, Sinaia — Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin istoric”.

IOSIF SZOCS, Sfântu Gheorghe — În baza art. 23 din H.C.M. nr. 1053/1959 personalul nelocalnic care lucrează pe șantierele de construcții-montaj beneficiază de cazare gratuită. Prevederile Legii nr. 5/1973 și ale H.C.M. nr. 860/1973, privind stabilirea și plata chiriei sunt aplicabile tuturor unităților care au personal încadrat în muncă, beneficiar de locuințe cu chirie din fondul locativ de stat. În art. 57-59 din Legea nr. 5/1973 nu se prevede condiția ca în căminele muncitorești pentru tineret să locuiască tineri nefamiliști și nici cazarea gratuită a membrilor din familia acestora.

MIRCEA N. POPESCU, Rimnicu Vilcea — Retribuția tarifară majorată cu 5-25%, acordată conform anexei nr. 5 la H.C.M. nr. 69/1975, se ia în considerare la calcularea tuturor drepturilor care se stabilesc pe baza retribuiției tarifare de încadrare, inclusiv a alocației de stat pentru copii. Termenul de „mai mult de 12 zile” la care se referă art. 12 din Decretul nr. 246/1977 se înțelege „inclusiv”. Penalizarea euge, deci, de la a 13-a zi.

GABOR FLORIAN, Cluj-Napoca — Potrivit art. 19 din Legea nr. 62/1968 privind amortizarea fondurilor fixe, republicată în Buletinul Oficial nr. 6-7 din 19/1/1977, scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe se aprobă o singură dată pe an, prin Decret al Consiliului de Stat, o dată cu aprobarea planului național unic. În baza art. 54 din HCM nr. 771/1962 pentru aprobarea regulamentului privind declassarea și casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a întreprinderilor și instituțiilor bugetare, competențele pentru casare și declassare se stabilesc de miniștri, conducătorii celorlalte organe contractuale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, iar plafoanele se aprobă de către acestea cu prilejul aprobării planului de cheltuieli al unității respective. Contravaloarea pierderilor rezultate, în cazul că potrivit reglementărilor în vigoare nu sînt imputabile, se înregistrează în contul de cheltuieli în limita credite-

lor bugetare și a plafoanelor aprobate cu ocazia aprobării planului de cheltuieli.

La efectuarea operațiunilor de casare și declassare a bunurilor materiale se vor avea în vedere și prevederile: Legii nr. 5/1970 privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești (art. 3 și 4), Legii nr. 9/1974 privind controlul financiar preventiv (art. 1), Legii finanțelor nr. 9/1972 (art. 229).

SIMION URSU, Cluj-Napoca — Pentru cooperarii ce lucrează în zootehnică și la care producția (producții) se pot evidenția lună de lună (lapte de vacă, ouă, efective de animale) avansul este de 90% din tariful de retribuție, stabilit în acord global. La această categorie de cooperatori retribuția lunară în cadrul acordului global nu este plafonată. La stabilirea tarifelor pentru retribuția în acord global — prevăzută în anexa 3 punctul II — s-a luat ca bază de calcul nivelul venitului garantat anual pentru îngrijitorul de bază și cota aferentă îngrijitorului de schimb. În consecință, îngrijitorul de bază, care nu are schimb, primește drepturile cuvenite în acord global — pe baza tarifelor prevăzute în angajament în care s-a inclus și retribuția cuvenită îngrijitorului de schimb.

Contabilii șefi și contabilii care în perioada 1965-1970 au fost retribuiți ca angajați potrivit Codului Muncii, de către B.N.R.S.R. și de U.J.C.A.P., și care ulterior au fost transferați pentru a fi încadrați în C.A.P. dar nu au pregătirea necesară, nu pot fi încadrați pe bază de contract de muncă. Personalul TESA care poate fi încadrat pe bază de contract de muncă și retribuit de unitate este reglementat de Legea nr. 27/1976 art. 71 alin. 2 și 3.

Cooperatorii care s-au calificat în diferite meserii și au lucrat mai mulți ani în unitățile de stat, iar în prezent lucrează în C.A.P. nu pot fi angajați cu contract de muncă. Ei urmează să lucreze pe baza reglementărilor Legii nr. 27/1976 și Statutului cooperativei agricole de producție, la fel ca și ceilalți membri cooperatori.

REALIZĂRI DE PRESTIGIU

(Urmare din pag. 15)

unitățile industriei metalurgice cheltuielile de producție au fost reduse cu 246 milioane lei, au fost economisiți 82 mii MWh energie electrică, 846 mii t de combustibil și 71 mii tone de metal. Și în rama energiei electrice și termice au fost economisite 78 milioane kWh și 30 mii tone combustibil. În industria materialelor de construcții valorificarea superioară a resurselor materiale s-a realizat prin fabricarea unor prefabricate ușoare, rezistente, cu consumuri reduse de oțel-beton și ciment, prin adoptarea unor tehnologii de realizare a prefabricatelor din beton armat cu grad ridicat de finisare și echipare, de grinzi și planșee care dau posibilitatea realizării unor construcții ușoare și ieftine, prin utilizarea de noi tehnologii de producere a materialelor de construcții care să folosească ca agent termic energia solară etc. În timpul vizitei la acest sector, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**

a cerut institutelor de profil, pentru perfecționarea în continuare a acțiunii în acest domeniu, să grăbească definitivarea tehnologiilor privind utilizarea fibrei de sticlă la prelucrarea elementelor de construcții, procedeu menit să conducă la diminuarea greutateii acestora și a consumurilor de oțel-beton și ciment.

PE BAZA prețioaselor indicații ale secretarului general al partidului, învățînd din experiența primei ediții a festivalului național „Cîntarea României”, oamenii muncii din întreaga economie sînt hotărîți să sporească în continuare aportul creației tehnice originale la progresul întregii societăți, la ridicarea bunăstării oamenilor muncii din țara noastră. Cercetarea științifică românească va aborda noi probleme ale cunoașterii, pentru a contribui la îmbogățirea patrimoniului științific internațional, la ridicarea gradului de progres și civilizație al societății românești.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 7 aprilie 1978

— Înflorirea multilaterală a tuturor localităților patriei (N. Ionescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Perfecționarea mecanismului economico-financiar

● Coordonate ale îmbunătățirii elaborării planurilor (Constantin Caloianu) 3

● Impozitul pe valoarea producției nete — componentă a auto-gestiunii economico-financiare (G. Nicolescu) 6

● Cadru economico-financiar favorabil ridicării pe o treaptă superioară a activității de comerț exterior (Stelian Marin) 8

● În dezbatere: participarea oamenilor muncii la beneficii. Îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale ale societății (Iancu T. Marin, Rodica Măndoiu). Respectarea riguroasă a disciplinei contractuale (I. Grozav) 10

— Producția netă și producția fizică — realizate ritmic, integral (L. Tintea) 12

— Realizări de prestigiu ale creației științifice și tehnice (Bogdan Făcure) 14

— Cititorii au cuvîntul 16

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Rolul spirit al economiștilor din întreprinderi în realizarea auto-gestiunii economico-financiare (conf. dr. Eugen Kerekes, conf. dr. Roman Crișan, lector univ. dr. Ioan Nistor) 17

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Venitul național (prof. dr. Gh. D. Bistriceanu) 19

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Prețul și rentabilitatea (prof. dr. Constantin Enache) 20

TEORII — IDEI

— Om-tehnică-mediu. Uzina Aqua (I) Viitorul mărilor și oceanelor (Mihai Băcescu) 22

— Școli-curenți-economiști. Gîndirea monetară occidentală și modelul structural ale sistemului capitalist (I) (asist. univ. Silviu Cerna) 24

— Un instrument util de analiză economică (dr. Dionis Patapievici) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Măsuri preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim (II) (Victor Aldea) 27

— Tendințe-conjuncturi 29

— Mondorama 30

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa scriitorilor”

De la ADAS

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață“.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente, asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață“ se cuprind toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente“, în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași“ se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 60 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%.
- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.
- Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

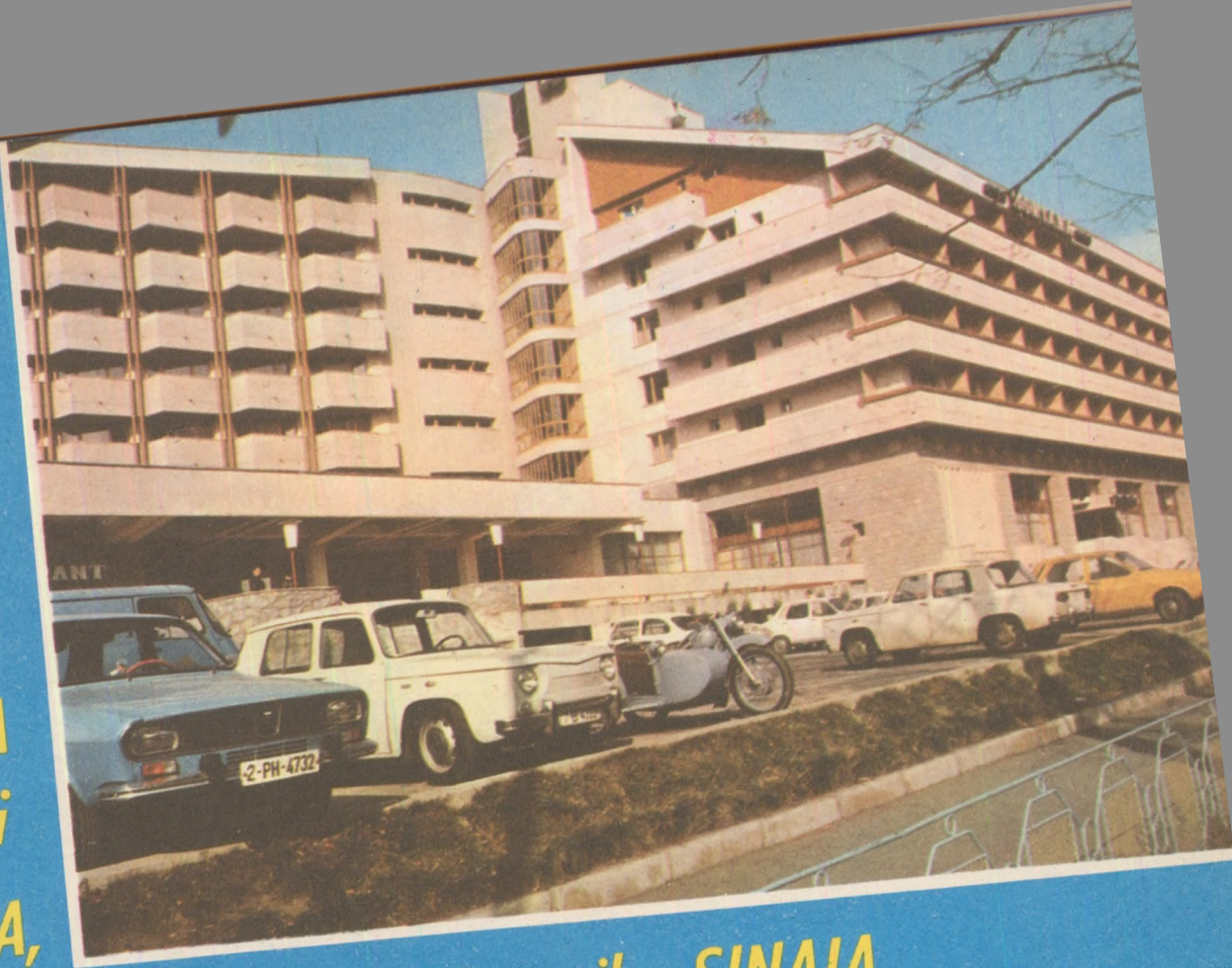
Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Lei 5

*În orice
anotimp,
hotelurile
SINAIA
și
MONTANA,*

*din perla Bucegilor-SINAIA,
vă oferă un sejur agreabil și reconfortant*

*Moderne, confortabile, ele dispun de
restaurant, cramă, saună, piscină acoperită*

OFICIUL JUDEȚEAN DE TURISM
PRAHOVA